

NÉVKÖNYV

AZ

ERDÉLYI EV. REF. ANYASZENTEGYHÁZ

S Z Á M Á R A.

1874.

TÍZENHETEDIK ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁRTT.

NYOMATOTT STEIN J. M. K. EGYETEMI NYOMDÁSNÁL

1874.

Rövidítések.

a. e. == anyaegyház.	ny. l. == nyugalmazott lelkész.
l. e. == léányegyház.	t. == tanító.
l. sz. == lelkek száma.	f. t. == fitanító.
t. k. == tanköteles.	l. t. == léánytanító.
t. sz. == tanulók száma.	s. t. == segédtanító.
l. == lelkész.	ny. t. == nyugalmazott tanító.
s. l. == segédlelkész.	u. p. == utolsó posta.

Az erdélyi ev. ref. egyházakban, kevés kivétellel, az iskola-
tanítók énekvezetők is.

Hol az u. p. nincs kitéve, helyben van postaállomás.

A szilágy-szolnoki ev. ref. egyházmegyének

RÖVID TÖRTÉNETE.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerülethez tartozó szilágy-szolnoki egyházmegye történetének megírása hivatalos kötelességemmé tétetvén, mélyen érzem a feladat nagyságát, mely előttem áll. E népes egyházmegye az ugynevezett részek (partium) — Kraszna- és Középszolnokmegyék területén fekvő egyházakat foglalván magában, századokon át részese volt azon politikai eseményhullámzásoknak, melyek a mohácsi vész után Magyarhontól elvált Erdély fejedelmei és a magyar királyok között koronként felmerült viszályokból keletkeztek. Ugyanazért az erdélyi ref. püspökség hatósága alatti egyházmegyék közül egyetlen egy sincs, melynek története oly szoros kapcsolatban állana hazánk s nemzetünk politikai történetével, mint a szilágy-szolnoki egyházmegye története. És e sajátzerű körülmény, valamint egyfelől előnyére vált a reformáció akadálytalan, gyors terjedésének, úgy másfelől a magyarhoni és erdélyi hadseregek által a részek birtoklásának érdekében vívott véres harcok egyes falvakat, s köztük protestáns egyházközségeinket végpusztulásra juttatván, a dúló harcok rohanó árja oly sok drága emberélettel együtt ez egyházmegye történetére vonatkozó számos okiratokat adott át az enyészetnek, nagy és pótolhatatlan kárára egyházirodalmunknak. Ebből kifolyólag a Szilágy reformációja legrégibb multját minden egyes mozzanataiban hiven ecsetelő okiratok hiányában, a szilágy-szolnoki ref. egyházmegyének teljesen kimerítő oknyomozatos történetét adni a lehetetlenséggel határos lévén, Lámpe, Tóth Ferenc s Bod Péternek műveiben itt-ott egyházmegyénkre vonatkozó adatok mellett egyházmegyei aljegyzőségem tartama alatt gyűjtött jegyzetek

alapján kísérem meg isten segedelmével közre bocsátani a szilágy-szolnoki ref. egyházmegye történetét. Ha az érdekes olvasó — most vagy a jövőben — ez igénytelen iratom rendén netalán hézagot pótló adatokat találанд protestáns egyházi irodalmunkra nézve, egy ezeret felülhaladó úgydarab elintézése mellett egyházmegyéim speciális történetének ismertetésére meg-gazdálkodott parányi időmet célszerűen felhasználtnak, és fáradságomat dúsan megjutalmazottnak fogom tekinteni.

A szilágyság, mint már fennebb is érintve van, helyrajzi fekvésénél fogva, a mohácsi vész után különvált két magyar testvér-állam közé béskelt vidék levén, a magyar királyok s erdélyi fejedelmeknek egyiránt érdekükben állott e vidék népének rokonszenvét s ragaszkodását megnyerni, és innen kimagyarázható, hogy időről időre sok oly kedvezményben részesítettett, minővel más vidék épen nem dicsekedhetett. E körülménynek lehet és kell tulajdonitanunk, hogy míg II-dik Lajos uralkodása alatt 1523-ban és 1525-ben a lutheránusok megégetése törvényben kimondatott, s a vakbuzgó Zápolya János erdélyi fejedelem alatt is kezdetben a protestánsok üldöztettek, a szilágysági protestánsok nagyobbbszerű üldözéséről nincs említés téve az egyháztörténelem évlapjain. Sőt tapasztalván Zápolya János, hogy a protestánsok üldözését tárgyazó törvénynek szigoru keresztülvitele a magyarországi részekben levő protestáns párthiveinek elidegenedését s ebből folyólag különben sem nagyon szilárd alapon nyugvó uralmának meggyengítését vonná maga után, ha szintén nem helyezte is érvényen kívül a jelzett törvényt, politikai okok alapján elnézte a reformáció terjedését, s tényleg bészüntette a protestánsok zaklattatását. Kétségtelen történelmi tény, hogy a szilágyságot illetőleg Derecskei Demeter volt a legtevékenyebb reformátor, ki Drágfi Gáspárt, Kraszna- s Középszolnok-megyék főispánját, Erdőd, Óvár, Csenger s Szathmár városok hatalmas főurat, és nejét Báthori Annát 1530-ban s tehát már Zápolya János idejében,)

1) Lásd Tóth Ferenc magyar- és erdélyországi prot. ekkfézsiák historíája 87-ik lap és Lämpé Hist. Eccl. Hung. pag. 70.

a reformált vallásra térítvén, ezeknek magas pártfogása és hathatós védelme alatt a reformáció sebess elterjedésének nagy lendületet adott. Hogy a szilágyságban a Réz- és Mészes hegyek mentében, s tehát Krászna és Középszolnokmegyék területén a megtisztított tudomány mindjárt a reformáció elején lábra kapott, onnan világos, hogy Szegedi Kis István²⁾ 1545-ben a tasnádi, már akkor virágzó protestáns iskolába tanítóul vitetvén, apostoli buzgósággal terjesztette az évangéliom szerint megtisztított tudományt.

E jeles férfinak azonban csak kis időre terjedhetett e vidéken közhasznú munkássága, mert őt Tóth Ferenc szerint: „Perusith Péter, ki a csanádi püspökséget foglalta el a mohácsi vész után, idegen lévén a reformált tudománytól, nemcsak arcul verte, hanem sarkantyuját is bele vagdalván, mintegy 200 darab könyvétől megfosztotta.“ A szilágyság reformálásában tevékeny részt vett még fennemlítettekén kívül Tasnádi Ruber Mihály.

A már nevezett reformátorok tevékeny közreműködése folytán megalakulván a szilágysági ref. egyházak, a hitcikkelyek megállapítása s egyházi kormányzat szervezése szempontjából 1545-ben, szeptember 20-kán Szathmárvármegyében Erdődön, Drágfi Gáspár oltalma alatt tartatik a legelső zsinát, hol 12 kánon hozatik. Ezen zsinaton a szilági egyházmegye is képviselve volt.

1554 ápr. 4-kén Óvárban, Csenger mellett, a Drágfi jószágában tartott zsinaton szintén képviselve volt a szilági egyházmegye és Tordai Demeter óvári papnak tiszántúli szuperintendenssé választatásában résztvett.

Mindezen történelmi adatok kétségtelenül bizonyítják, hogy a szilágyság, mint szilági és középszolnoki egyházmegye, ki-egészítő részét tette a tiszántúli ref. szuperintendenciának.

Zápolya Jánosnak 1540-ben békövetkezett halála és özvegyének Izabellának rövid ideig tartott régenssége után Szolimán segélyével János Zsigmond, mint amannak hűbérese nyervén él az erdélyi fejedelmi széket, a Blandrata György és Dávid Ferenc unitárius szuperintendens által unitár. vallásra térített fejedlem alatt némi hanyatlást s visszaesést találunk a szilági

²⁾ Tóth Ferenc prot. okkl. hist. 37 s 51. l.

egyházakban, a mennyiben t. i. néhány unitár. egyházak kezdettek keletkezni ez egyházmegye területén. Így például Ákos, K.-Pacal, Borzás, Kr.-Horváthi, Kraszna, M.-Kecel, Perecsen, Ráton, Sz.-Somlyó, Varsolc, Ér-Girolt, Sámson, Sarmaság, Szakácsi, T.-Szántó, Ér-Szilvás, Tasnád, Ér-Hatvan, Korond, Kövesd, Ér Mindszent, N.-Pacal, M.-Baksa és Zilah községekben kis ideig unitár. egyházközségek léteztek, de a melyek 1646-ban Markó Mihály kövár-, középszolnoki kerületi esperességével együtt elenyésztek.

1597-ben Tasnádon bánffi-hunyadi Mogiori Benedek elnöklete alatt (ki előbb sz.-csehi, azután tasnádi pap volt) tartott zsinaton kimondatik, hogy az oly egyházba is szabad menni papnak, melybe a „Gregorianum Kalendárium“ bévétetett. Ugyan itt végzésileg kimondatik, hogy a sátoros innepek csak két nap tartassanak.

Monai János, előbb tasnádi utóbb ecsedi pap, püspökké választatván, 1600-ban tartotta azon zsinatot, melyben 200-nál több lelkész volt jelen.

1599-ben Hodászi Lukács középszolnoki esperessé; 1604-ben a csengeri zsinaton mint ecsedi pap püspökké választatván, Báthori Gábor fejedelem által 1608-dik év jul. 26-kán keletkezett diploma által hivatalában megerősítettet.

1633-ban Tasnádon zsinat tartatván, határozatilag kimondatik, hogy az 1597-től 1633-ig tartott zsinatok nevezetesebb végzései szedessenek egybe, melyeket 30 cikkelyben ugyancsak 1633-ban Keresszegi István debreceni pap és szuperintendens Debrecenben kinyomatván, használatban voltak 1649-ig, mikor a Gelei kánonok kinyomattak.

Az eddig mondottakból nyilván kitetszik, hogy a tulajdonképen két egyházmegyéből u. m. szilágyi és középszolnoki egyházmegyéből állott szilágyság a tiszántúli, vagy debreceni szuperintendenciával szoros kapcsolatban, hosszas időn át az erdélyi fejedelemség jó és balsorsának osztályosa volt, mint vég-helye s bástyája úgy szólván, a magyar nemzetiséggel szoros-san összeforrott protestáns szabadságnak.

A magyar királyok s erdélyi fejedelmek között létrejött több rendbeli szerződések s béke-egyezmények folytán az erdélyi fejedelemség kiegészítő részét képezvén, igen természetesnek találjuk, hogy a protestántizmus e megyék területén a protestáns

nemzeti fejedelmek égise alatt gyors elterjedést nyert, s a Magyarhon legnagyobb részében gazdag javadalmat élvező hatalmas katolicizmus általi üldöztetések ellen biztos menhelyet talált. A szilágysághan birtokos világi urak kevés kivétellel a reformált vallásra térvén át, példájuk az általuk birt magyar közösségekben követőkre talált, s nem kevés befolyással volt egész közösségek tömeges reformációjára. De a szilágyság reformálásában tevékeny buzgóságot kifejtett Derecskei Demeter, Kálmán-csehi Sánta István, Tasnádi Ruber Mihály s Szegedi Kis Istvánon és ezeknek segédkezet nyújtott világi főurakon kívül nem kis mértékben segítette elő a protestántizmus megszilárdítását nemzeti fejedelmeinknek a reformált egyházak s jelesen azok lelkészei iránt tanusított atyai gondoskodása. Így például:

Bocskai István 1605-ik év szept. 17-kén a medgyesi országgyűlésre akkori püspök Tasnádi Mihály által béterjesztett folyamodvány következtében egy kiváltságlevelet ad, mely így szól:

„Mi István, Isten kegyelméből Magyarországnak és Erdélynek fejedelme, székelyek ispánjok: Adjuk tudtokra mindenknek a kiknek illik jelenvaló levelünknek rendében, hogy mivel az Isten beszédét hirdető papoknak feleségeik és gyermekeik, az ő haláluk után gyakorta az idők változása miatt kivált a mostani zürzavaros időben nagy és majd elszenvédhetlen szegénységre s nyomoruságra jutnak, úgy hogy a mások házoknál s hátok megett igen nyomorultúl és irtózatosszegénységgel kéntelenítettessenek élni. A Tiszt. Tasnádi Ruber Mihály igaz vallást követő Ekkleziák püspökjök és enyedi pap, a több papoknak a kik mindenütt laknak ez országban, a synodusból hozzánk küldetvén buzgó kérésére; mind pedig kegyes indulatunktól és könyörületeségünktől, a melylyel vagyunk az afféle özvegyekhez és árvákhoz, viseltetvén, akarván fejedelmi kegyelmességünket is ő hozzájok mutatni, hogy az ő szomorú és gyászos állapotjok valami nevezetes pihenést és vigasztalást vehessen: Azt az egész erdélyi papok vagy az Isten beszéde hirdetőinek özvegyeiknek és árváiknak kegyelmesen megengedjük és adtuk, hogy magok az özvegyek és minden gyermekeik akárholott ebben a mi erdélyi országunkban, mind addig mig neveket és titulusokat meghalt férjeknek viselik, minden adó, taksa, akármi fizetés, paraszti szolgálat alól kivétessenek

„és azoktól üreseknek s szabadosoknak tartassanak, a minthogy „ezen levelünk erejével ki is veszszük“ sat.

Ezen kiváltságlevelet megerősítette 1618-ban Bethlen Gábor fejedelem.

A református püspök iránti kedvező jóindulatnak s kiváló pártfogásnak bizonyítéka a Báthori Gábor fejedelem által 1608-ban július 26-kán Gyula-Fehérváron kiadott diploma, melylyel mint már fennebb is érintve van, Hodászi Lukács tiszántúli szuperintendenst hivatalában megerősítvén, a püspöki jog és hatáskört is körvonaloza. Ugyan ezen fejedelem egy N.-Váradon 1609-ben szept. 10-kén kelt donacionálisa által a Hodászi Lukács családját megnevesíti és jószágait az adózás alól kiveszi.

A szilágy-szolnoki ref. egyházmegye levéltárában létező régiebb oklevelek között kulcsin- s kiállításra nézve legszebb a Bethlen Gábor erdélyi fejedelem által 1624-ben kiadott diploma, melynek erejénél fogva a rikánbelöli és a szilágyi egyházmegyék papjai s azoknak mindkét nemen levő utódai megnevesítettnek. Ezen diplomát, illetőleg papi nemeslevelet I-só s II-ik Rákóczi György és Apafi Mihály fejedelem is megerősítvén, e nemesi kiváltság nem kis mértékben kecsegtető volt irt egyházmegyék területén papi állomásba lépni, és bizton állítani lehet, hogy a hivatolt diploma alapján megnevesedett paputódok, tekintélyes kontingenssel szaporították a szilágysági neimesség számát. A fejedelmek részéről ezen kedvezmények s ezeken kívül a Bethlen Gábor és Rákócziak által konferált dézmák, mint anyagi javadalmak, szilágy-szolnoki egyházmegyénk egyházainak fölvirágzására kétségtelenül tényező befolyással voltak, mit bizonyít azon körülmény is, hogy főleg a Középszolnokmegyébeli magyar ajku községek mindannyian bevették a reformációt, s jelenben sincs egyetlen egy magyar község is e megyében, hol kizárólag rom. kat. egyház lenne.

De habár a nemzeti fejedelmeknek s jobbadán protestáns világi főuraknak a protestántizmus ügyében közreműködő buzgósága s hathatós pártfogása szilárd alapra fektetvén a reformációt, szilágy-szolnoki egyházmegyénk a protestántizmusnak s ezzel együtt a magyar nemzetiségnek figyelmet érdemlő helyül lett kijelölve a gondviselés által, földrajzi fekvésénél fogva a koronként fölmerült mozgalmaknak s politikai élet hullámzásainak kitétetve sok oly eseményeken ment keresztül, melyek-

nek gyászos emlékei vérbetűkkel vannak felírva a történelem évlapjaira. Most németek s az ezekkel szövetséges rabló hajdúcsapatok, majd törökök s tatárok özönlötték el e vidéket, tüzzel, vassal pusztítván virágzó helységeit, s ezrével hurcolva a rablásra és halomra legyilkolva a véres harcokban résztvevő, nagyobb részben magyar ajkú protestáns lakosait.

Nemzeti fejedelmeink közül az ingatag jellemű Báthori Zsigmond kora, valamint általában véve Erdélyre, úgy a szilágyoságra s ebben a protestántizmusra nézve, égyike volt a leggyászosabb korszakoknak.

Mint történelmileg tudva van Zsigmond fejedelem Erdélyt a rátibori és opoliai hercegséggel elcserélvén, több ízben lemondott az erdélyi fejedelemségről, de tettét mindannyiszor megbánván, párthivei által talált utat és módot, magát ismét és ismét visszahelyezni a fejedelemségbe. Báthori Zsigmondnak könnyelműséget tanusító ezen eljárása a magyar király s vele szövetkezett havasalföldi vajda hadainak bétörését vonta maga után.

Igy történt ez többek között 1601-ik év nyarán is, midőn Zsigmond fejedelem értesülvén arról, hogy Básta és Mihály vajda Rudolf császár és magyar király rendelete folytán a fejedelemségből elűzendők, Erdélyt haddal megtámadni szándékoznak, Csáki István és Székely Mózes által vezetett hadsereggel Kolozsvárról kiindulva, a reményelt török segítő sereggel gyorsabb s könnyebb csatlakozhatás szempontjából Tasnád mellett táborba száll. Miután a remélt török segítség meg nem érkezett, hírév vevén, hogy Básta Debrecenből közeledik a részben zsoldos hajdúkból álló seregével, Zsigmond fejedelem hadsergét Sz.-Somlyóra s innen a Zilahhoz közzel fekvő Goroszlóhoz vonja össze, hová Bástának sergő Nagy-Majtén felől Mihály vajda seregével egyesülten csaknem egy időben megérkezhvén augusztus 8-kán délutáni 5 órakor kezdetét veszi azon véres csata, melyben mindkét részről sok ezeren, Istvánfi Miklós történész szerint az erdélyi hadseregből 10,000-en estek el s maga a fejedelem is csak a homályos éj beáltával biztos kaulauzoktól vezetettve, nagy bajjal menekült meg s vonult a szétvert sereg töredékével Déézs felé. Bod Péter smirnai szent Polikárpus 48-ik lapján azt jegyzi meg, hogy Ungvári János erdélyi református püspök is az elesettek közé számláltatott. Az

erdélyi hadseregére nézve gyászos kimenetelű goroszlói csata után Básta és Mihály vajda sergei néhány napig várakoztak a császári rendeletre, ha valyon folytassák-e tovább utjokat Erdély felé? Hogy e rakoncátlan hadseregnek néhány napi itt tartzkodása rémitő pusztítás nyomait hagyta hátra maga után, kétségtelen. Goroszló, melynek közelében a döntő csata lefolyt, földdel egyenlővé tétetett. A Zilah közelében eső Haraklány s ezzel határos Goroszlóra vezető utak egybeszögellésénél meglehetősen emelkedésű domb vonja magára a mellette elmenő utas figyelmét, mely harmadfél századot meghaladó idő óta gabna termő föld lévén, habár sokat veszített eredeti emelkedettségéből, mindazáltal nyilván mutatja, hogy a goroszlói csatában elhullottak test tömege fölé emelt halom, s mint ilyen, az elesettek közös temetőjéül szolgált, melynek már csaknem három századon át összetömörült néma hantja alatt barát és ellenség csendesen s háborítlanul alusszák a halál álmát. Vaja és Czigányi községekben létezett ref. egyházaink valószínűleg ezen csata alkalmával pusztultak el, melyekről egyházmegyénk legrégebb jegyzőkönyve azt állítja, hogy „a boldog időben mater Ecclesiák” voltak. A mostani M.-Goroszló helysége körül-belől 10 pernyi távolságra bellebb Kusaly felé fekszik, s az elpusztult Goroszló helyét csak a gabnatermő földeken észlelhető méjjeledések gyaníttatják. A gyászos kimenetelű goroszlói csata után Básta és Mihály vajda hadsergei Déés, s onnan Kolozsvár és Gyula-Fehérvár felé vevén utjokat, szabad rablásra feljogosítva, tüzzel, vassal pusztították az utjokban eső falvakat s városokat, egész helységek lakosait egyről egyig kiirtván, és e vandál pusztításban kiválólag a zsoldos hajdu csapatok szereztek maguknak herostrátusi hirt-nevet s épen nem irigyendő dicsőséget. Az ingatag jellemű s változékony eszű Báthori Zsigmondnak Erdélyre s közvetve a protestántizmusra nézve gyászos emlékü fejedelemsége után Bocskai István, Báthori Gábor, Bethlen Gábor és I-ső Rákóczi György alatt néhány évtizeden át a béke s nyugalom napjai álltak be Erdélyre s a vele kapcsolatos Szilágyra nézve is, és hitbuzgó protestáns fejedelmek egyes egyházak s azok lelkeszei részére tett adományozások és kiváltságok által igyekeztek béhegeszteni a vérengző háborúk által protestáns anyaszentegyházunk testén ejtett sebeket. Így például, sz.-szolnoki egyházmegyénk legrégebb anyakönyvének

61 s 62-ik lapjain olvashatólag már Báthori Kristóf egy nevezetes kiváltságlevelet ad ki Gyula-Fehérváron 1580-dik év ápr. 24-kén, melynek szószerinti szövege itt következik:

„Nos Christophorus Báthori de Somlyó, Vajvoda Transylvaniae et Siculor. comes etc. Magnificis, Egregiis, Nobilibus, Comitibus, Vicecomitibus et Judicibus Nobilium, cunctis etiam aliis districtus Silagien. incolis, tam Ecclesiasticis quam Secularibus salutem et favorem!!

Cum nostra intersit Religionis et Personarum Ecclesiarum non ultimam rationem habere: Ideo ex fidei relatione honorabilium senior. et ministror. Ecclesiarum in Districtu Scilagy confession. Helveticae intelligentes plerisque in locis suum et Ecclesiar. suar. statum male esse affectum turbatamque partim propter docentium quorundam vitam dissolutam, aut doctrinam ab analogia fidei dissentientem et imprimis Arianor. sectam profitentium; Partim vero propter contentum verbi divini et auditorum ingratitude, abalienantium bona Ecclesiastica atque ad se rapientium; Imo jurisdictionem in personas Ecclesiasticas, quas saepius in dicta causa molestarent, ut eis leges ferre et iudicio seculari subjicerent exercent. et sibi vendicantium Ecclesiasticam Jurisdictionem profanantium. Volumus laboranti Ecclesiae opportuno consilio succurrere. Proinde ut Ecclesiastica Autoritas restauretur, dictis Pastoribus Silagien. annuen. conceden. duximus, ut more pristino ipsi coram suis Senioribus aut Superattendentibus duntaxat et non Judicibus Politicis Juri sese sistant. Si quando citabuntur Seniores delecti habeant auctoritatem Ecclesias visitandi, earumque Pastores diligenter de doctrina et vita examinandi, simul etiam convocato coetu fide mediante bona Ecclesiar. antiquitus collata una cum redditibus ministror. cognoscendi, abalienata quovis modo repetendi et in pristinum suum usum legitimum revocandi. Eos item qui talia bona abalienata remittere aut restituere recusarent cujuscunque status aut conditionis fuerint in curiam nostram citandi, Templorumque aut aliorum Ecclesiasticorum aedificiorum negligentia quorumcunque collapsa erectionem aut restorationem jubendi; removendi doctrinae pravae et potissimum Arianae vitae item dissolutae Ministros, Pastores pios idoneos sufficiendi.

Proinde mandamus vobis harum serie, ut quocumque praefati Seniores Ecclesiar. Silagien. Praesentium ostensores vestri in medium venerint, vos citra omnem tergiversationem, in his suis muniis libere procedere permittatis, vocati in sacrum coetum conveniatis. omnesque legitimos redditus Ecclesiasticos ab antiquo ordinatos et abalienatos ad eorum requisitionem sine ulla cunctatione remittere, nec Pastores ad Judicium seculare cogere, vel indicta causa eosdem turbare, sed illis dignam reverentiam praestare, Tempia aedificare, vos autem comites et vicecomites eos tueri et defendere contra omnes insultus debeatis et teneamini. Secus non facturi“.

A szilágysági papok kiváltságát magában foglaló s az egyházi kormányzat jog- és hatáskörét körvonalozó ezen fejdélmű oklevelet Keresszegi István esperes s zilahi pap és Tyukódi István jegyző s récei pap kérésök folytán megerősítette Bethlen Gábor fejedelem is, mint kitetszik a megerősítő oklevélnek következő zárszávaiból:

„Nos itaque quibus promotio divinar' rerum ante omnia „curae est exaudita supplicatone praemissa dictorum verbi divini „ministorum eadem literas visitatorias praesentibus nostris „nulla diminutione insertas in omnibus suis punctis et clausulis, serio ab omnibus observari demandantes acceptamus, „approbamus, perpetuoque valituras confirmamus harum nostrarum „vigore et testimonio literar' mediante. Datum Albae „Juliae die Quarta July An. 1624.

Gabriel
mria.

Stephanus Kovásoczký
cancell.

Hogy nemzeti fejdélmeinknek atyáskodó gondoskodása nemcsak a papokra, hanem azok özvegyei s árváira is kiterjedett, kitetszik Bocskai István erdélyi fejedelem által Tasnádi Ruber Mihály ref. püspöknek az 1605 szept. 17-kén a megyesi országgyűlésre béterjesztett folyamodványa következtében kiadott diplomából, mely szerint az erdélyi ref. papok özvegyei s árvái „mindaddig, míg nevöket és czimöket megholt férjeiknek s „illetőleg atyjuknak viselik minden adó, taxa, akármiféle fizetés, paraszti szolgálat alól kivétetnek és azoktól szabadosoknak „nyilvánítatnak*)“, mely kiváltságlevél Bethlen Gábor által is 1618-ban megerősített.

*) I. Bod Péter amirnal sz. Polikarpus 17 s 18. l.

A sz.-szolnoki ref. egyházmegye levéltárában létező okmányok között legrégibb egy az idő által tetemesen megrongált s irmodoránál fogva különben is nehezen olvasható szultáni fermán, melyben Erdélyország rendei felhivatnak, hogy a könnyelműsége által oly sok nyomort s szerencsétlenséget okozott Báthori Zsigmond helyett válaszszerének maguknak más fejedelmet. Hogyan kerülhetett ezen oklevél egyházmegyénk levéltárába? azt bizonyosan tudni, sőt csak gyanítani sem lehet, ha csak azon eshetőséget nem vesszük fel, miszerint a goroszlói csatát megelőzőleg lett az a zilahi ref. templom tűzvész ellen biztosítottak vélt sekrestyéjébe elhelyezve. Az egyházmegye levéltárában találtató régibb okiratokat s fejedelmi diplomákat egyenként felsorolni nem lévén s lehetővén feladatomból megemlítené tartom, miszerint régibb okleveleink között mind külalakjára, mind diszes kiállítására nézve legszebb a Bethlen Gábor fejedelem által 1629-ben jul. 13-káról keltezett a fejedelem s Kovásoczy által sajátkezűleg aláírt és a jelenben is teljes ép-ségben levő függő pecséttel ellátott diploma, melynek erejénél fogva a szilágyi traktus papjai s azoknak mindkét nemen levő gyermekei a valóságos és kétségtelen nemesek közé fölvételnek, mely diploma illetőleg nemeslevél, ugyanazon évi aug. 30-kán Ákoson tartott megyei közgyűlésen lett kihirdetve Keresszegi István esperességében. Ezen nemeslevelet Rákóczi György is megerősíti Gyula-Fehérváron 1642-ik év máj. 10-kén kiadott diplomája által. Hogy a szilágyi papok s azok gyermekeinek a jelzett diploma által nemesi kiváltságokban lett részesíttetése nem kis mértékben folyt be arra, hogy az adózó osztálybeli szülék tehetségesebb fia a szilágyságban papi pályára lépjenek, nem szükség hosszasan mutogatni, mintsintén az is kétségtelen, hogy a hivatolt diploma alapján nemessé lett családok, nem csekély jutalékokat szolgáltatottak az akkori időben kizárólagos polgári jogokat élvezett nemesi rendnek, és a papi utódok közül időről időre sok oly jeles férfiak álltak elő, kik figyelmet érdemlő szerepet vittek úgy az egyházi, mint a polgári élet terén. Ez ismételten említett diplomának vagy nemeslevélnek az idő szelleme által proklamált közadózás s teherviselés jelen korszakában voltaképen nincs és nem lehet azon reális becse s értéke, minő volt annak keletkezésekor, és csak mint a múlt idők történelmére vonatkozó okirat foglalhat he-

lyet a több hasonlótartalmu okiratok között, de maradandó becsü bizonyítéka ez a nagy fejedelem vallásos buzgóságának, ki a megtámadott polgári s vallásos jog és szabadság érdekében koronként fel-felmerült harcok zsbajjában sem feledkezett meg a vallásról s annak szolgálóiról, s ez által hervadhatlan babért füzvén hálántéka körül, habár régóta nyugosznak is nemes portetemei az atyafias föld porai között, ércnél maradandóbb emléket emelt nagy nevének. A nagy és dicső emlékü fejedelem nem kevésbé maradandó becsü emléket biztosított magának s hagyott hátra a hálás utókornál az egyes ref. egyházak s azok lelkészeinek részére tett adományok által, midőn a szilágy-szolnoki egyházmegye területén létező egyházak s lelkészek egy részét a tízed-javadalom élvezetében részesíté, mely nélkül főleg az úgynevezett belsőféli egyházak egy némelyike a jelen nyomasztó idők közepette vagy csak nagy nyomorral küzdve tengődnék, vagy pedig a végenyészet karjaira dőlné menthetetlenül. A vallás oltárára tett nemes adományokban követték őt fejedelmi utódai, u. m. özvegye Bradenburgi Katalin, a Rákócziak és Apafi Mihály, mely adományozásokat azonban részletesen felsorolni a javadalmazott egyes egyházak monográfiájában leendő helye.

Azonban, habár a fennebb mondottak szerint Bocskai, Bethlen és egy ideig a Rákóczi Györgyök korában Erdély, s vele együtt a szilágyság protestántizmusa gyors haladást s nagy mérvü fejlődést nyert, II-ik Rákóczi György és az utána következő Rhédei, Barcsai s mindenekfelett Kemény János rövid tartamu fejedelemsége gyászos betűkkel van béjegyezve ref. anyaszentegyháznunk és ezzel kapcsolatosan a sz.-szolnoki ref. egyházmegye évkönyvébe. Mert habár a Kemény János által szerencsétlen kimenetelű csata alkalmával Erdély nagy részét és szilágyságunknak szamosmenti vidékét előzőnlött török és tatár csordák által elkövetett hajmeresztő mészárlások és dúló pusztítások folytán az akkori szomorú idők eseményeit hiven feltüntető sok irott adatok megsemmisültek; következőleg az 1660 s 1661-ben törtétekre nézve nagyobb részint csak hozzávetőleges és alaposságot nélkülöző szóhagyományokra vagyunk utalva, annyit minden esetre teljes valószínűséggel állitnunk lehet, miszerint egyházmegyénknak a 17-dik század elején, még létezett néhány egyháza a köznép nyelvén úgynevezett tatárjárás alkalmával, vagy merőben elpusztultak, vagy ide-

gen ajku lakosok — Románok — jöven, vagy jobban mondva telepítettvén az illető földesurak által a korábban református magyarok által lakott helységekbe, vagy pedig nagyon csekély számra apadván le, az egykor népes és virágzó magyar falvak, a magyar lakosok egy részé leöletvén, az életben maradtak közül is a túlnyomólag számosabb románokkal összeelegyedés következtében igen sokan vallásukat, s azzal együtt nemzetiségüket is elveszték, miként ezt a szélbeli községekben lakó jó magyar hangzásu, de tényleg már gr. katolikus családok nyilván igazolják. Hogy a fennebb jelzettem 1660 s 1661-ik év mennyire végzetes korszak volt némely egyházainkra nézve, kitünik az egyházmegyénk legrégebb anyakönyvében található rövid jegyzetekből.

Korond, János Zsigmond idejében unitárius s tehát tisztán magyar község, valószínűleg már a goroszlói csata után magyar lakosaiból kipusztulva, emberi emlékezetet meghaladó idő óta román gr. kat. község.

Kisfalu, a tatárok által elpusztitva szintén román ajkúakból álló község.

Ér-szilvás, 1612-ben önálló egyház, papja Csengeri János, már 1630- és 40 körül megszűnt önálló egyház lenni, s csak is a közelebbi években lőn néhány ref. lakossal filiája a t.-szántói egyháznak.

Hidvég, 1620-ban ref. egyház egykori lételének semmi nyoma.

Nyírmon, mely a 17-ik század elején Nagymonnal egyesült egyház volt, 1660 táján magyar lakosaiból kipusztulva, nincs az egyházak között.

Er-Girolt még 1820-ban önálló egyház, jelenleg alig 8 v. 10, ref. hitsorsost számláló filiája Ér-Mindszentnek.

Széplak és Inó, melyek a 17-ik század elején együtt tartottak papot, jelenleg, magyar lakosok nélküli román községek.

Cikó, Sülemed, Benedekfalva, s Égerhát, Kővárvidékkel határos községekben lévő csekély népességű egyházak.

Szécs, a 17-ik században még önálló egyház magyar lakosai részint elköltözés, részint halálozás útján elfogyván, jelenleg dezoláta egyház.

Mindezen itt elősorolt egyházaink, részint a többször említett 1660 s 1661-ki gyászos korszakban, részint pedig a 18-ik

század első tizedében rombolva pusztító Rákóczi forradalom idejében szenvedtek tetemes veszteséget, melyet a későbbben bekövetkezett békésebb évtizedek hosszú során keresztül sem voltak képesek kiépülni.)

Midőn a fennebbiekben az erdélyi nemzeti fejedelmek alatt koronként szenvedett viszontagságoknak egyházmegyénkre is kiterjedett csapásait eseteltük, ismételten megemlítendőnek véljük, miszerint szilágy-szolnoki egyházmegyénk a tiszántúli szuperintendenciával kapcsolatban, az erdélyi fejedelmek fennhatósága alatt állott 1691-ig, midőn Erdély is az austriai ház uralma alá adta magát. És itt kezdődik a szilágyi egyházmegyének az eddiginél abnormisabb helyzete, a mennyiben t. i. a magyar királyok s erdélyi fejedelmek között, időről időre kötött kölcsönös szerződések alapján Erdélyhez tartozott magyarhoni megyék legnagyobb része Magyarországhoz visszacsatoltatván, a Kraszna- és Középszolnokmegyék területén fekvő szilágyi egyházmegye in spiritualibus ezentúl is a debreceni vagy tiszántúli szuperintendencia, közigazgatási tekintetben pedig, az erdélyi törvények s illetőleg erdélyi egyházfőtanács hatósága alatt állott, mely anomál helyzet, valamint egyfelől ezen egyházmegye adminisztrációját nehézkessé tette, úgy másfelől nem egyszer kellemetlen súrlódásokra adott okot az erdélyi mlgs. egyházi főtanács és a tiszántúli szuperintendens között. Mint imént érintettük Erdély az austriai ház alá kerülvén, és a tiszántúli szuperintendenciának nagyobb része is politikai helyzeténél s fekvésénél fogva, Magyarországhoz kapcsolatván, szilágy-szolnoki egyházmegyénk ügyeinek s főleg válópereinek elintézése szempontjából, a Szilágyi lón zsinati gyűlések helye. Igy például 1693-ban Zilahon, 1699-ben Krasznan, 1728-ban ismét Zilahon tartatott közzsinat, mely utóbb említett időben és helyen Zoványi György zilahi pap választott püspöknek. És most már lazulni kezdett az erdélyi és a tiszántúli szuperintendencia között régebben létezett szorosabb egybekötetés, a mennyiben t. i. a tiszántúli szuperintendencia külön superintendentiale consistoriumot állított fel a sajátképpen területén fekvő traktusok, s egyházak ügyeinek kormányzására, az erdélyi részen lévő egyházak testülete pedig, vagyis az úgynevezett szilágyi, az erdélyi egyházi főtanács által igazgattatott. Minthogy azonban az érintett elválás után a

debreceni szuperintendenciának és a szilágyi egyházmegyének egy szuperintendense volt, a superintendens az erdélyi részen, vagy is a szilágyi egyházmegyében felmerült nagyobb fontosságú ügyeket rendszeren a Szilágyban intézte el, hová az erdélyi egyházi főtanács maga kebeléből szokott vala delegálni biztosokat. A papok felszentelése s választása útján beállított szilágyi esperesek felesketése és megerősítése ezentúl is a tiszántúli szuperintendens jogköréhez tartozott ugyan, de ha akár esperes, akár más egyes pap nagyobb büntetést érdemlő tényt követett el, erre nézve fegyelmet gyakorolni az erdélyi egyházi főtanács tartotta magát illetékesnek, mint ezt a Zoványi József esperes és pééri pap Tóth Pál ellen folyt törvényszéki eljárások igazolják. Hogy a szilágyi és középszolnoki egyházmegyék a debreceni szuperintendenciale konsistoriumot soha sem ismerték el fellebbezési felsőbb hatóságnak, abból is kitetszik, hogy ezen egyházmegyék gondnokai nevezett konsistoriumban mint bírák részt nem vettek, s a meghívottak sem jelentek meg.

Hogy az erdélyi egyházi főtanács Szilágyi Sámuel szuperintendensnek Zoványi József esperes ügyében véghezvitt egyoldalu eljárását nem tekintette jogszerűen illetékesnek, kitetszik 1769-dik évi márc. 3-ról keelve egyházmegyei főgondnok s középszolnokmegyei főispán b. Wesselényi Ferenchez intézett leiratából melynek kapcsában közöletik a nevezett szuperintendenshez küldött átirat, melyben körvonalozva van a tiszántúli szuperintendensnek a szilágyi traktus irányában jog- és hatásköre, egyszersmind kimondatik, miszerint szuperintendens úr és hivatali utóda a maga főpásztori hatalmát s igazgatását a szilágyi egyházak felett csak az erdélyi hozott törvények s fejedelmek által megerősített diplomák szellemében és az erdélyi egyházi főtanácssal egyetértőleg gyakorolhatja. Mihezképest kimondja az egyházi főtanács, hogy szuperintendens úr Péérba lett kiszállásának és Zoványi József ellen szándokolt nyomozás elrendelésének is az egyházi főtanácssal egyetértőleg és az egyházi főtanács részéről is kiküldendő biztosok közreműködésével kell vala történnie. És miután Zoványi József espores makacsul ellenszegülve nem jelent meg az idézésre, felhivatik szuperintendens úr, hogy a kérdéses ügy tárgyalására újból határnapot tűzvé ki, az ügy az egyházi főtanács

által is kiküldendő megbizottak jelenlétében s közremunkálásával intéztessék el véglegesen sat. sat.

servi obligati

Extradat. supremo in Trannia
ref. consistorio
Gibiny Ao 1769 3-a Mart.

Johannes Comes Lázár
Ladislaus Comes Teleki,
B. Volfg. Bánffi.

Ezen átirás következtében tűzött-e ki új határnapot a szuperintendens? az egyházmegye jegyzőkönyvében nincs megemlítve, de az egyházmegyei főgondnok hivatalos jelentése folytán úgy látszik, az egyházi főtanács hivatalából felfüggesztette többször nevezett esperes Zoványi Józsefet, minek következtében 1770-dik július 4-kén Bessenyei Bálint proseniornak elnöklete alatt Gencsi Zsigmond s Dobai Zsigmond egyházmegyei gondnokok, az ülnökök s több papok Kémeren összegyűlvén, az esperességre kijelölt Bessenyei Bálint prosenior, Csernátfalusi János és Szathmári N. István közzül Bessenyei Bálint 29 szavazattal esperessé elválasztatik, és indokolt felterjesztésének végső szavaiban teljes reményét fejezi ki a részletes zsinat, miszerint a véghezvitt esperes-választás a „T. Superintendens és ven. superintendensia“ által nemcsak helyeseltetni, hanem egyszersmind meg is fog erősíttetni.

Aláírva Szathmári N. István
ord. not.

Ugyancsak a Kémeren tattott parciális székről vagy részletes zsinatról felterjesztés tétetett az erdélyi kir. guberniumhoz, melyben felfejti a szilágyi traktus azon érveket, melyeknél fogva a n.-váradai káptalan consistoriumát a házassági ügyekben „superrevisorium forumnak“ el nem ismerheti, sőt nyiltan kimondja, hogy közigazgatási ügyekben kizárólag az erdélyi felséges guberniumot, az egyházi kormányzat tekintetében pedig az erdélyi méltóságos főconsistoriumot ismeri illetékes felsőbb hatóságnak. Ezen felterjesztés támogatásául felemlíti a r. zsinat, miszerint a szilágyi traktus Erdélynek az osztrákház kormánya alá jutásától kezdve mindig az erdélyi református státus törvényekkel biztosított jogait s szabadalmait élvezte és VI-dik Károly császárnak 1731-ik év szept. 4-kén kelt s a felséges kir. főkormányzék utján közzé tett leirata szerint a

szilágysági reformátusok épen úgy mint az erdélyi több helyvéciai vallástételt követők egyházi ügyeiknek békés és háborítlan intézésében meghagyattak.

A most érintett felterjesztés úgy látszik a katolicizmus már-már keletkezőifeiben lévő nyomásának előre sejtése alatt szülemlett, a minthogy nem sokára napról napra érezhetőbb lett annak a protestáns autonomia megszorítására törekvő intenciója.

1784-ben márc. 30-kán Ipon tartott parciálison ugyan is olvastatik az erdélyi kir. főkormányzásoknak ugyanazon évi febr. 12-ről 785 sz. a. Gencsi János Krasznamegye alispánjához s Izsák Sándor Krasznamegye táblabírájához intézet leirata, melyben nevezettek mint királyi biztosok a szilágyi traktus területén tartandó három rendes parciálison személyesen megjelenni és az ott folyt tárgyakról készitendő jegyzőkönyveknek egy példányát a kir. főkormányzásokhoz fölterjeszteni köteleztetnek.

Ezzel egyidejűleg olvastatik az egyházi főtanácsnak a fennebb nevezett egyének királyi biztosokul lett kineveztetése.

Ugyanezen r. zsinaton b. Inczédi Zsigmond főgondnok indítványa folytán határozatilag kimondatik, hogy a gyermekeik iskoláztatását elhanyagoló szülék külhatóságilag is kényszeritessenek gyermekeik iskoláztatására, s ezzel kapcsolatosan végeztetett, miszerint a papok felelet terhe alatt szoros figyelmet fordítsanak az iskolákra és a tanítóknak a nevelés ügyében segédkezet nyujtsanak.)

Mielőtt a szilágyszolnoki egyházmegye általános történelmének rövid ismertetését béfejeznök, záradékul helyén levőnek véljük megemliteni, a mi egyébiránt már többször érintve volt, miszerint a szilágyság területén s ezzel határos Szathmármegye egy részén létező egyházak két egymással szoros kapcsolatban álló, de külön esperessel bíró egyházmegyét képeztek; a tulajdonképpeni szilágyi egyházmegye Középszolnok, úgynevezett belső félbeli és a Krasznamegye területén fekvő egyházakat, a közép-szolnoki egyházmegye pedig 17 érmelléki s a szomszédos megyéből 26 és így összesen 43 egyházat foglalván magában. A debreceni szuperintendencia Magyarhonhoz visszacsatoltatván, utóvögre is bé kellett következnie a középszolnoki egyházmegye felosztásának, minthogy többször ismételt felfolyamodások következtében az érmelléki 17 egyháznak a szilágyi egyházmegyébe békebelezése, és a nagyobbára Szathmármegye

területén fekvő 26 egyháznak n.-károlyi egyházmegye néven a tiszántúli szuperintendenciához csatoltatása hosszas vajadás után megtörténvén, ez egyházmegyék rendezése végmegoldást nyert.

Egyházmegyénk jegyzőkönyvéből láthatólag 1815-beu pelei egyházunkban tartott részletes zsinaton hirdettetett ki a tiszántúli szuperintendenciának a felsőbbség által is jóváhagyott azon határozata, melyben a középszolnoki egyházmegye nagyobb részének nevezett szuperintendenciához csatoltatása kimondatik. Azonban ezen határozat csak későbbben t. i. 1821-ben az ér-mindszenti egyházban tartott utolsó közös részletes zsinaton lett végérvényre emelve, midőn a többször említett érmelléki 17 egyház a szilágyi egyházmegyével szoros kapcsolatban az erdélyi püspökség alá jött át, a 26 egyház pedig mint már mondatott, még más néhány egyházzal megnövelve, mint n.-károlyi egyházmegye a tiszántúli szuperintendenciába békebelezve lőn. A mennyiben pedig Héczei Pál középszolnokmegyei esperes a visszamaradt illetőleg átjött érmelléki egyházak egyikének, Péérnek papja volt, a szilágyi egyházmegyének zilahi pap Bethlendi János személyében szintén meg volt saját esperese s így a már ekkor szilágy-szolnoki nevet nyert egyházmegyének egy időben két esperese lett, habár Héczei Pál proseniori névvel csakis az érmelléki egyházak kormányzásában vett némi részt, és Bethlendi Jánosnak 1826-ban békövetkezett halála után lett esperessé.

És itt a szilágy-szolnoki ref. egyházmegye általános történelmét rövideden körvonalozva, egyházmegye közgyűlési megállapodás folytán a többször említett érmelléki egyházak speciális történelmének ismertetése leszzen főadatunk, ezek között a szilágyság reformációjában kiválóan nevezetes szerepet vitt

T A S N Á D.

(Közli: Biró Károly.)

A szilágy-szolnoki ref. egyházmegyének régebben a „közép-szolnoki,” vagy „nagy-károlyi” egyházmegyéhez tartozott s jelenleg „érmelléki” vagy „külsőfél” név alatt ismert kerületében fekvő egyházak között mind multjának történelmi fontossága, mind más jelentőségénél fogva, az első helyet T a s n á d foglalja el.

Tasnád egy közép magasságu, és az előtte elterülő egész a Tiszáig kiterjedő termékeny, és az „Ér“ folyó által átszel-
delt síkságra előfokkint bényuló kies hegyen épült jelentékeny
mezőváros, mely valamint nevét, úgy eredetét is Tas magyar
vezértől nyerte; ki a honfoglalás nagy harczában Zabolcs és
Tuhutum vezértársaival e vidéknek az úgynevezett „Nyir-
ségnek“ elfoglalására küldetvén ki Árpád¹⁾ által, a monda és
egy régi magyar ének szerint²⁾ azon a helyen, hol most a
város fekszik pihenőt tartva, karányát vagy sátorát sok rád
között állítá fel, s ezért nevezi a helyet Tasnádjának, s in-
nen Tasnád mai neve.

E hely már az Árpádok alatt tiszta magyar népséggel
bíró jelentékeny község, és az erdélyi püspökségnek szent Ist-
ván király által lett felállításától, annak Izabella által az
1556 nov. 25-ik kolozsvári nevezetes országgyűlésen lett fel-
oszlataásáig³⁾ folytonosan püspöki birtok volt; s mint ilyen, nyerte
el a tatárok általi gyászos elpusztítása alkalmából első sza-
badalomlevelét is IV. Béla királytól 1246-ban⁴⁾. Tasnád egy-
házi tekintetben is fontos hely volt, a mennyiben ennek plé-
bánusai jelentékeny egyházi hivatalokat viseltek. Így például,
Miklós mester tasnádi plébánus, „vicarius de Tas-
nád generalisnak írja magát már 1021-ben⁵⁾.

Chernovodai Krysogon 1429 tasnádi esperesnek
iratik, Farkasfalvi Ambrus Tamás tasnádi plébánus
pedig mint apostoli és császári tekintélylyel fel-
ruházott, auctoritate apostolica et imperiali közjegyző állit
ki egy okmányt 1514-ben⁶⁾.

E város, melyről Bod Péter Smirnai szent Policarpusában
azt mondja, hogy Tasnád Erdélyhez tartozó nevezetes
város volt a reformáció után sok idők alatt, a
melyben sokáig igen szép reformáta ekklesia és

¹⁾ Anonymus Part. 1. caput 22, pag. 23.

²⁾ Somogyi Antal „Régi magyar énekek“ Arad. 1870.

³⁾ Kőváry „Erdély története“ III. kötet 150 és 151 lap,

⁴⁾ Pray „Specimen Hierarchiae hungaricae“ Pars II. pag. 254.

⁵⁾ Kereszturi „Descriptio Fundationis Episcopatus et Capituli m.-
varadiensis“ pag. 121.

⁶⁾ Ide vonatkozó eredeti régi okmányok.

oskola virágzott mindaddig, míg a háboruságokban a magyarság onnan erősen megpusztult⁷⁾, korán, s nagyon hihetőleg már 1527—30 körül megismerkedett a megtisztított vallás tudományával, még pedig egyenesen magának a lelkes és fáradhatatlan Derecskei Demeternek buzgósága következtében, ki Budai Ezsaiás szerint, a szilágyban reformált János király idejében 1530-ban „Szathmárnémeti Mihály és Tolnai István szerint pedig 1527-ben⁸⁾ s kit ezek alapján, valamint e vidék, úgy Tasnád legelső reformátorának is méltán és jogosan tekinthetünk.

Azon, mindenesetre feltűnő jelenség, hogy az évangéliumi tudomány a Szilágyban és különösen Tasnádon, mint püspöki birtokon ily korán Luther fölépése után alig 13 évvel, már terjedni kezdett, Szilágy buzgó reformátorának Derecskeinek lelkesült fáradozásain kívül az ország akkori sok tekintetben gyászos és szomorú, de a reformáció terjedésére tagadhatatlanul kedvező viszonyaiban leli megfejtését. A mohácsi végetteljes csatában ugyanis elesvén az ország főpapságának legnagyobb része, az így üresedésbe jött püspöki jószágokat az egyes hatalmasabb főurak foglalták el⁹⁾, mit az egymással versengő két ellenkirály Zápolyai és Ferdinánd nem is tudott, de eszélyességéből nem is mert meggátolni, sőt később pártjuk nevelése szempontjából maguk is adományozták az egyházi javadalmakat. Így foglalta el és nyerte meg I. János püspök eleste után az erdélyi püspökség egyházi birtokait s ezek között Tasnádot is Bodó Ferencz¹⁰⁾, minek követke-

7) Bod P. Smirnai szent Policarpus 55. lap.

8) Budai Ezsaiás: „Magyarország története. Harmadik kiadás II. k. 91. l. ezeket mondja: *Török Bálint nyomdokát követte a nagyságos Drágfi Gáspár, ki is bevév a reformációt Derecskei Demetertől, ki a szilágyban reformált János király idejében 1530-ban.* Ismét: *Derecskei Demeterről, kinek Szathmárnémeti Mihály valamint a Szilágyban, úgy Drágfi Gáspárnak is reformálását tulajdonítja nagyon hídnos ismeretünk vagyon. Tolnai István így szövege felöle: A szilágyban Derecskei Demeter hozá az evangéliumi világosságra 1527. Ez reformála Drágfi Gáspárt is 1530-ban.*

9) Balog Ferencz magyar prot. egyházi történelem részletei 25. lap.

10) Lámpé, pag. 27. „*Bona episcopatus Transylvaniensis Franciscus Bodó occupavit et administravit.*“

zése a lön, hogy ezen főurak vagy maguk is az évángyéliomi hitre térve, hatalmas terjesztői lettek a megtisztított tannak, vagy pedig mint ezt Bodó is cselekvé, nem sokat törődvén a vallás dolgaival, béhunytt szemmel nézték a reformációnak az általok használt püspöki jószágokoni terjedését. Maga Zápolya is, kinek hatalma alatt volt ekkor Tasuád és vidéke, habár megkoronáztatása után csakhamar 1527 január 21-kén kemény parancsolatot bocsátott is ki a hitujító lutheránusok ellen, mindazáltal később nem akarván pártját maga ellen ingerelni, eszélyességéből felhagyott a megtisztított vallás követői ellen érzett szigorával, úgyannyira, hogy midőn a Bodótól visszavett püspökségbe az új püspök Statileo János beszállván, a megtisztított vallás terjedését a püspökség területén meggátolni és követőit üldözni kezdette, Zápolyánál kellő erőlyes támogatást nem talált¹¹⁾.

Mind ezen szerencsés és kedvező körülmények mellett nem volt nehéz munka a bátorlelkű Derecskeinek a papi zsarolást meguott, és e miatt magától a rom. katolikus hittől is elidegenedett tasnádiakat — kik különben is távol esvén a püspökség székhelyétől, az üldözéstől kevésbé félhettek—megnyerni az évángyéliomi vallásnak. Annnyival is inkább pedig, mert a közel Erdődön lakó ifj. Drágyf Gáspárban — kit mint fentebb láttuk, Derecskei már 1530. megtérített az új tanra, s különben is gazdag és hatalmas főúr, nagy tekintélylyel birt — hatalmas védelmezőt nyert Tasuád és vidéke a Statileo alatt békövetkezett üldözések ellen¹²⁾.

Ily lelkes és hatalmas főúr védelme, és oly apostoli buzgóságú reformátorok, mint Derecskei és az utána következett Batizi András, fáradozásai következésében csakhamar oly örvendetes és nagy mérvű terjedést vett a megtisztított hit mind magában Tasuádon mind pedig vidékén, hogy már 1543 körül egy központi s hihetdleg lelkészsképző intézet szükségét érezvén e város és vidéke protestáns lakosai, felállíták a tasnádi iskolát és ennek vezetésére, de egyszer-

¹¹⁾ Balogh F. magyar prot. egyháztörténelem részletei 36. l.

¹²⁾ U. annál 41. l. és miscellanea Tigurina II. kötet Rudus redivivum pag. 136. Demetrius Derecskei Heroem Gasparum Dragfium, jam ante ad Evangelii praegustationem invitaret pio zelo in vitam reduxit.

smind tasnádi lelkésztl is, a nagy tudományu és a vittembergi hires egyetemből épen ez időtájt hazatérő Szegedi Kiss Istvánt hívták meg. Szegedi elfogadta a meghívást és maga a nevezett évben Tasnádra jövén, megnyitotta a legelső magyar protestáns magasabb — s nagyon hihetőleg — lelkész-képző iskolát; mert hogy a Tasnádon Szegedi vezetése alatt 1543-ban felállított iskola nem népiskola, sőt a gimnáziumnál is több és nagy valószínűséggel lelkészképezde volt, hihetővé teszi egy részről magának Szegedinek nagy tudománya, más részről pedig az a nagy fontosság, melyet neki Martinuzzi tulajdonított az által, hogy a legembertelenebb módot is kész volt felhasználni megsemmisítésére. Valódi apostoli buzgalommal és önfeláldozó készséggel tanított Szegedi a vezetése alá bizott iskolában, végezvén egyuttal a lelkészi teendőket is eddig szokatlan kifejezésekben és lelkésültséggel¹⁸⁾ prédikálván, nagyszámu hallgatói előtt istennek örök igéjét; minek következése az lőu, hogy mind iskolája napról napra hiresebb és népesebb lett. mind az új hit követőinek száma nagyobb mérvű növekedést nyert.

Azonban mindez már sokkal több volt, mint a megnyit Martinuzzi György nagy-váradai püspök — ki ekkor mint a kiskoru János Zsigmond gyámja, nemcsak Izabella királynő, de az egész Erdély felett is csaknem korlátlan hatalommal uralkodott — elnézni, s különösen az 1545-ben június 7-kén Debreczenben tartott országgyűlés után — melynek 31 cikkből álló sorozatában a Martinuzzi György által felzúdított r. katolikus párt sürgetésére helyet foglalt egy szigoru rendelet is, mely a protestánsok üldözését törvény alakjában kimondá¹⁹⁾ — tovább is eltűrni birt volna. György barát tehát elhatározta a tasnádi iskola megsemmisítését, és e határozat érvényesítését testőrsége kapitánya Perusits Gáspárra, egy minden tekintetben kegyetlen durva emberre bízta.

A jelenet, mely a tasnádi ref. egyház történetében most következik, egyike azon vérlázító jeleneteknek, melyek oly sokat szenvedett szegény magyar protestáns egyházunk történetének

¹⁸⁾ Ballagi Prot. Naptár 1868 17 és 18 lap, és Skaricza vita Szegedini.

¹⁹⁾ Szűcs I. Debreczen története I k. 182 l. és Kőváry Erdély története III. k. 96. l.

lapjain gyász betűkkel vannak felírva, s melyek a római kat. klérus dühöngő kegyetlenségének mind megannyi kiáltó bizonyosságai.

A püspök parancsa következtében ugyanis a durva lelki Perusits Tasnádon megjelenvén, az ártatlan Szegedit minden előleges kihallgatás nélkül kegyetlenül felpofozta, vaskeztűs kezével miként a poroszló a megváltót, arcul verte; midőn pedig a nagytudományu reformátor saját védelmére szólani kezdett volna, azt a földre tiporta, és erős nagy sarkantyujával mindaddig rugdosta, taposta, mignem a megváltó e hű szolgálja, összetört vérző tagokkal eszméletét veszve feküdt vérben, a vad szívü zsoldos lábai alatt. Azonban ezzel még nem volt vége a vad szívü kegyetlenségnek, mert Perusits az iskolába törvén, onnét a tanulókat szétkergette, Szegedinek 200 darab könyvből álló nagybecsü könyvtárát a piac közepére kihányatván, sárba tapostatta, magát a kitünő tudóst pedig a városból és vidékéről csufosan elűzte ¹⁵⁾.

Martinuzzinak e kegyetlen és minden nemesebb érzést méltán fellázító fellépése, ha meggátolta is egy időre Tasnádon és vidékén az évángyéliomi tudomány terjedését, de azt megtörni és végképpen elnyomni még sem bírta; mert az ugyancsak ezen évben Erdődön a nagyemlékü Drágfy Gáspár védelme alatt tartott első magyar protestáns zsinat hatása és Kopácsi István erdődi, Bóldi Sebestyén békési protestáns lelkészek és reformátorok buzdításai következtében ismét neki bátorodott tasnádiak Martinuzzinak e megfélemlítui akaró kegyetlen fellépése után is állhatatosan megmaradtak az évángyéliomnak egyszer elfogadott üdvadó tanai mellett.

Midőn pedig az erdélyi rendek az 1556 nov. 25-dik kolozsvári országgyűlésen az erdélyi r. kat. püspökségnek megszüntetését, és ennek következtében a püspöki javaknak — ezek között Tasnádnak is kincstári birtokká változtatását törvénybe iktatták ¹⁶⁾, a püspöki szolgálattól és az üldöztetéstől

¹⁵⁾ Skaricza vita szegedini „non solum acerbos ei incussit colaphos, sed et aliter aliquoties pro constanti responsione caesum rebus penitus omnibus exiit prorsus a Praefecto ferratis cothurnis calcatum, protritum vexatumque.

¹⁶⁾ Kőváry Erdély történeténe III. k. 152. lap.

is megszabadult tasnádi protestánsok, azon határozott fellépéssel fejezték be Tasnád reformáltatásának nem kevés küzdelmekkel járt munkáját, hogy az 1476-ban épült monumentális góth stíli templomot — mely a lakosság nagy részének protestáns volta dacára is mind ez ideig a rom. kat. egyház birtokában volt — elfoglalván, benne a megtisztított vallás szerinti isteni tisztelet kiszolgáltatását megkezdették. Mely határozott fellépés következtében a hívek- és templom nélkül maradt kat. egyház Tasnádon néhány év múlva 1564-ben¹⁷⁾ teljesen megszűnt annyira, hogy csak 2 század múlva kezdette meg ismét félbeszakított életét. Mint mindenütt a két magyar hazában, úgy Tasnádon is eleinte a Luther értelme szerint terjesztetett a megtisztított vallás, maga Szegedi is, ki a vittembergi egyetemből haza jöve, Tasnádon kezdette meg reformátori dicső, de réá nézve temérdek küzdelmekkel és szenvedésekkel együttjáró pályáját, itt határozottan a lutheri elvek szerint működött.

Azonban, a mint a magyarországi protestánsok között a Kálvin nézete és vele a helvét irány terjedni kezdett, csakhamar ismertté lett az a politikailag ugyan Erdélyhez tartozó, de fekvésénél fogva Magyarországgal is sokszoros összeköttetésben álló szilágyságban is.

Hogy épen magába Tasnádra ki hozta bé Kálvin tanait, azt adatok hiányában biztosan kimutatni nem lehet; annyit azonban történelmileg kimutathatunk, hogy Tasnádnak Szegedi Kiss István után következett papja Bánfy-hunyadi Magiori Benedek¹⁸⁾ határozott híve volt a hetvét iránynak, és nagyon hihető, hogy éppen az ő munkálkodása következtében történt, hogy az 1567-ben a nagynevű Melius elnöklete alatt tartott és a Kálvinizmus megszilárdulását eredményező debreceni zsinatban azon 17 egyházmegye között, melyek a helvétika konfeszziót aláírták¹⁹⁾ és elfogadták, a nagykárolyi vagy máskép középszolnoki — melybe tartozott akkor Tasnád és minden mostani érmelléki egyházak is — ott látható.

¹⁷⁾ Schematismus Veu. Cleri. Dioecesis M.-Varadiensis MDCCCLXXI. pag. 117. „*Parochia tasnadiensis desit circa annum 1564.*”

¹⁸⁾ Tóth Ferenc: Túl a tiszai püspökök élete 1. 74.

¹⁹⁾ Lämpé pag. 126.

Ugyancsak a Kálvinizmus mellett látjuk küzdeni Tasnádnak e nagy hírű papját, később tiszántúli püspököt, pár évvel később az 1569-ben okt. 10-ki nagyváradi zsinaton, mely Blandrata ellen tartatott s a melyen Bánfyhunyadi Magiori Benedek is mint küldött, és tasnádi prédikátor Mélius oldala mellett tevékeny részt vett²⁰⁾.

Ez időtől kezdve Tasnádon és vidékén kizárólag a kálvinizmus vagy az e vidéken még mai napig is magyar vallásnak nevezett tan terjedt és erősödött meg, annyira hogy a tisztán magyar nemzetiségű, reformált vallásu Tasnádról méltán mondhatá Bod Péter, miszerint abban igen szép reformált ekklézsia és iskola virágzott mind addig, míg a magyarság onnan a háboruságokban — s különösen a 17. század végén — ki nem pusztult; és az unitarizmus, melynek Erdélyt és Magyarország egy részét elborító hullámgyűrűi a szomszédos szilágyi egyházmegyében is jelentékeny habokat vetve, maig is feltalálható nyomokat hagytak maguk után, ha érintette is Tasnádot és vidékét, de itt vagy legalább Tasnádon csak ideiglenesen is meg nem telepedhetett.

A reformált vallásban így megerősödött, s virágzó tasnádi egyház az erdélyi nemzeti fejedelmek, kik közül a Rákócziaknak családi birtokukká vált e város, védelme, pártfogása és gyámolítása következtében, ha kikerülte is azon hosszas és igen gyakran kegyetlen üldözéseket, melyet a rom. katolicizmus különösen a magyarországi protestáns egyházak ellen folytatott; de az ezen időkben gyakori háboruk pusztításai és sanyargatásainak mint Magyarország felől eső véghely annál nagyobb mértékben ki volt tétetve. János Zsigmondnak a Ferdinánd seregei ellen a hadadi, szilágycsehi, erdődi és szatmári várak birtokáért épen e vidéken folytatott és 1567, 1562, 1564 és 1565-ben²¹⁾ tehát igen rövid idő közközök alatt többszörösen megújuló hadjáratai Tasnádra nézve sem mulhattak el káros és pusztítást előidéző következmények nélkül; azonban a legnagyobb veszély a valódi elpusztulás még is csak az 1566-ik évben következett Tasnádra. A hős Zrínyi Miklós által védelmezett Szigetvárá t ostromló So-

²⁰⁾ Tóth Ferenc. Túl a tiszai püspökök élete I. 74.

²¹⁾ Kőváry Erdély története I. 156. 179. 180. 182.

li man halálát hírül vett tatárok ugyanis János Zigmundot, kinek Tokaj ostromához segítségül rendeltettek volt, elhagyva, Ugocsa és Beregh vármegyékben elkövetett rettenetes pusztítás után a fejedelem birtokaira²²⁾, nevezetesen a Szilágy-ságra rohantak, és itt több helységet, de különösen Tasnádot annyira feldúlták, felégették és elpusztították, hogy e városnak nagyobb romlása és siralmasabb kinézése csak a IV. Béla alatt dúló mongol csordák elvonulása után lehetett.

A lakó helyökről elűzött, vagyonaiktól megfosztott, házaikból kiperzsel, és a vad ellenség fegyverei, rabláncai által megkevesedett számú tasnádiak csak igen lassan, akkor is kedvetlenül, félelem és aggodalmak között szálíngóztak vissza az elpusztított városba, úgy hogy Tasnád ama gyászos csapás után, még 10 év múlva is az elpusztultság és elhagyatottság szomorú jellegét hordta magán, mit megtudván Báthori Kristóf erdélyi fejedelem, ki Tasnádnak mint véghelynek fennmaradását fontos dolognak tartotta, 1578 okt. 29-kén Kolozsváron Tasnád számára egy szabadalom levelet ad ki²³⁾, melyben tekintetbe véve e városnak az ellenséges hadjáratok és különösen a tatárok által 1566-ban lett elpusztíttatását, a lakosok és polgárok számának nevelése, azok helyzetének javítása végett nem csak az elődeitől e város részére adott, de a viszonytagságos idők alatt elidegenített és megveszített szabadalmakat erősíti meg újlag, de ezeken kívül több eddig nem élvezett előjogokkal is felruhazza e város polgárait, nevezetesen: 1-ször a ki Tasnádra bételepedve, valamely üresen álló gazdátlan házat elfoglal, az 4 évig, a ki pedig magának új házat épít, 7 évig, minden censustól, taksától és adótól, közterhektől és szolgálatoktól ment leend, úgy azonban, hogy az ilyen bételepedett e várost el nem hagyhatja. 2-or a város biráját és előjáróit a község szavazatával maga választja. 3-or a lasnádi polgár halála esetére javait szabadon hagyhatja a kinek akarja. Végre a tasnádiak a földes urnak bár ki legyen is az, évenként összesen nem többet mint 100 magyar forintot tartoznak fizetni. Már ezek, és a szabadalomlevélben foglalt több fon-

²²⁾ Kőváry Erdély története I. 188. és Szűcs I. Debrecen története I. k. l. 190.

²³⁾ Városi levéltár Báthori Kristóf privilegium.

tos kedvezmények és előjogok oly jó hatással voltak Tasnádmegnépésedésére, hogy e városnak megfogyatkozott lakósága, csakhamar megszorodván, mind maga a város, mind a ref. egyház ismét szép virágzásnak indult, annyival inkább pedig, mert a fentebbi szabadalmat Báthori Zsigmond nem csak hogy megerősítette 1589 márc. 5. hanem még ezen kívül újabb privilégiumokkal ajándékozta meg a várost ugyan az év márc. 10-én, mint szintén 1591 és 1593-ban is²⁴⁾.

Ily kedvező viszonyok, és az uralkodó fejedelmek részéről nyert ily többszöri fontos kedvezmények következtében Tasnád mind népesség, mind vagyonosság tekintetében minden eddigi korszakait felülmúló jólétre és virágzásra emelkedett, ugyannyira, hogy midőn 1594-ben Kása János és Forgón Mihály tasnádi születésű tatár foglyok, — kik még 1566-ban jutottak rabságba, — által vezéreltetve, a tatárok ismét Tasnádra rontottak, itt kemény és vitéz ellenállásra találva, minden jelentékenyebb kár- és pusztítás nélkül kénytelenítették továbbmenni²⁵⁾.

A tasnádi reform. egyház virágzó és jelentékeny fontosságú voltát mutatja azon körülmény, hogy itt több ízben és nem egyszer nagyobb fontosságú végzéseket hozott zsinatok tartottak.

Az első tasnádi zsinat nevezetesen 1597 január 16-án tartott Bányfy-hunyadi Mogiori Benedek volt tasnádi, később debreceni nagybányai pap és tiszántúli VIII-ik püspök elnöklete alatt, a mely zsinatról Tóth Ferenc így ír: *E zsinaton kilenc esperes és 200 prédikátor volt jelen, 26 új prédikátorok szenteltettek fel a prédikatori szent hivatalra. E zsinaton végeztetett, hogy azoknak a prédikátoroknak is, kik a régi kalendáriumnak neveiket aláírták, s az újat nem hagyták helybe, szabad legyen oly ekkleziákba is által menni, ha a rendes meghívás előre megesett, a melyekben már az új kalendáriummal élnek.* Ugyanez a zsinat rendelte, *hogy a Karácson, Husvét és Pünköst csak két napokból álló innep legyen, és a harmadik nap maradjon el, de a mely két napokon két két prédikációk tartassanak. A keresztségre*

²⁴⁾ Városi levéltár.

²⁵⁾ Tasnádot érdeklő régi jegyzetek.

nézve pedig végeztetett; hogy a hol a keresztség után nagy vendégségek adattatnak, ott vasárnap a keresztséget nem kell véghezvinni, hanem ha a gyermek élete veszedelemben forog²⁶⁾.

Ezekből látni való, hogy a zsinat nem kis fontosságú végzéseket hozott.

Három év mulva 1600 november 25-én ismét zsinat tartott Tasnádon Mónai János, előbb tasnádi pap és közpészolnoki esperes, majd ecsedi prédikátor és túl a tiszai 9-ik püspök elnöklete alatt, mely zsinaton 200-nál több lelkész volt jelen, hatan pedig a prédikatori szent hivatalra fölszenteltettek²⁷⁾

Az itt békövetkezett Básta-korszak, mely Erdélyre nézve oly szomorú és fájdalmas emlékü nyomokat hagyott maga után a Szilágyra és Tasnádra is többszörös nyomorgattatást, gyászt és pusztítást árasztott, több egyházak csaknem egészen kipusztítottak, megsemmisítették, maga Tasnád is csak a Báthori Gábor és a nagy nevű Bethlen Gábor több rendbeli szabadalmainak, fejedelmi bőkezűségének köszönheti, hogy az iszonyú korszak rombolásai után is mint phönix hamvaiból fel, és új életre kelhetett²⁸⁾.

A méltán nagynak nevezhető Bethlen Gábor ugyanis azonkívül, hogy Tasnád városának 1618 Január 30-án jelentékeny előjogokat tartalmazó privilegiumot adott²⁹⁾ követve elődjének azon dicső példáját, hogy a kincstári javak egy részét valamint Erdélyben, ugy a Szilágyban is több helyeken a ref. papok fizetésének javítására adományozták, csakhamar fejedelmé létele után, több érmelléki egyházakban és ezek, között Tasnádon is a királyi dézma $\frac{1}{3}$ -dát tertialitását a ref. papok fizetésének javítására adományozta, még pedig a tasnádi egyházat illetőleg nem csak a tasnádi határ, hanem az ehez közel levő balázsházi határ egész dézmájának harmadát, de a mely utolsót, később görög katholika hitet valván az egész falu, elvesztette a tasnádi ref. egyház.

²⁶⁾ Tóth Ferenc: Túl a tiszai püspökök élete I. 75. 76.

Lámpé pag. 372.

²⁷⁾ Tóth F. 77. lap.

²⁸⁾ Kőváry Erdély történelme és Tasnádvárosi levéltár.

²⁹⁾ Városi levéltár.

1623-ban Lámpé szerint ismét zsinat tartatott Tasnádon, mely a Debrecenben ugyanezen évben tartatott zsinat azon határozatát, melyszerént azon lelkészek, kik hallgatóik költségén szenteltetnek fel, a tudósabbak két évig, a gyengébbek pedig három évig ott helytt maradni, és hivatalokat meg nem változtatni köteleztetnek, az ellenkezőleg cselekvők az esperes által helyeiktől megfosztatván³⁰⁾, ismét megerősíti.

Az 1629 febr. 18-án Tasnádon tartott zsinat anynyiban nevezetes, hogy ezen zsinaton választott és szenteltetett fel a püspöki hivatalra a tiszántúli kerület 13-ik püspöke Margitai Péter³¹⁾

Azonban minden eddig Tasnádon tartott zsinatoknál fontosabb és nagyobb horderejű volt az, a mely ugyancsak itt 1633 február 5-én Keresztesi Herman István püspök elnöke alatt, több mint háromszáz lelkész jelenlétében tartatott, mely zsinat miután 26 új prédikátort felszentelt volna, mindazon zsinati végzéseket és egyházi rendszabályokat a melyek az első tasnádi zsinat, tehát 1597 óta hozattak, rendbeszedvén felolvastván és újól meg erősítvén az „Artikuli maiores és minores“ toldalékja — appendixe — gyanánt törvénybe iktatta, mely munkálatot maga az elnöklő püspök még ugyanazon évben Debrecenben ki is adott a következő cím alatt: „Articuli in variis Synodis generalibus inde ab anno 1597 statuti, et Thasnadini anno 1633 publicati ac approbati publicae luci exposuit Stephanus Keresztesi Debrecini 1633³²⁾).

Ezen idő körül történt az, hogy a tasnádi szőlő-hegyeken szőlővel bíró hatalmasabb és tekintélyesebb birtokosok a szőlő termésből is járó és egy harmad részben a nagy emlékü Bethlen Gábor adománya szerint a tasnádi ref. egyházat, illetőleg annak papját illető dézmát kiszolgáltatni megtagadták, és az egyházi előjáróság többszöri kérése után is elvonták, minnek következtében akkori lelkész Debreceni Póka István papi jövedelméuek ezen erőszakos uton történt jelentékeny csonkítá-

³⁰⁾ Lámpé pag. 373.

³¹⁾ Tóth Ferenc I. 102.

³²⁾ Lámpé pag. 372—78. és Tóth Ferenc 108. és 109 lap.

sát nem tűrhették, fejedelem I-ső Rákócy Györgyhez folyamodott védelem, és sérelmeinek orvoslása végett, mely kérelem folytán Rákócy György egy Fehérváron 1639 május 22-én kiadott ditionális levelében nemcsak a papot illető dézmának pontos és csonkítatlan kiszolgáltatását parancsolja meg a legszigorubban, hanem a Bethlen Gábor adományát is újól meg erősíti.

Az okmány szövegének egy részét, mely ez ügyre teljes világot vet az alábbiakban jónak látjuk megismertetni „*Nos Georgius Rákóczi Dei Gratia Princeps Transylvaniae Partium Regni Hungariae Dominus etc. etc. Becsületos hívünk debreczeni Póka Istvánnak tasnádi Ekkleziánk lelki pásztorának alázatos Istántiájából értjük, hogy volnának némelyek a külső Urak, Ur asszonyok nevezet szerint pedig, néhai Tekintetes és Nagyságos Káldy Mihály Relictája nemzeti Nagyságos Sennyei Borbála asszonynak és más nemes embereknek is ott a Tasnádi hegyen oly szőlők, kiktől régen mind Fiscusunknak, mind pedig Ekkleziá számára ott való Prédikátoroknak dézmákat adtak — de mivel a féle szőlőket a Dominus Terrestrisek hol egy és más uton eximáltattak, egyszerűen ahoz képest az Ekkleziá számára az ott való Prédikátoroknak adandó Tertialitást nem akarnák praestálni, kiváltképpen pedig megnevezett Sennyei Borbála asszony, mivel hogy az Ekkleziához tartozó readitusokat és jövedelmeket senki Praedecessorim között is nem abalienálhatták, sem másnak nem Conferálhatták, sem remítálhatták, így mi is semiképen nem abalienálunk sem Conferálhatunk senkinek is, sőt inkább a dolog így lévén igen serio parancsoljuk mindenkinek birodalmunkban, mind pedig eféle szőlőket a specifikált helyen bírandó külső Urak Urasszonyok és nemes embereknek, hogy mindenek az idvezült Fejedelem erről adott annuentionalis Commissióját in vigore tartván, minden okvetellen a Tertialitást az Ekkleziá számára, az ott való tasnádi Prédikátorok számára successuris semper temporibus mor et de facto praestálni tartozzanak minden személyvállogatás nélküli alioquin Auctoritate nostra vobis hae in parte tributa az Idvezült szegény Fejedelem levele Continentiája szerint Hivségtek satisfactiát impetráltatni, absque ulla Epichia tartozzék in*

*vigore tartván szegény Fejedelem levelét. Secus nulla ratione facturi.*³³⁾

Ezen fejedelmi parancsnak meg is lett azon óhajtott következménye, hogy a tasnádi ref pap dézmájának csonkítatlan kiadatását ismét háboríthatlanul élvezhette egész a 18. század közepéig.

Az 1646 évben jul. 9-én Szathmár-Némethiben a nagyhirű Katona Gelei István elnöklete alatt tartott, és mostan is érvényben lévő kánonainkat készítő nevezetes zsinaton. a tasnádi ref. egyházat akkori papja Kamocsaházi András képviselte³⁴⁾.

Erdély vallásos buzgó fejedelmeinek a tasnádi ref. egyház irányában több ízben kimutatott bőkezű kegyes adományaihoz járult nádor Wesselényi Ferenc neje, a kegyes lelkű gróf Széchi Mária, akkor midőn 1647 máj. 14-én Zilahon kelt, és a tasnádi ref. egyház levéltárában eredetiben maig is meglévő, ajándéklevelében sz a k á c s i i, szentkirályi és á k o s i dézmáinak felét a tasnádi szentegyházra és iskolára, felét pedig a szathmári ispotálynak ajándékozta³⁵⁾, mely dézmákat huzta is a tasnádi egyház mindaddig az ideig, míg a nevezett birtokok a kegyes grófnő kezén voltak.

Az 1648 július 10-én kelt fejedelmi adománylevél szerint a fejedelem I-ső R á k ó c z y György fiának II-ik R á k ó c z y Györgynek és nejének Báthori Zsófiának adományozván az egész tasnádi uradalmat a hozzá tartozó Cseogh, Kisfalud, Csán és Usztató helységekbeli részjóságokkal együtt, mely adományozást az 1657 nov. hó 1-ső napján tartott országgyűlés is helybenhagy és inscribál³⁶⁾.

Ezen adományozás és birtokváltozás azért fontos és nevezetes a tasnádi ref. egyház történetében, hogy az így Tasnád urává lett fejedelmek e birtokokban magok is több ízben személyesen megfordulván, és gyakran huzamosabban mulatván, a tasnádi egyházat részint újabb adományozásaikkal, részint személyes jelenlétök, vallásbuzgóságok és példaadásaik által, mind

³³⁾ Egyházi levéltár.

³⁴⁾ Lámpé pag. 421.

³⁵⁾ Tasnádi egyház levéltár és Szirmai Szathmárvárnegyve 1. k. 163. l.

³⁶⁾ Tasnádi városi levéltár és Kőváry V. kötet 63. lap.

vagyon, mind szellemi tekintetben nagyobb virágzásra, élénkebb működésre segítették és ösztönözték. Így adta például II-ik Rákóczy György mindjárt a birtokba belépése után a tasnádi ref. egyháznak maig is meglevő s nemes szőlő név alatt ismert szőlő kiterjedésű dézmamentes szőlőjét³⁷⁾.

1650-ben szeptember 4-kén ismét tartatott Tasnádon egy zsinat, melyben Nográdi Mátyás, ki később a Tiszántúlnak XX-ik püspöke lett, Szathmári Lázár Miklós akkori püspök által a lelkészi hivatalra többed magával felszenteltett³⁸⁾. E zsinat ezenkívül annyiban érdemel itt fölemlítést, a mennyiben ez utolsó a Tasnádon tartott s tudomásunkra jutott zsinatok között.

A tasnádi ref. egyház életerős és virágzó korszakának ezzel végéhez jutottunk, mert az ezután következő korszak, részint a törökhódoltság alatt szokásos zsarolások, részint Erdélynek az ausztriai ház uralma alá visszakerülése után beállott vallásos küzdelmek, üldöztetések, a római katolika egyháznak ismételi felállítása, de főképpen az ezen század végén Tasnádra elkövetkezett nagy mérvű és csaknem a megsemmisüléssel határos elpusztíttatása miatt egyáltalában nem volt kedvező talaj arra, hogy a végmegsemmisüléssel küzdő s mindenfelől üldözött, gyengített egyház kebelében az előbbi korszakéhoz hasonló virágzást s élénk beléletet növelhessen.

Az egymást csaknem szakadatlanul követő ellenséges hadjáratok nyomorgattatásai, pusztításai, melyek 30 évi török uralom után végre is Tasnád és vidékének a végmegsemmisüléssel határos elpusztíttatásában végződtek, a szilágyságra és ezzel együtt Tasnádra is az 1658-ik évben vették kezdetüket, a midőn a nyugtalankodó II-ik Rákóczi György ellen küldött temérdek tatárság egész Erdélyt végig rabolva, égetve, pusztítva, Fehérvár falaira ott létének emlékét láng és fegyverrel, letörölhetetlenül bémetszé, a szilágyságra rontott és azt az egyik végétől a másikig kirabolva, feldúlva és elpusztítva³⁹⁾ végre a Tiszától haza felé fordult, vért, ászköt,

³⁷⁾ Tasnádi egyh. levéltár.

³⁸⁾ Tóth Ferenc 136 lap.

³⁹⁾ Kőváry V. kötet 74 l.

néptelen falut, csordátlan mezőt, temetetlen holt testeket és százezer rab árváját, özvegyét hagyva maga után.

Ki sem pihenhetett még e szerencsétlen város és vidék a tatárság fentebbi rettenetes dúlásai által okozott temérdek kárait, midőn a fejedelemséget harmadszor is elfoglalt Rákóczy ellen küldött kegyetlen Sejdi Achmet basa miután Debrecent 1660 május elején rettenetes módon megsarcolta és Székelyhidnál a nádasokba rejtőzött védetlen népet legyilkolta, a Szilágyságra ront, és itt is mindenfelé kegyetlenkedve, pusztítva égetve, Tasnádot kirabolja, Szilágy-Somlyót, mivel mindkettő Rákóczy birtoka volt, május 14-kén felperzseli⁴⁰⁾.

II. Rákóczy György a Szejdi Achmet ellen Szász-Fenes mellett vívott csatában megveretvén, és halálosan megsebesítettvén, a kegyetlen basa Barcsai Ákos fejedelemmel együtt Déésen és Zsibón át ismét a szilágyságra szállt, s itt folytatja zsarolásait mindaddig, míg a Nagyváradot ostromló Ali Szerdár által ő is Várad alá rendeltetett.

Ugyanezen év augusztus 27-kén török kézbe kerülvén N.-Várad, velő nem csak Erdélynek egyik legerősebb védbástyája vészett el, hanem Bihar, Kraszna és Középszolnok megyék is a török uralom alá kerültek⁴¹⁾.

Itt vette kezdetét Tasnádra és vidékére nézve is ama 30 éves keserű török szolgaság, mely alatt, ha bár vallási és egyházi tekintetben ment volt is az üldözésektől, de annál többet kénytelenített szenvedni a parancsnokló basák és ezek hivatalnokainak mindennemű zsarolásai és zaklatásai miatt.

Hogy minő nyomorgatott helyzetben éltek a hódoltság alatt lévő egyházak szegény lelkészei, erről elég felvilágosításul szolgálhat azon történelmi fontosságú kérés levél, melyet a török hódoltság alatt, tehát a fentnevezett három vármegyében lakó magyar református és oláh prédikátorok azon esedezéssel nyújtottak be Apafi Mihály erdélyi fejedelemnek 1689-ik évben, hogy a rajtok levő adók és sarcoltatások könnyítése végett vesse közbe magát a török császárnál.

⁴⁰⁾ Kőváry V. kötet és Szücs István II. kötet 383 l.

⁴¹⁾ Kőváry V. kötet 98 l. Szücs II. k. 400 l.

Ezen levélben a következőkben sorolják elő sérelmeiket „Szolimán dicsőséges császár donációja nállunk nincsen, mert az a budai sáncnokság alatt lévő prédikátoroknál volt, de ott is a sok veszedelmek között, úgy tudjuk eltévedt, hanem egy alkalmatossággal hozattunk vala hatalmas császáruunktól egyet, melyet ime a nagyságod fejedelmi kezeihez küldöttünk, hogy meglássa, de ez nem elégséges nyavalyánk és elviselhetetlen bántódásunk orvoslására. Az egy adófizetésen kívül bántódásaink pedig ezek: 1. Valamit az ekkleziák szolgálatunkért adnak; parochiális szőlők, szántóföldek, melyeket magok az ekkleziák mivelnek, teremnek, mindeneket megdézsmálnak. 2. Halálunkban és halálunk után maradékainkat temetéseink miatt sarcoltatják. 3. Akármely alkalmatossággal szükséges dolgainknak véghezvitelére kimenvén, még akkor is mikor ekkleziákat vizítünk, harmincadobnak, vámobnak, huznak, vomnak, 4. Házainkra kegyetlenséggel szállnak, szidnak vernek és mindenképpen szorongatnak, és ha a szegénység az adót hitelen nem adhatja, vagy elfut, ló mellé kötnek és úgy visznek el. 5. Vad bőröket, nyusztot, nyestet, rókát nagy zaklatással kérnek és vesznek, melyek alatt nyögven a Nagyságod fejedelmi kegyes protekciójához ragaszkodunk, kérvén alázatosan és bizalmasan Nagyságodat, mint kegyelmes Urunkat, hogy fejedelmi bölcsesége szerint ezeket megorvosolni ne nehezítelje⁴²⁾).

Ime, ilyen embertelen zaklatásoknak és nyomorgattatásoknak kivéve e gyászos emléktű időben egyházunk szegény, és hűvek lelki boldogságán ily sok szonvedések mellett is hűséggel fáradozó szolgálja. Ezen korszakot jellemzőleg mondja Lampe, a középszolnoki egyházmegyékhez tartozó egyházak elszámolása után: „Mintán az ország ezen része a törökök és tatárok gyakori megrohanásainak volt kivéve, a szegény falusi nép barom módjára fogságba hajtattván, az egyházak és falvak megnéptelenedtek kipusztultak, és több ezen egyházmegyéhez tartozó egyházak, melyek régen református hitű népességgel bírtak, az ellenséges idők következtében kipusztulva, most oláhok és oroszok által telepítették meg⁴³⁾).

⁴²⁾ Révész Imre Figyelmező 1872 X. füzet 4641. lap.

⁴³⁾ Lámpé pag. 62.

Azouban mindezen temérdek szarcolás zaklatás, és nyomorgattatás még nem töltötte meg a szenvedések keserű poharát a tasnádiak kezében, mert még hátra volt a legnagyobb és legrettenetesebb mindazon csapások közül, melyek a szegény várost fennállása óta érték.

A törökökön mindenfelé fényes győzelmeket nyert császári seregek ugyanis Nagyváradot is felakarván szabadtani a pogányok járma alól, 1691. okt. 19-kén megkezdették annak ostromát, és bár már a jól irányzott ágyuk segítségével a külvárosok is el lettek foglalva, sőt a vár épületeinek egy része a bennök helyezett őrséggel együtt okt. 27-én légbe röpítettett, az ostrom mind ezen kedvező eredmények dacára is, részint a közelgő tél miatt, de főképpen a Galga tatár chán által vezetett roppant tatár sereg jövetelének hírére félben szakított⁴⁴⁾.

Alig távoztak el az ostromlott vár alól a császári seregek, midőn a felbőszült törökség a megérkezett temérdek tatár hadakkal együtt a környékbe kimentve, azt mindenfelé tüzzel vassal pusztította⁴⁵⁾.

Ezen szomorú sorsra jutott Tasnád is, melyet mindenfelől török és tatár hadak rohantak meg, egyszerre borult lángba a város több helyeken, és a folytó füst között minden utcán orditva rohant elő a kegyetlen ellen, gyilkolva, pusztítva maga körül mindent. A nép nagy része a templom kerítése közé vette magát, megkísértendő annak védelmezését, azonban a maroknyi hős csapat csakhamar legyilkoltatott az ellenség folytonosan növekedő tömege által, maga a templom, monumentális szép épület, felgyujtatott, kőtornya szétromboltatott, harangjai, szent edényei elraboltattak, az egész város miután lakóságainak legnagyobb része leöletett, felgyujtatván összeromboltatott annyira, hogy mint az ide vonatkozó adatokból kitetszik, úgy elpusztult akkor Tasnád, hogy alig 5, vagy 6 család maradt meg összes lakóságából, vagy a városi levéltárban található okmány szavai színt: „oppidum Tasnád diversis temporibus devastatum vixulli vel 5 vel 6 incolae per Tatáros relict⁴⁶⁾”. Ezen

⁴⁴⁾ és ⁴⁵⁾ Szücs István II. könyv. 488. 9 és 90-dik lap.

⁴⁶⁾ Városi levéltár.

gyászos pusztítás alkalmával hurcoltatott el a tasnádi ref. egyháznak állítólag Rákócy által ajándékozott nagy harangja is Bukarestbe, melynek egyik utcáján némely ott jártak állítása szerint még csak néhány évvel ezelőtt is künt hevert az a szabad ég alatt, világosan olvasható levén rajta az „Ekklesiae Tasnádiensis“ felirat.

Ez volt Tasnádnak harmadik, de egyszersmind legnagyobb elpusztítása, és míg a másik kettőt t. i. a IV. Béla alatti tatárjárást, és a János Zsigmond alatti 1566-iki elpusztítását, a számára adott előjogok és privilégiumok következtében csak hamar kiheverte, ezen harmadik és utolsó elpusztításának nyomait, dacára annak, hogy I-ső Leopold 1701 kelt privilégiumaiban a) a városnak minden eddigi szabadalmait elősmerte, és újból megerősítette, alig bírta egy egész század is eltörölni.

Magok az idők és viszonyok is gátolták az elpusztult Tasnádnak ismét megnépesedhetését, a ref. egyház növekedhetését és megerősödhetését. Ide céloznak Bod Péter-nek ama többször idézett szavai: „még a magyarság ilyen erősen meg nem pusztult“. Mert alig jött vissza az a megmaradt néhány esalád a romban és hamuban fekvő városba, alig emeltetett a lassanként népesedő ref. egyház az úr számára egyszerű deszka templomot a kormos falaival égnek meredő pusztá templom mellé, midőn kitört a Rákócy forradalom, mely valamint a két magyar hazát, úgy különösen e vidéket is 12 évig tartá folytonos izgatottság és pusztító harc alatt; minek következtében ha szinte megtelepedett is e város valamennyire, de a folytonos hadjáratok, ember és vagyon áldozatai következtében ismét meg ismét megfogyott a lakók száma a). Ez időtől kezdődik Tasnádon, az eddig tiszta magyar és reformált vallású városban az oláhok és más több felekezetűeknek a ref. egyház rovására történt betelepedésük.

Hogy mily szegény volt a tasnádi ref. egyház ez idő szerint, és mily lassan szaporodott a hivek száma mutatják a törökök és a tatárok által elrabolt szent edények helyébe szerzett urasztali készletek feliratai, melyeket a népesség száma és szükségése szerint szeregöttek össze lassanként.

a) Városi levéltár.

a) Régi jegyzetek.

A legrégebb kannát 1702-ben Fekete István szerezte a tasnádi eklezsia részére, és ez a körülbelül 2 kupás kanna egész 1734-ig elég volt a bor szükséglet kiszolgáltatására; 1712 egy kisszerű ón tányért, 1713-ban urasztalát csináltattak, azonban a már megszaporodott hivek számához mérve 1734 megvettek a vezendi ref. ekleziától egy kissőbb 1 kupás kannát, és ez a két, együtt 3 kupás kanna használtatott egész 1756-ig, midőn a 3-dik mintegy 10 kupás ón kannát szereztek.

Az isteni tiszteletet több mint félszázadon keresztül egész 1776-ig, midőn a romban álló nagy templomot felépítették, egy kisszerű deszka templomban tartották, mely mellett egyszerű falábakon álló kised harangok hívogatták a gyülekezetet az élő igaz isten tiszteletére.

A Rákóczy forradalom elmúltával is csak nagyon lassu és sok küzdelmekhez kötött volt, valamint magának a városnak, ugy különösen a ref. egyháznak megerősödése, minek oka a két évben ugymint 1709 és 1739-ben dühöngő rettenetes pestisen kívül,—mely utóbbi oly iszonyu mértékben megfogyasztotta a városnak szaporodni kezdő lakóságát, hogy mint a városi levéltár ide vonatkozó adataiból kitetszik a mezők és szántóföldek a munkás kéz hiánya miatt éveken keresztül parlagon heverték, tövis és burján annyira elborította azokat, hogy járni sem lehetett rajtuk,—főképpen az akkori idők protestántizmus ellenes viszonyaiban, eljárásaiban keresendő.

A Rákóczy család nótáztatása következtében Tasnád is mint Rákóczy birtok a kincstárra szállott vissza, minek következése a lett, hogy a kincstári tisztekkel együtt a római katolicismus is lassanként isnét beférközött Tasnádra, és ez különösen id. Vay László azon eljárása által, melyszerint a kevés népesség miatt parlagon heverő földek mivelletésére Schwarzwaldból római katolikus hitű svábokat telepített be Tasnádra 1757-ben *a.*) annyira megerősödött, hogy már 1758-ban vissza állítottatott a két századdal ez előtt megszünt római kat. egyház és parochia⁴⁷⁾.

a.) A városi levéltár.

⁴⁷⁾ Schematismus. M.-varadini 1871 pag. 47. parochia reitaurata anno 1758.

Ez időtől kezdve egymást érték a római kath. hitű kincstári tisztek, és plébánusok részéről a ref. egyház ellen elkövetett jog csonkítások, apró zaklatások és ellenségeskedések. Így például mindjárt 1759 körül az akkori kincstári tiszt a ref. papot illető szülő vagy must dézmát nem az adomány levél értelme szerint $\frac{1}{3}$ részben, hanem ennél mindég kevesebb mértékben adta ki a haszonélvező pap részére, mely visszaélés következtében az akkori tasnádi ref. pap Enyedi Mihály a felsőges királyi guberniumhoz személyesen felmenvén, ott nevezett sérelmének orvoslást keresett és talált, a mennyiben két guberniális küldött által az ügy megvizsgáltatván, és a folyamodó ref. pap panasza alaposnak találtatván, meghagyatott mind a kincstár tisztjeinek, mind az ott bíró földesuraknak a ref. egyházat illető egész terciálítás csonkítatlan kiszolgáltatása. a.)

Azonban e kedvező végzéssel nem sokáig élhettek a tasnádi ref. papok, mert 1772 május 21-én akkori tasnádi kincstári tiszt Inecs Antal és tasnádi rom. kath. plébánus Kavcsák Mihály többszöri kérelmezése folytán egy jogellenes rendelet érkezett le az erdélyi kir. kincstártól, melyszerént a rom. kath. s görög kath. tasnádi lakósok, ezen kívül a bent nem lakó, de a tasnádi határon birtokló bármely vallásuk által adott kir. dézma egy harmad része a tasnádi rom. kath. egyház, illetőleg plébánusai részére elfoglaltatott úgy, hogy a ref. lelkész csakis Tasnádon lakó ref. vallásu saját hiveitől kapta a dézmát. b.)

Ezen minden joggal és törvénnyel ellenkező, és a ref. papi hivatal jövedelmét $\frac{2}{3}$ részben megcsonkító erőszakos eljárás ellen az akkori ref. pap Zalányi Sámuel azonnal megtette törvényszerű ovástételét, sőt ifju Way László ezredes által, ki tasnádnak egy részét mint földesur bírta, és a tasnádi ref. egyháznak, mind anyagilag, mind szellemileg, buzgó pártfogója, védelmezője volt, legfelsőbb helyen is kérelmezett; azonban mindezek eredménytelenül maradván, maga a tasnádi reform. egyház még azon évben, tehát 1772-ben az erdélyi kir. táblán pert indított a kir. kincstár, mint önhatalmu, törvénytelen és

a) Az egyházi és városi levéltár.

b) E nevezetes per okmányai az egyházi levéltárban vannak.

erőszakos foglaló ellen, mely per többszöri fölbenzakítás és megújítás után, végre is a zilahi volt császári királyi törvényszékhez tétetvén által, ezen törvényszék által a fejedelmi adománylevelek és az 1795 és 1803-ban ez ügyben felvett hiteles esketések alapján az 1855 dec. 17-én 295 sz. alatt kelt ítéletben aként döntetett el, hogy a királyi fiskus köteleztetett az 1773-tól kezdve egész 1848-ig élvezett dézma, különkereset útján kimutatandó mennyiségének természetben vagy pénzürtékben leendő megtérítésére, mely első bírósági ítélet a legfelsőbb helyen t. i. a bécsi legfelsőbb birodalmi törvényszéken is helybenhagyatván, az elmarasztalt kincstár a kárpótlandó dézma mennyiség megállapítása végett egy hivatalnokát Tasnádra kiküldvén, hat heti huzamos munka és adat gyűjtés után, végre is 14295 frt. 89 kr. állapított az meg, mely összeget midőn a tasnádi ref. egyház is elfogadhatónak találta, a szathmári cs. kir. gyűjtő pénztár 1864 január 25-kén valóssággal ki is fizetett a tasnádi ref. egyház megbizottjainak. Így ért véget a 92 éves hires tasnádi dézmaper, melynek következménye a fentebbi összegben történt kárpótláson kívül még az is lett, hogy ennek alapján a 92 éven keresztül megcsontított dézma jövedelem most már a ref. pap. részére az adomány levél értelmében teljes csonkítatlan terciálításban valóssított az 1866-ik év aug. havában. a)

Míg a dézma jövedelmétől ily erőszakos uton megfosztott egyház, egyik kezében a törvény fegyverével védelmezte magát, addig miként hajdan a jeruzsálemi templomot építő Izrael a másik kezével temploma felépítéséhez fogott, a melyet ifj. Way László nyugalmazott ezredes, és Báró Bánffy Farkas kegyes és buzgó lelkű pártfogói segítségével végre is hajtott, úgy, hogy a 85 évig romban és koromban álló pusztá templom, melynek csak 3 oldalról maradtak meg kormos falai, miután végre 1776-ban a mint ezt a templom mennyezetéu maig is látható felirat bizonyítja, belülről kijavítatván és fedél alá kerülvén, benne a nevezett évben, az Isten nagy nevének imádása, és a sákramentumok kiszolgáltatása a számban és erőben nevedelni kezdő tasnádi ref. gyülekezet végzetetlen öröme és lelki nyugalomára ismét megkezdetett, a kisszerű deszka temp-

a) Perokmányok.

lom pedig, mely a legszomorubb és legnehezebb napokban oly sokszor nyújtott erőt, vigasztalást, a megfogyott hívek szenvedő seregének, szétromboltatott. b).

Azonban csakhamar a legnagyobb foku ijedtség és félelem váltotta fel a gyülekezet örömét, mert alig nyílt meg a félig kijavított templom az ur nagy nevének évángyéliom szerénti imádására, midőn egy napon a tasnádon lakó római katolikusok nagy része, a kamarai tisztok és plébánus által vezetettve, és a papi dézmának alig pár évvel ezelőtt oly könnyűszerrel történhetett erőszakos elfoglalása által bátorittatva, a ref. templom előtt megjelennek, annak délre eső ajtaját a zár felett bevágván, miután a fészületet az így támadt nyíláson belökték, az ajtót befesztítve a templomba bémennek, s oda vallási jelvényeiket bevivén, azt a rom. kath. ekklézsia számára — mivel ez mind ez ideig egy kisszerű házi kápolnácskában tartá az isteni tiszteletet — erőszakkal elfoglalják. A megfélemlített és templomuk sorsa felett aggodó reformátusok ezen nem várt, de ez időben az egész országban napi renden lévő merényletnek, ily gyors végrehajtása által meglepetve, egyedüli mentő eszköznek találták az ifjn Way Lászlót, ki ekkor épen Pesten időzött, ki nemcsak tekintélyes nagy birtokos és csász. kir. ezredes, de azon készségénél fogva, hogy a 7 éves háboru alkalmával 200 lóvast lóval, fegyverrel, öltözettel felszerelve, saját költségén vezetett és tartott egész a háboru bevégződéséig⁴⁸⁾, az udvar előtt is kedvességben álló befolyásos egyéniség volt, gyors futár által értesítve, tőle segélyt vagy tanácsot kérni. A vallásáért buzgó és minden áldozatra kész Way a kapott tudósítás után 48 óra alatt erőltetett hajtással Tasnádon terem és huszár ezredesi fényes egyenruhájába öltözve, a ref. egyházi előljáróság élön kivont karddal a templomba megyen, s onnan a rom. kath. jelvényeket kihányatván, a templomot a ref. egyház részére visszafoglalja. Mely megható és a tasnádi ref. egyház életében nagy fontosságú történelmi jelenetnek emlékére tették bő később a tasnádi ref. egyház előljárói Way László nő szül. Boros Kata által arany és ezüst szálákból művésziesen himzett Way családi cimert a templom egyik kiváló helyére.

b) Egyházi levéltár.

⁴⁸⁾ Szirmai Szalmármegye II. k. 366. l.

Azonban a buzgó felkü Way által elkövetett, és az akkori viszonyok közt a felségsértéssel csaknem egyértelmű fentebbi jelenet nem maradt hallgatásban, de sőt csakhamar Bécsbe hivatott az ezredes — ad verbum audiendum — a királyi szó meghallgatására, hogy itt mi történt vele? minő büntetés szabott rá vallása és egyháza melletti áldozatkész buzgalmaért? azt okmányok hiányában kimutatni nem bírjuk, annyi azonban tény, hogy ez időtől kezdve a reformátusok kénytelenek voltak eltérni azt, hogy a kereszt közvetlen templomuk elé állították. Way pedig, mind a katolikus plébánust segíyezni, mind az isteni tisztelet tartására saját lakházában mindaddig helyet adni volt kénytelen, míg végre a kath. templom Cserei Farkas felterjesztése és buzgolkodása folytán a) ugyancsak a Way által e végre adományozott telken évben felépült³⁰⁾.

Visszanyervén ezek szerint erőszakosan elfoglalt templomát a tasnádi ref. egyház, folytatta a felszentelés és szervezkedés nagy munkáját. 1777-ben rendes jegyzőkönyvet köttetett, 1778-ban egy Way László ezredes által ajándékozott nagyobb, és neje Boros Kata által ajándékozott másik kisebb ezüst tányérral szaporítá szent edényeit. 1779-ben papi székét csináltatott. 1780-ban máj. 23-án pedig a Way László ezredes által ajándékozott orgonát a templom nyugatra fekvő karjában felállítván, ennek kezelésére és a fiskalától, melyet a rektor vezetése alatt továbbra is meghagyott, elválasztott leányiskola vezetésére Székely Józsefet kántornak és leány-

a) Szilágyi Ferenc Zilah történetéből 93 és 94. lap.

³⁰⁾ Az itt leírt templom foglalás nincs ugyan sem a városi sem az 1777-iki, tehát a merénylet elkövetése utáni évben kezdődő egyházi jegyzőkönyvekben feljegyezve, mindazonáltal mivel többszöri tudakozásaink után a történetet úgy a mint leíratott, a tasnádi ref. egyház legöregebb és legtekintélyesebb szavalható embezeitől, a kik azt édes apjuktól, mint e dolog szentanuitól közvetlen hallották, többször hallottuk, csaknem egyhangulag előadatni, mivel továbbá az ilyen vallás elleni merényletek azon időjájt gyakoriak voltak, s mivel végre a kereszt most is ott áll közvetlen a ref. templom előtt, a Way címer most is a templomban függ, sőt a bevágott templom ajtó ma is megvan, ez eset megtörténtét feljegyzések és okmányok hiánya dacára is hihetőnek, sőt kétségtelennek kell tartanunk.

tanitónak megválasztja a); majd bő levén fejezve ezekben a templom belső felszerelése 1783-ban annak külső kijavítását eszközözi, a romladozott kőlabákat kijavíttatja, a sekrestyét mely még mindez ideig fennállott, de melynek tégláira most szükség volt elbontatja: és így a 3 százados ősi templomot kijavítván és berendezvén, s 1788-ban pedig a papi lakot is kijavítván és máig is fennálló mellék épületével kitoldván; a nehezebb és költségesebb munkán túl esett. 1794-ben szentháromság vasárnapján délelőtti isteni tisztelet tartama alatt a villám a templomba béüt, azonban a templom fedelében és falában semmi kárt nem tesz, de a szószékkel szemben ülő Gönci Dávidot megöli, a nélkül azonban, hogy mellette ülő társainak egy kis rövid ideig tartó szédülésen kívül valami más bajok lett volna.

A magyar protestáns egyház életében korszakot alkotó és örök nevezetességű 1791-diki országgyűlés vallásügyi határozatai folytán a többi zaklatott egyházakkal együtt a tasnádi ref. egyház is szabadabban lélekvén fel, újabb erővel fog hozzá a hiányok kipótlásához. Így p. o. 1795-ben harangot öntet. 1801-ben a templom megrongyolott fedélzetét újra zsendelyezi. 1803. hozzá fog az új fiiskola diszes épületének felállításához, melyet 1807-ben szerencsésen bé is végez; mindezek mellett pedig anyagok előre szerzése által egy diszes kőtoronynak leendő felépítését előre készíti. És már mindezen sok költségbe és munkába kerülő építkezéseket, bérendezéseket báró Bánfy Farkas és ifju Way László anyagi és szellemi segélyezése mellett legnagyobb részt a hivek önkéntes maguk megrovásából és adakozásából gyűlt költségeken teljesíti, mindezek beszélő bizonyosságai az egyház levéltárában maig is meglévő adakozási névsorok, mint p. o. *a templomi székekre 1768, a harangok öntésére 1794, a templom zsendelyezésére 1772, az eklézsia szükségére 1771-ben gyűlt búza és málékollectió szériese.*

A tasnádi ref. egyház előljáróságának az újra óledni kezdő anyaszentegyház érdekében kifejtett ezen levékeny buzgósága és vallásos lelkesültsége nem maradhatott áldásos hatás nélkül, a gyülekezet mindezeket látó és minden jóra, nemesre fogékony

a) Régi egyházi jegyzőkönyv.

tagjaira nézve sem; és valóban a vallásos buzgóságnak és aldozatkészségnek megható példáit tüntetik előnkbe azon gyakori és nem ritkán nagyobb mérvű adakozások, végrendelezések, melyek e korban az egyház részére tétettek. Így ígérte meg báró Bánfy Farkas az egyház megkeresése folytán az úri szent vacsora kiszolgáltatására szükséges bor és búa ajándékozását, melynek kiadatását mindannyiszor, valányszor szükséges, tasnádi tisztjeinek meg is parancsolja 1781 jan. 13-kán költ levelében. Így hagyományozta boldog emlékezetű Koncz József, máig is Koncz szőlő néven ismeretes szép tábla szőlőjét az egyháznak 1795-ben. Így hagyományozta özv. Aracs Józsefné Szilágyi Mária a Nádas hegyen fekvő s később a most ugynevezett oláh szőlővel elcserélt tábla szőlőjét szintén az egyháznak 1790-ben. Így keletkezik 1805-ben a most is érvényben levő Banfianum légátum, melynek kamatját maig is huzza a lelkész. Ime ezek és ezekhez járult nagy számú kisebb-nagyobb pénzajándékok, hagyományozások világos tanui annak, hogy a tasnádi egyház kebelében ez időben életerős, aldozatra kész vallásosság és egyházas szellem uralkodott.

Az 1797 junius 3-dik napján Tasnádon tartott párciális zsinat annyiban bir jelentőséggel, hogy a középszolnoki ref. egyházmegye, mely az előbbi időkben házassági törvényszékkel birt, de attól a zavaros időkben elüttetett, ezen a zsinaton kezdette meg újra a viszátkodó házaspárok törvényes elváltását Barcza György esperes elnöklete alatt.

A templom, papilak kijavitása és egy fuiskola fölépítése után eljött végre az idő, melyben az egyház egyik legrégibb és leghöbbs óhaja valósitására kőtorony építésére gondolhatott, annyival is inkább pedig, mert az ezen század elein jól-rosszul összetákolt fatorony elromolván s ennek következtében szétbontatván, a harangok csak egyszerű falábakon állottak; mihez képest az 1808-dik év máj. 22-kén tartott egyházi közgyűlés egy kőtorony építésének szükségét egyhangulag kimondván, meghatározza, hogy ezután minden vasárnap szóllittassanak fel a hívek az építendő torony költségeire teendő adakozásra; az így bégyült pénzt mindaddig, míg a toronyépítés megkezdődhetnék, külön pénztárnok által kezeltetvén. E határozat és a híveknek ennek értelmében adakozásra való felhivása nem maradt kívánt eredmény nélkül, mert rövid idő alatt annyi pénz gyűlt

össze, hogy 1811-ben meszet vásárolván, 1812 és 13-ban pedig téglát égettetvén, végre Vinkler Jakab nagy-károlyi kőmivestermesterrel 1814-ben május 18-kán megkötötték az építési szerződést a fundamentomon felül 15 öl magas torony kőmives munkájának 2800 frtért elkészítésére, minnek következtében még azon év szept. 1-ső napján a torony alapja le is tétetett.

Az így elkezdett torony a bivek buzgósága, kézi munkái és pénzáldozatai, de különösen az 1820-ban főkurátornak választott Balla József ernyedetlen szorgalma, napot és éjjel feláldozó buzgósága következtében végre 1821-ben annyira elkészült, hogy már ezen évben hozzáfoghatott nagy-kállai ácsmester Horváth József a 8 öl magasságu tetőzet elkészítéséhez, melyet még ez év folytán annyira el is készített, hogy ugyan ezen év július 12-kén délelőtti 11 és 12 óra között isteni tisztelet végeztével temérdek városi és vidéki nép jelenlétében a gomb, vitorla és csillag, ágyulövés, harangzugás, zene és a nép örömkialtásai között a toronyra feltétek. A még hátra lévő bádogos munkálat Nock Mátyás bádogos által a következő 1822-dik évben bevégeztetvén, elkészült a 24 öl magas imposánt kinézésű, több mint 10 ezer forintba került szép torony, mely, mint égre emelkedő megkövült istenimádás a tasnádi ref. egyház tagjainak 14 évi szakadatlan áldozatai és fáradozalmain emelkedve, az egyesült erő, a vallásos buzgóság és kitartó szilárd akarat hatalmát, teremtő képességét nemcsak az előtte elterülő síkság távol vidékeinek, de az egymás után következő nemzedékeknek is hatalmas hangokon hirdeti.

Az ily szép sikerrel haladó építkezés mellett a belső szellemi építés, a nevelés ügye sem maradt parlagon, sőt hogy mily nagy fontosságúnak tartotta az egyház az iskolai tanítást, a gyermekek helyes és vallásos nevelését az 1789-ben tartott azon egynázkebli határozaton kívül — mely szerint „mindazon szülék, kik gyermekeiket 6—14 éves korukig iskolába nem járatják, 3 rhénes frtig büntetendők” — mutatja azon buzgalom, melyet iskolái felvirágoztatása és minél népesebbé tétele tekintetéből kifejtett. E végett nemcsak a fiu- és leányiskolákat választotta külön, mindeniket saját tanítóval látván el, de a fiuiskola növendékeinek megsokasodása következtében 1807-ben a rektor mellé a ki-

sebb fiutanító vagy praeceptor i hivatalt is felállítván, a fiiskola vezetésével két tanítót bízott meg, kiknek pár év múlva 1809-ben fizetéseiket fellebb emelte. Ez időtől, nevezetesen Gáthi Gábor rector ságától 1706—9 kezdve a népiskolai tantárgyakon kívül a latin iskolai tantárgyak is évről-évre nagyobb terjedelemben kezdettek a tasnádi ref. iskolában taníttatni, miből a vidékiek és városiak buzgó pártfogása, a rektorok és ezek között különösen Bod Péter és jelenleg debreceni főiskolai tanár Kiss András buzgolkodásuk következtében lassanként gimnáziummá nőtte ki magát a tasnádi ref. fiiskola, melyben a növendékek — kik sokszor jelentékeny számuak p. o. 1839-ben 42 voltak — a 6. latin osztály tantárgyaira taníttatván, teljes gimnáziumi képeztetést nyertek, úgyannyira, hogy Tasnádnak és vidékének mostan élő középidéjű, tudományosan mivel t ref. vallásu férfiai igen kevés kivétellel, a tasnádi gimnáziumban nyerték kiképeztetésüket, és innen egyenesen szubszkribálni mentek a felsőbb iskolákba.

Azonban e gimnázium, mely különösen 1830—48-ig virágzott, a 48-ki szabadság-harc után beállott absolut kormány-nak a tanulást és iskolák fentartását nagy mértékben megnehezítő követelményei, más részről a gimnáziumoknak jelen szervezete miatt — mely a gimnázium több osztályainak egyetlen egyén általi taníttatását lehetetlenné teszi — ma már tökéletesen megszűnván, 6 osztályu népiskolává olvadt le.

Az 1821-dik év nov. 14-kén Érmindszenten tartott párciális zsinaton kimondatván a századokon keresztül fenállott középszolnoki egyházmegyének, részben a nagy-károlyi, részben pedig az eddig szilágyinak, ettől kezdve pedig Szilágy-szolnokinak nevezett egyházmegyéhez csatoltatása, ezen békebelezést a Zilahon 1823-ban tartott közzsinat végzetével néhai püspök Bodola János elnöktele alatt e végre Tasnádon megjelent bizottság amaz érmelléki név alatt ismert egyházakat illetőleg végre is hajtotta, és azóta tartozik Tasnád is az erdélyi ev. ref. egyházkerülethez.

Az 1829, de különösen az 1834 év októberében Tasnádon és vidékén kitört és több ízben megújuló erős földrengések miatt, valamint az érmellék több egyházaiban, ugy Tasnádon is annyira megrongáltattak és meghasadoztak különösen a templom falai, hogy azt későbbben az ötvenes években a Tasnádon szó-

kelő csász. kir. járás főnökség mint életveszélyes közhelyet vagy kiigazítani, vagy bezáratni parancsolta, míg végre 1867-ben nagy mértékben a hivek önkéntes ajánlata következtében begyűlt pénzből az csakugyan teljesen kijavított, a mikor egyttal a torony is újra bémészeltetett.

1831-ben az egyház fekvőségeit Somjai Józsefné a „Banka“ nevű hegyen fekvő szőlőjének vég hagyományozásával nevelte.

1836-ban a tasnádi egyház egyik valódi buzgó lelkű tagja idősb Vékony Ferencz a maga költségén egy 12 mázsa nagy harangot öntetett, izletes új papi széket csináltatott, s ugyan ő 1838 évben 800 pengő forintot hagyományozott iskolai tőkél.

1837-ben pedig az épen e célból 1832-ben egyesült női egyesület egy 850 váltó forintba került fényezett és aranyozott igen szép és izletes diófa szószéket készíttetett hasonanyagu és díszítésű koronával.

Maga az egyház 1843-ban egy 8 mázsa kisebb harangot öntetett Kolozsváron.

Az 1848-iki szabadság harcot követett szomorú emlékű időkben, melyben maga az egyház is a Kosuth bankók beszédetése és elégetése folytán jelentékeny kárt vallott, a régen összemoltt papilak felépítése igényelte a hivek áldozatkészességét, és az előjáróság tevékenységét; és nem eredménytelenül, mert rövid két év múltán 1852-ben a teljesen elkészült kényelmes és tágas papilak, magába fogadható az eddig részint béres, részint saját házában lakó lelkészi családot.

1850-ben a toronyba órát állítanak.

1861-ben díszes kántorilak és léányiskola épült.

1868-ban a házanként megkeresett hivek adakozásai folytán 80 köbölből álló takarékmagtár alakul az egyház szükségéi fedezésére.

1871-ben egy goth-stilű 12 változatú s 1800 osztr. forintba került orgonát állít az egyház, és ez alá a templom nyugati végén új, erős kőkarzatot építtet, melynek költségei a hivek e célra történt adakozásai és több ízben tartott nyári táncvigalmak jövedelmeiből fedeztettek.

Ez röviden a tasnádi ev. ref. egyház története, úgy a mint azt a hiányos adatokból összeállítani lehetett, mindenestre elég arra, hogy e töredék vonásokból is eléggé megis-

mertette áldott emléktű őseink élő erős hitét az egyház és vallás érdekében lankadás és határt nem ismerő áldozatkészségét; e dicső példák lelkesítő hatása alatt mi is anyaszentegyházunk és évangéliumi vallásunk buzgó pártolása és bármilyen áron is fentartására hevüljünk.

Most ezen egyház kebelében szolgált lelkészek hézagos névsorának előrebocsátása után lássuk meg röviden az egyház jelen anyagi helyzetét.

1. A tasnádi ref. egyház papjai közül adatok hiánya miatt csakis a következők neveit vagyunk képesek kimutatni:

1) Szegedi Kiss István, nagy tudománya reformátor, lelkész és tanár 1543—1545-ig.

2) Bánffyhunyadi Mogioro Benedek, előbb szilágy-csehi, azután 1560 és 70 között tasnádi prédikátor, később debreceni, nagy-bányai lelkész és tiszántúli püspök.

3) Monai János 1570 és 1600 között tasnádi pap, 1596-ban középszolnoki esperes, később ecsedi lelkész és tiszántúli püspök.

Ezek szerint tehát Tasnád két püspököt adott lelkészei közül a tiszántúli egyházkerületnek, az erdélyinek pedig Tasnádi Ruber Mihályban—ki tasnádi születéstű volt—egyet.

- 4) Debreceni Póka István 1639 körül
- 5) Ramocsaházy András 1646 körül.
- 6) Enyedi Mihály 1759 körül.
- 7) Sebes József 1760.—1762-ig.
- 8) Zalányi Sámuel 1762—1786-ig.
- 9) Gáll Sámuel 1786—1794-ig.
- 10) Szathmári Ferenc 1794—1798-ig.
- 11) Szilágyi István 1798—1816-ig.
- 12) Barcza Dániel 1816—1823-ig.
- 13) Laki Boldizsár 1823—1825-ig.
- 14) Keresztes János 1826—1828-ig.
- 15) Kiss György 1828—1865-ig,
- 16) Biró Károly 1866-tól.

Jelenlegi tanítói; fitanítók: Vágó Sámuel és Porcsalmi Soma; léánytanító és orgonista: id. Somogyi Károly.

2. Az egyház anyakönyvei az 1760-ik, legrégibb jegyzőkönyve pedig az 1777-dik évben kezdődik.

3. Szent edényei kivéve a bor-osztó kelyhet, mind a mult században szereztettek s a következők:

1. Bor-osztó, kívül aranyozott ezüst kehely, következő felirattal: *COMES STEPH. BETLEN IVNIOR DEIKTAR ARCIS: ET PRESIDIS: VARADIEN: SUPREMUS: CAP: AD: LAUDEM: DEI: AC: EMOLVENTUM: ECCLESIAE: FIERI: CVRAVIT: A:*

1 6 3 7.

alatta a Bethlen cimér.

2. Nagyobb ezüst tányér következő felirattal:

D. O. M. S.

ET

*ECCLESIAE HELVETICAE CONFESSIONI.
ADDICTORUM.*

QUAE

IN TASNAD EST

SACRAE COENAE USIBUS

D. D. 1).

*COLONELLUS. LADISLAUS. WAY DE WAIA
MDCCLXXV.*

PSAL. XLII. V. 1. 2. alatta a Way cimér.

3. Egy kisebb ezüst tányér Tkéntetes Netes Vay László Ur Házasa Társa Tktes Nzetes Boros Kata Asz. Csináltatta Isten Dicsőségére az Tasnádi sz. Ecclesia számára Ao. 1778.

4. Kis ón kanna az alján körül *Vezendi eccléziaé* ez a kanna ebben benne: Tasnádi ekklesia megvette 1734.

5. Közép nagyságu ón Kanna az alján *Nems. Fekete István az Tasnádi eccl. isten dicsőségére 1702.*

6. *A nagy ón kanna Annó 1756 I, a mense Juny: N.V. Rácz András és felesége sz. Komjátszegi Klára asszony magok költségekkel vették a tasnádi Rfr szen ecclesiá számára.*

7. Ón tányér, *E. SZ. M. 1712.*

8. Ón keresztelő edény, kanna és tal:

a) a tálon: *Ezen Keresztelő Edényt Isten Dicsőségére Botos György és Szabó Mária vette a Tasnádi Ref. Ecclesiának 1803.*

b) A kannán *B. Gy. v. Sz. T. Pter.*

9. *Khina eziüst keresztelőtál és kanna, a tálon: Készítette Biró Károlyné sz. Dusoczky Amália a tasnádi ref. egyház számára maj. 20. 1871.*

b) *A kannán B. D. A. Emléül 1871. máj. 20.*

4. A harangok feliratai a következők:

a) Nagy harangon: *Ezen harangot a tasnádi n. sz. ekkla számára keresztyén buzgóságból a maga költségén öntette Isten dicsőségére idősb Vékony Ferencz T.T. Kis György papsága T. Báthori Gábor fő curatorsága alatt 1836.*

Öntötték: ns. Szathmári Autal, ns. Szakácsi József, MDCCC XXX VI. szept. 30.

b) A kisebb harangon: *A tasnádi Evang. Reformáta sz. Ekklésia tulajdon költségén újra öntette T.T. Kiss György ur papságában és Tettes Halassi Veress József ur fő gondnokságában 1843-ik évben.*

Öntötte Andráschofszki János Kolozsvárt.

5. Góth stylu szép nagy temploma az 1476-ik évben, tehát I. Mátyás Király idejében épült, mint ezt a templom kisebbik sauktuárium része bolthajtásának egyik szögletkövére metszett cimerepaizon látható évszám bizonyítja; több izbeni elpusztittatás, de különösen az 1691-ik évben történt leégetése után, minek következtében 80 évnél tovább állott romban és hamuban használatlanul, végre 1776-ban, tehát építettése után

épen háromszázad mulva ismét felépítettett. 1822-ben lerombolt régi tornya helyett 24 öl magas bádoggal fedett kő-torony építettett hozzá.

Az 1829 és különösen az 1834-dik évi földrengések miatt nagy mértékben meghasadozván, 1867-ben újólág kijavítottatt.

A papi lak 1852-ben épült, új tágas és kényelmes béosztású épület.

A fiuiskola, mely két tantermet és ezen kívül mindkét fiutartó számára kényelmes lakást foglal magában, 1807-ben épült.

A leányiskola, kántori lak- és egy tanteremmel, 1861-ben épült.

A harangozó lak, az úgynevezett Juhász-telken a múlt század végén épült s még elég jó karban álló ház. Mind-ezen épületek tűz ellen a „Victoria“-nál biztosítva vannak.

6. Az egyház fekvőségei: 5 darab szőlő, összesen 14½ hold és két régi temetőből állnak, melyekhez járul a jelen 1873-dik évben lefolyt tagosítás alkalmával a ref. egyház részére kiszakított 4 és ½ hold új temető s 1 hold faiskola.

7. Iskolai tőkéje következő alapítványokban :

1. „Vékony Ferenc alapítvány“ 800 pengő frt. Tette ezen kegyes lelkű férfi 1838-ban az iskolák szükségéi fedezésére, ez alapítvány a Kossuth-bankjegyek beszedetése következtében jelentékeny veszteséget szenvedett, azonban a kamatok tőkésítése által ismét megnövekedett annyira, hogy az 1872-dik év végén, tőke és kamatok összesen 1093 frtot 74 krt tettek o. é.

2. „Ladányi alapítvány“ 105 frt o. é. Alapította Ladányi Sándor tasnádi birtokos az iskolák szükségéi fedezésére 1860-ban, ez alapítvány az 1872-ik év végén kamataival együtt 198 frt 16 kr. volt.

3. „Kovács Móricz alapítvány“ 1000 frt o. é. Alapították 1867 jan. 1-én, Kovács Mihály és neje Kabós Borbára ör-kávási birtokosok, korán elhunyt „Móricz“ fiuk

emlékére azon célból, hogy kamatai és kamatainak kamatai 50 évig tőkésítettven, az így előállott tőke kamataiból egy tanári szék állíttassék a Tasnádon, mint e vidék központján felállítandó gimnáziumban. — Ez alapítvány az 1872-dik év végén 1348 frt 23 kr. volt.

4. „Fodor Mihály alapítvány“ 1500 frt. osztr. é. alapította 1867 jan. 1-én Fodor Mihály tasnádi ügyvéd és a ref. egyház főgondnoka oly célból, hogy kamatai és kamatainak kamatai 30 évig tőkésítettven, az úgy előállott tőkéből a Tasnádon felállítandó ref. gimnázium egyik tanára nyerjen fizetést; az 1872-ik év végén volt 2127 frt 82 kr. o. é.

5. „Csérei Balázsi Borbára alap.“ 200 frt o. é. Alapította Csérei Balázsi Borbára tasnádi nagy birtokos róm. kat. vallásu kegyes úrnő a tasnádi ref. léányiskola szükségei fedezésére 1864-ben. 1872 végén volt 251 frt 34 kr.

6. „Gáthy alapítvány“ 200 frt o. é. alapította Gáthy Gábor, — kinek tasnádi rektorsága alatt és buzgolkodása folytán kezdődött a 48 előtt virágzott tasnádi gimnázium felállítása — 1867-ben, 30 évi tőkésítése után a felállítandó tasnádi ref. gimnázium tanárai fizetésére fordítandó, az 1872-ik év végén 283 frt 34 kr.

7. „Kömes alapítvány“, 3000 frt o. é. Alapította 1868-ban néhai Kömes János a tasnádi ref. tanítók fizetésének javítására, mely alap. a százalék címen levont 300 frt híján 1872 végén 3003 frt 74 kr. volt.

8. „Csencs alapítvány“ 200 frt. o. é. Alapította dr. Csencs Ferenc tasnádi róm. kat. vallásu orvos 1870-ben azon célból, hogy 12 ezüst tallérből álló évi kamatai minden évben a közvizsgák alkalmával a 3 legjobb igyekezetű szegény fiutanoló között ösztöndíjjal kiosztassanak; ezen alap 1872-ik év végén 200 frt volt.

Adjon a minden kegyes tettet bőven jutalmazó Isten az elbunyt buzgó szívü alapítók porainak csendes nyugodalmat, az élőknek az áldozatkész nemes öntudat legszebb jutalmát, tasnádi ev. ref. egyházunk s iskoláinknak pedig több ily buzgó lelkü kegyes jöltevőt!

II. Tasnád-Szarvad.

A Tasnádhoz alig $\frac{1}{4}$ órányira fekvő, és épen ezért T a s n á d - s z a r v a vagy szarvadjának nevezett, t.-szarvadi ref. egyház multjáról az ellenséges idők gyakori viszontagságai között megsemmisült adatok hiánya miatt csak igen keveset mondhatunk.

A legelső említést Szarvadról IV. Lászlónak 1279-ben kelt okmányában találjuk, melyben a király Zomek-szolnokvármegyében fekvő Zarvad-szarvad-helysé ét visszaadja Hegomnak¹⁾, melyet aztán sok időn keresztül a gróf Hegou nemesség birt. A megtisztított vallást, mint Tasnádhoz igen közel fekvő helység híhetőleg igen korán nem minden valószínűség nélkül T a s n á d d a l egyidejűleg szilágyság reformátorai Derecskai Demeter és Batizi András munkálkodása következtében vette bé.

Lámpé a középszolnoki egyházmegyéhez tartozó és pedig ezek között is azon egyházak közé sorolja, melyekről azt mondja: „*Hoc eodem in Tractu sunt complures pagi olim a reformatis inhabitati sed jam injuriam temporum a Valathis et Ruthenis colonis possessi: tales sunt Thasnád-Szarvadgya*“²⁾, a miből világos, hogy T.-Szarvad a régibb időkben tisztán magyar nemzetiségű ref. vallású nép által lakott hely volt és csak később az e vidéken gyakorta dúló hadjáratok által történt elpusztítása után foglalták el a most is nagyobb számot képviselő oláhok. De hogy ezen elpusztittatas hányszor, mily alkalmal s melyik esztendőben s ki által történt, azt adatok hiánya miatt ki nem mutathatjuk.

Jelenlegi kiseded temploma mikor épült, nem tudható. A fátoronyban álló két harangot a helység ref. vallású földesurai, a Szénassyak öntötték. Klénodiumai érték nélküli ónedények, kivévón egy aranyozott ezüst kelyhet, melyet a rajta látható felirat szerint „*Szénassy Zsigmondné sz. Bocskai Pap Kata*“ asszony 1760-ban, és egy szinte aranyozott ezüst tányért, melyet 1742-ben ismeretlen egyén ajándékozott.

¹⁾ Tudományos gyűjtemény 1830. 1. füzet 71. lap.

²⁾ Lámpé pag. 623.

Hogy már a XVII-dik század elején fenálló ref. egyház volt, azt bizonyítja azon adat, hogy ez egyház is egyike azon érmelléki 8 egyháznak, melyeknek a nagy nevű Bethlen Gábor a fejedelmi dézma egy részét papjai fizetéséül oda ajánlódkozta, s mely az egyház papjai javára 1866-ban valósított is.

Lelkészei, kiknek névsora csak 1794-ig vihető fel, a következők:

1. Barcza György 1794-től.
2. Órsi István 1795-től.
3. Makódi József 1801-től.
4. S. Nagy Mihály 1806-től.
5. Bajomi János 1810-től.
6. Czibók Pál 1816-től.
7. Makódi Márton 1820-től.
8. Fazakas Ferenc segédlelkész 1843, jelenleg érszodorói lelkész.
9. Rózsa Károly 1844-ben segéd, 1849-től rendes lelkész, jelenleg m.-csaholyi lelkész.
10. Fekete János 1851-től.
11. Kovács Gusztáv 1868-tól.
12. Borsos Károly 1870-től.
13. Bod László 1871-től maig.

FŐHIVATALNOKOK.

Közfőgondnokok :

- B. Kemény Ferenc ő nagyméltósága, a Lipót-rend középkeresztes vitéze, az erdélyi karok és rendek elnöke és volt erdélyi udvari korlátnok stb.
- Gr. Mikó Imre ő nagyméltósága, valóságos belső titkos tanácsos, a Lipót-rend nagy keresztes vitéze, a Medsid-rend vitéze, az erdélyi muzeumegylet elnöke, a magyar tudós akadémia tagja, a magyar történelmi társulat elnöke stb.
- B. Kemény Gábor országgyűlési képviselő, és a Püspök.

Egyházi főhivatalnokok :

Püspök: Nagy Péter, királyi tanácsos.

Közjegyző: Elekes Károly, gy.-fehérvári esperes és lelkész.

Közügyigazgató: Basa Mihály, n.-enyedi esperes és harasztosi lelkész.

Igazgató tanácsai hivatalnokok :

Tanácsosok: Benkő János, Gyarmathi Sámuel, Gyarmathi Miklós, Gyárfás Domokos, Ince Mihály, Kerekes József, dr. Kolozsvári Sándor, dr. Kovács Ödön, Lészai Ferenc, Pogány György, Szász Béla, Szász Gerő.

Titkár: Bodor Antal.

Pénztárnok: Sárkány Ferenc.

Számvevő: Szabó Ádám.

Ügyvéd: Schilling Ottó.

Irnok: Kone Sándor.

I. V.-hunyard-zarándi egyházmegye.

Fekszik Hunyad-, Zaránd-megyében és Szászvárosszékbén.

Ez egyházmegyében 25 anya-, 86 leányegyház van; lelkek száma: 4650; tankötelesek sz. 562, tanulók sz. 401.

Főgondnokok: m. **Barcsay László** hunyadmegyei főispán.

gr. **Kun Kocsárd**.

gr. **Toldalagi Viktor**.

Algondnokok: **Bágya Károly**,

Balog Sándor,

Kirényi Lajos,

Balia Ignác.

Esperes: **Dáné István**, szászvárosi első pap.

Jegyző: **Gál Sámuel**, v.-hunyadi lelkész.

Aljegyző: **Jakab Mózes**, algyógyi lelkész.

Közügyigazgató: **Szegedi Miklós**, körösbányai lelkész.

Özvegy-árvai pénztárnok: **Konca József**, rákosdi lelkész.

Egyházak:

- Bácsi**, l. sz. 203, l. **Jakab Dénes**; tanítói állomás üres, t. k. 25, t. sz. 10, tanít a lelkész; u. p. **Piski**.
l. e. *Batiz*, l. sz. 4.
- Boldogfalva** (Óralya), l. sz. 36, l. **Fábri József**, t. k. 4, t. sz. 4; u. p. **Hátszeg**.
l. e. *Petrozsény*, l. sz. 70—80 körül.
- Borbátviz**, l. sz. 54, l. **Lukács Antal**, t. k. 15, t. sz. 12; tanít a lelkész; u. p. **Puj**.
l. e. *Puj*, l. sz. 45; *Galacz*, l. sz. 6; *Serély*, l. sz. 11; *Livádia*, l. sz. 5; *Bár*, l. sz. 4; *Ponor*, l. sz. 2.
- Brád**, l. sz. 125, l. **Zakariás Dániel**; t. k. 15, t. sz. 11, t. **Vilmos Sándor**.
l. e. *Ribicze*, l. sz. 4; *Rudabánya*, l. sz. 8.

5. **Brettye** (Oláh), l. sz. 20, l. János Albert; t. k. 1, t. sz. 1, tanítja a lelkész; u. p. Rus.
l. e. *Magyar-Brettye*, l. sz. 10; *Rus.* l. sz. 12; *Gonzága*, l. sz. 8.
6. **Déva**, l. sz. 468, l. Bartha Lajos; t. k. 36, t. sz. 29, t. Herceg Sándor; u. p. Déva.
l. e. *Maros-Némethi*, l. sz. 4.
7. **Fehérviz**, l. sz. 11, lelkészi állomás üres, bészolgál a borbátvizi lelkész; u. p. Puj.
l. e. *Maczesd*, l. sz. 8; *Csopea*, l. sz. 2, *Rusor*, l. sz. 1; *Bajesd*, l. sz. 2; *Felső-Szálláspataka*, l. sz. 12. Ide bészolgál a boldófalvi lelkész. Több pártfogók által létrehozott de államivá válendő iskolájában a románajku t. sz. 30, t. Tankó Ferenc.
8. **Gyógy** (Al-), l. sz. 96, l. Jakab Mózes; t. k. 8. t. sz. 8, t. Székely Lehel.
l. e. *Bokaj*, l. sz. 21; *Bencenc*, l. sz. 10; *Gyalmár*, l. sz. 6.
9. **Haró**, l. sz. 233, l. Albert Imre; t. k. 36, t. sz. 24. t. Réthi János; u. p. Déva.
l. e. *Berekszó*, l. sz. 27.
10. **Hátszeg**, l. sz. 70. ny. l. Jakab Bónjámín, s. lelkészi állomás üres; t. k. 13, t. sz. 11, t. Demeter Mózes.
l. e. *Nalác*, l. sz. 6, *Farkadin*, l. sz. 7; *Totesd*, l. sz. 4; *Rea*, l. sz. 6; *Tustya*, l. sz. 8; *Nalácvid*, l. sz. 1; *Csula*, l. sz. 4; *Alsó és felső Sziklás*, l. sz. 3.
11. **Hosdát**, l. sz. 270, l. Sármási Áron; t. k. 36, t. sz. 26, t. Kelemen Pál; u. p. V.-Hunyad.
l. e. *Alsó-Nádasd*, l. sz. 15; *Zejkfalva*, l. sz. 6; *Lindzsina*, l. sz. 4.
12. **Hunyad** (Vajda-), l. sz. 147, l. Gál Sámuel; t. k. 23; t. sz. 15, iskola létszáma 41, t. Báú Lajos.
l. e. *Telek*, l. sz. 4; *Kaszabánya*, l. sz. 2; *Csolnakos és Bujtur*, l. sz. 1.
13. **Ilye** (Maros-), l. sz. 40; lelkészi állomás üres, bészolgál a dévai lelkész.
l. e. *Maros-Brettye*, l. sz. 3; *Branyicska*, l. sz. 10; *Lezsnyek*, l. sz. 1; *Dobra*, l. sz. 3; *Abucsa*, l. sz. 13; *Guraszáda*, l. sz. 7; *Zám*, l. sz. 1.

14. **Kémend**, l. sz. 57, l. Sándor József; t. k. 6, t. sz. 2, tanít a lelkész; u. p. Déva.
l. e. *Bánpataka*, l. sz. 3.
15. **Kitid**, l. sz. 53, lelkészi állomás üres, bészolgál a bretteyi lelkész; t. k. 9; t. sz. 3; u. p. Rus.
l. e. *Szentgyörgy-Válja*, l. sz. 8; *Szentgyörgy*, l. sz. 5; *Bacalár*, l. sz. 6.
16. **Klopotiva** (Nagy-), l. sz. 30, lelkészi állomás üres, bészolgál a pestényi lelkész; t. k. 4, t. sz. 1; u. p. Hátszeg.
l. e. *Malomviz*, l. sz. 10; *Kernyesd*, l. sz. 5.
17. **Körösbánya**, l. sz. 140, l. Szegedi Miklós; t. k. 25; tanul mind, isk. létszáma volt 60; tanít a lelkész.
l. e. *N.-Halmágy*, l. sz. 27; *Kis-Halmágy*, l. sz. 2; *Váca*, l. sz. 4; *Lunka*, l. sz. 2; *Tomesd*, l. sz. 3; *Csúcs*, l. sz. 6.
18. **Kriscsor**, l. sz. 51, lelkészi állomás üres, bészolgál a körösbányai lelkész; t. k. 5; t. sz. 5.
19. **Lozsád**, l. sz. 576, l. Benkő György, t. k. 94, t. sz. 73; tanítói állomás üres; u. p. Szászváros.
l. e. *Piski*, l. sz. 6; *Tóti*, l. sz. 5; *Martinesd*, l. sz. 3; *Kis-Tóti*, hallgatók nélkül.
20. **Pestes** (Al-), l. sz. 370, l. Bede János; t. k. 59, t. sz. 37, t. Jánosi József; u. p. V.-Hunyad.
l. e. *Fel-Pestes*, l. sz. 6; *K.-Almás*, l. sz. 4; *Cs. Keresztur*, l. sz. 54; *N.-Barcsa*, l. sz. 9; *K.-Barcsa*, l. sz. 12.
21. **Pestény** (Nagy-), l. sz. 60, l. Kis Mózes; t. k. a filiákkal együtt 25, t. sz. 11; tanítói állomás üres; u. p. Hátszeg.
l. e. *Demsus*, l. sz. 24; *Brázova*, l. sz. 2; *N.-Osztró*, l. sz. 4; *Várhely*, l. sz. 10; *Zajkány*, l. sz. 7; *Poklisa*, l. sz. 4; *Uncsukfalva*, l. sz. 4; *Péterfalva*, l. sz. 2.
22. **Rákosd**, l. sz. 485, l. Konca József; t. k. 67, t. sz. 53, t. Szijj Elek; u. p. V.-Hunyad.
l. e. *Zalasd*, l. sz. 2; *Bós*, l. sz. 10.
23. **Rápolt** (Nagy-), l. sz. 198, l. Péter Albert; t. k. 24, t. sz. 16, t. Radó Mózes; u. p. Piski.
l. e. *Arany*, l. sz. 32; *Dédács*, l. sz. 4; *Bábobau*, l. sz. 10; *Pólt*, l. sz. 3; *Gyertyános*, hallgatók nélkül.

24. **Solymos** (Maros), l. sz. 43; l. Bogdán Mózes, t. k. 5, t. sz. 2, t. állomás nincs; u. p. Déva.
l. e. *Kecskeháza*, l. sz. 14; *Szűlő*, l. sz. 4.
25. **Tordos**, l. sz. 134, l. Nagy Tamás; t. k. 25, t. sz. 22, t. Vén Mihály; u. p. Szászváros.

II. Gyula-fehérvári egyházmegye.

Fekszik Alsó-Fehérmegyében.

Ez egyházmegyében 12 anya-, és 16 leányegyház van.

Lelkek száma 3080, tanulók sz. 350.

Főgondnok: b. Kemény István.

Algondnok: Barcsai Ákos.

Esperes: Elekes Károly, gy.-fehérvári lelkész.

Egyházmegyei közjegyző: Elekes György, m.-igényi lelkész.

Törvényszéki jegyző: Tokos Sándor, vajasdi lelkész.

Közügyigazgató: Takács József, vingárdi lelkész.

Egyházak.

1. **Abrudbánya**, l. sz. 366, l. Molnár Albert; t. sz. 55, t. Csekme József.
l. e. *Verespatak*, l. sz. 23.
2. **Benedek**, l. sz. 13, l. Farkas András; t. sz. 2, a lelkész tanít; u. p. Tóvis.
3. **Borberek**, l. sz. 80, l. Tankó József; t. sz. 40, a tanítói állomás ürességben lévén, a lelkész tanít; u. p. Alvinc.
4. **Fehérvár** (Gyula-), l. sz. 728, l. Elekes Károly, t. sz. 80, a tanító-állomás ürességben lévén, a leány-tanító tanítja a fiúövéndőket is; l. t. Balogh Ferenc.

1. e. *Alsó-Maros-Váradja*, l. sz. 6; *Borbánd*, l. sz. 2; *Marospart*, l. sz. 8; *Sz.-Sebes*, l. sz. 2.
5. **Igen** (Magyar-), l. sz. 350, l. Elekes György; t. sz. 40. t. Török Ferenc.
l. e. *Boros-Bocsárd*, l. sz. 4; *Celna*, l. sz. 16.
6. **Krakkó**, l. sz. 16. l. Bodor Lőrinc; t. sz. 3, a lelkész tanít; u. p. M-Igen.
l. e. *Gáld* (Alsó-), l. sz. 4.
7. **Sárd**, l. sz. 40, l. Veress Sándor; t. sz. 10. t. Györbíró Dániel; u. p. Fehérvár.
8. **Tövis**, l. sz. 270, l. Gruzda Domokos; t. sz. 30, t. Székely László.
l. e. *Diód*, l. sz. 20.
9. **Zalathna**, l. sz. 300. l. Hadnagy Péter; t. sz. 35, a lelkész tanít.
10. **Vinc** (Al-), l. sz. 310, l. Péterfi László; t. sz. 30, a tanító-állomás ürességben levén, a lelkész tanít.
l. e. *Csóra*, l. sz. 16.
11. **Vajasd**, l. sz. 400, l. Tókos Sándor; t. sz. 40, t. Jakab Sándor; u. p. Tövis.
l. e. *Maros-Szentimre*, l. sz. 8; *Koslárd*, l. sz. 3.
12. **Vingárd**, l. sz. 80, l. Takács József; t. sz. 15, t. Péter József; u. p. Szerdahely.
l. e. *Berve*, l. sz. 6; *Henningfalva*, l. sz. 4; *Drassó*, l. sz. 2; *Girbó*, l. sz. 3.

III. Nagy-enyedi egyházmegye.

Fekszik Alsófehér-, Tordamegyében és Aranyosszékbén.

Ez egyházmegyében 32 anya-, 10 önálló és szorványosan
30 leányegyház van.

Lelkek száma: 19,157, tanulók száma: 1637.

Főgondnokok: B. Kemény István, m. Tisza László,
m. Pogány György.

Algodnokok: m. Szilágyi Pál, t. Gálfi István,
ifj. gr. Toroczkai Miklós.

Esperes: Basa Mihály, harasztosi lelkész.

Jegyző: Hegedüs Lajos, gerendi lelkész.

Közügyigazgató: Sándor János, miriszlói lelkész.

Pénztárnok: Tóth Mózes felvinci lelkész.,

Egyházak.

1. **Bágyon**, l. sz. 191, l. Darkó József, t. sz. 9. t. Bányai József, u. p. Torda.
l. e. *A.-Rákos*, l. sz. 25. *Kövend*, l. sz. 8. *Várfalva*, l. sz. 4.
2. **Bükkös** (M.), l. sz. 698, l. Moré Károly, t. sz. 44, t. Zajzon József, u. p. M.-Lúdas.
l. e. *Lándor*, l. sz. 11.
3. **Csán** (M.-Nagy-), l. sz. 160, l. Lófi Pál, t. sz. 22. t. Némethi Márton.
l. e. *H.-Detrehem*, l. sz. 15. *A.-Detrehem*, l. sz. 41. *M.-Kook*, l. sz. 24.
4. **Csekelaka**, l. sz. 445, l. Barta Elek, t. sz. 29, t. Balog Károly; u. p. M.-Lúdas.
5. **Csombord**, l. sz. 212, l. Téglás István, t. sz. 29, t. Molnár Ferenc; u. p. N.-Enyed.
l. e. *Bagó*, l. sz. 48.
6. **Csúcs**, l. sz. 175, l. és t. nincs; u. p. M.-Lúdas.
l. e. *Koppánd*, l. sz. 126.
7. **Décse** (M.), l. sz. 332, ny. l. Vásárhelyi Mihály, l. Horváth Sándor, t. sz. 29, t. Bányai Mózes; u. p. Felvinc.
l. e. *Inakfalva*, l. sz. 4.
8. **Egerbegy**, l. sz. 1292, l. Barabás József, t. sz. 115. f. t. Székely Dani, l. t. Szabó Pál; u. p. Gyéres.
9. **Enyed** (Fel-), l. sz. 294, l. nincs, t. sz. 29, t. u. p. N.-Enyed.
l. e. *T.-Szt.-György*, l. sz. 124, t. Andrád Ferenc. *Torockó*, l. sz. 26.

10. **Földvár**, l. sz. 75, l. Orbán Mihály, t. sz. 6; u. p. Felvinc.
11. **Gerend**, l. sz. 529, l. Hegedüs Lajos, t. sz. 40, t. Székely György; u. p. Gyéres.
l. e. *S.-Szentmárton*, l. sz. 2. *Ar.-Lóna*, l. sz. 14.
12. **Gombás**, l. sz. 190, l. és t. nincs, t. sz. 16; u. p. N.-Enyed.
13. **Gyéres**, l. sz. 709, l. Zaturecki Károly, t. sz. 71, t. Miklós Sándor; u. p. Gyéres.
l. e. *Szentkirály*, l. sz. 31.
14. **Hadrév**, l. sz. 183, l. Vajna Áron, t. sz. 8; u. p. M.-Lúdas.
l. e. *Gezse*, l. sz. 20, *Kece*, l. sz. 5.
15. **Harasztos**, l. sz. 910, l. Basa Mihály, t. sz. 79, l. t. Székely Elek, f. t. Szabó Ferenc; u. p. Felvinc.
16. **Istvánháza**, l. sz. 420, l. Aszalós György, t. sz. 67, t. Benedek Gyula; u. p. M.-Lúdas.
l. e. *Cintos*, l. sz. 37. *O.-Péterlaka*, l. sz. 2. *Szt.-Jakab* l. sz. 1.
17. **Kapud (M.-)**, l. sz. 146, l. Bekő Mózes, t. sz. 16; u. p. Tövis.
18. **Kercsed**, l. sz. 703, l. Sebestyén Sándor, t. sz. 64, t. Horváth Samu; u. p. Felvinc.
19. **Keresztur (G.-)**, l. sz. 653, l. Gergelyfi György, t. sz. 43, t. nincs; u. p. M.-Lúdas.
20. **Kocsárd (Sz.-)**, l. sz. 678, l. Sükösd Ferenc; t. sz. 81, f. t. Albert Márton, l. t. Keresztos Lajos; u. p. Felvinc.
l. e. *Vajdaszeg*, l. sz. 8.
21. **Lőrincréve**, l. sz. 193, l. Benedek Dénes, t. sz. 31 t. nincs; u. p. N.-Enyed.
l. e. *Béld*, l. sz. 18. *Megykerék*, l. sz. 3. *Orbó*, l. sz. 9.
22. **Miriszló**, l. sz. 371, l. Sándor János, t. sz. 40, t. Molnár Samu; u. p. N.-Enyed.
l. e. *Ó-Lapád*, l. sz. 58.
23. **Nagylak**, l. sz. 370, l. Pap Dávid, t. sz. 43, t. Orbán József; u. p. Felvinc.
l. e. *Káptalan*, l. sz. 11. *Ispánlaka*, l. sz. 5.
24. **Ozd**, l. sz. 836, l. Zajzon Károly, t. sz. 68, t. Török István; u. p. M.-Lúdas.

25. **Polyán** (Ár.-), l. sz. 424, l. nincs, t. sz. 25, t. **Mátyás Mihály**; u. p. Torda.
26. **Szentmihályfalva**, l. sz. 734, l. Miklósi József, t. sz. 33. t. nincs; u. p. Torda.
27. **Torda** (Ó.-), l. sz. 3099, l. Fűzi Sándor, Kovács János, t. sz. 280. f. t. Molnár Márton, l. t. Mezei András és özv. Pap Jánosné.
l. e. *Szind*, l. sz. 6.
28. **Torda** (Uj.-), l. sz. 1941, l. Kálai Sándor, t. sz. 193, f. t. Csákány Károly, l. t. Fekete János.
29. **Túr**, l. sz. 225, l. Kocsis Dénes, t. sz. 21, u. p. Torda.
l. e. *Bányabükk*, l. sz. 20. *Mikes*, l. sz. 3. *Komjátszeg*, l. sz. 3.
30. **Ujfalu**, l. sz. 65, l. nincs, t. sz. 6; n. p. N.-Enyed...
l. e. *Szentkirály*, l. sz. 145, t. sz. 23, t. Kali Béni. *Tompaháza*, l. sz. 10; u. p. N.-Enyed.
31. **Ujvár** (M.-), l. sz. 736, l. Szigeti István, t. sz. 63; u. p. Felvinc.
l. e. *Csongva*, l. sz. 20; *Szilvás*, l. sz. 6. *Felső-Ujvár*, l. sz. 21. *Cseszve*, l. sz. 24.
32. **Vlncz** (Fel.-), l. sz. 1128, l. Tóth Mózes, t. sz. 120, f. t. Sóra Elek, l. t. Makkai Márton.
l. e. *Veresmart*, l. sz. 6.

IV. Kolozsvári egyházmegye.

Fekszik sz. kir. Kolozsvár városa és Kolozsmegye területén.

Ez egyházmegyében 1 anya- és 1 leányegyház van;
lelkek száma: 8769, tanulók száma 865.

Főgondnok: Nagy Péter püspök és kir. tanácsos.

Gondnok: nincs.

Algondnokok: Szász Gerő, első pap és esperes.

Csulak Dániel, jogi gondnok.

Szentpéteri János, gazda-gondnok.

Esperes: Szász Gerő, első pap.

Jegyző: Szász Domokos.

Köztulajdonos: Baló Sándor.

Egyházak:

Kolozsvár, l. sz. 8609, t. sz. 851 az egyházi nép iskolákba
t. sz. 572.

Lelkészek: Szász Gerő, Szász Domokos, Baló Sándor,
Herepei Gergely.

Énekvezetők: Tóth Tamás, Szász Lajos.

Organista: Bothos István.

l. e. *Szamosfalva*, l. sz. 160, t. sz. 14, t. Máté József

I s k o l á k :

- a.) **Belvárosi leányiskola**, t. sz. 54, rendes tanítók: Vadas Póli, Szász Lajos; szaktanítók: Parádi Kálmán, Debreceni József, Herepei Gergely, Vadas Zsuzsánna; munkatanító nők Kolozsvári Józsefné, Donhauser Mária. Iskolai felügyelő Herepei Gergely.
- b.) **Külső kántori leányiskola**, t. sz. 47, t. Tóth Tamás; munkatanítónők: Tóth Tamásné, Fechner Amália. Iskolafelügyelő Baló Sándor.
- c.) **A kül-magyar utcai vegyes népiskola**, t. sz. 224, t. Szentgyörgyi Lajos, s. t. Barabás Károly; munkatanítónő: Szentgyörgyi Lajosné. Isk. felügyelő: Szász Gerő.
- d.) **Hidvelei vegyes népiskola**, t. sz. 79, t. Benedek József, munkatanítónő Benedek Józsefné. Isk. felügyelő: Baló Sándor.
- e.) **Muzeum-utcai kisdédóvoda**, t. sz. 38, t. Balásy Vilma. Isk. felügyelő: Szász Domokos,
- f.) **Hidvelei óvoda és gyermekkert**, t. sz. 84, t. Deézi László, s. t. Cservény Mari, munkatanítónő: Deézi Lászlóné. Isk. felügyelő: Szász Domokos.
- g.) **A mesterinasok vasárnapi iskolája**, a helybeli ref. főtanodában, t. sz. 46; t. Benedek József, Szentgyörgyi Lajos, Barabás Károly. Iskola felügyelő Jancsó Lajos ev. ref. főtanodai tanár.

V. Kolozs-kalotai egyházmegye.

Fekszik Kolozs- és Tordamegyében.

Ez egyházmegyében 40 anya-, 19 leányegyház van;
lelkek száma: 23457; tanulók száma 3106.

Főgondnokok: gr. Csáki György, m. Lészai Ferenc,
m. Lészai Lajos.

Algondnok: Szentiványi Ferenc.

Esperes: Szakács István, sz.-lónai lelkész.

Főjegyző: Benedek Pál, m.-bikali lelkész.

Közügyigazgató: Gillyén János, körösti lelkész.

Aljegyző: Timár Lajos, mérai lelkész.

Egyházak:

1. **Almás** (Nagy-), l. sz. 560, lelkészi állomás jelenleg nincs bétöltve, t. sz. 60, t. Kozma István.
l. e. *Bábony*, l. sz. 100, t. Dévai Mihály, t. sz. 25.
Vármező, l. sz. 45.
2. **Ajton**, l. sz. 529, l. Kolozsvári Antal; t. sz. 36, t. ifj. Fazakas István; u. p. Kolozsvár.
l. e. *Röd*, l. sz. 30.
3. **Bikai** (Magyar-), l. sz. 675, l. Benedek Pál, t. sz. 92, t. Tulogdi István; u. p. B.-Hunyad.
4. **Buda** (B.- Ó-) **Dióssal**, l. sz. 178, l. Domján Sándor, t. sz. 29, t. Sárközi Károly; u. p. Kolozsvár.
l. e. *Szempál*, l. sz. 25.
5. **Damos**, l. sz. 243, l. Veress Kálmán, t. sz. 34, ny.
l. Szakács Pál, tanítói állomás üres; u. p. B.-Hunyad.
l. e. *Jákótelke*, l. sz. 202, t. sz. 26, t. Viski József;
u. p. B.-Hunyad.

6. **Daróc és Bogártelke**, egyesült egyházak, l. sz. Darócon 180, t. sz. 16; Bogártelkén, l. sz. 460, t. sz. 78, l. Biró Sándor, t. az elsőben Mátyás Boldizsár, az utolsóban Csákány Károly; u. p. Egeres.
7. **Egeres**, l. sz. 125, l. Mátyás György, t. sz. 20, t. Kálmán István.
8. **Farnas**, l. sz. 193, l. Fehér György, t. sz. 20, t. jelenben nincs; u. p. N.-Almás.
9. **Fenes** (Oláh.-), l. sz. 685, l. Sebestyén Ferenc, t. sz. 78, t. Kákai László; u. p. Gyalu.
10. **Fejérd**, l. sz. 287, l. Bodola Dénes; t. sz. 36, t. Nagy Ferenc; u. p. Kolozsvár.
11. **Gyalu**, l. sz. 810, l. Deési Gyula, t. sz. 120, t. Szabó Mihály.
12. **Györgyfalva**, l. sz. 926, l. Barabás Sámuel; t. sz. 80, t. id. Fazakas István; u. p. Kolozs.
13. **Hunyad** (Bánffy.-), l. sz. 2470, l. Ignác Károly, t. sz. 320, f. t. Nagy Benedek, l. t. Csoma Péter.
14. **Inaktelke**, l. sz. 540, l. Boros Lajos, t. sz. 90, ny. t. Nyirő Sámuel, s. t. Nyirő Lajos; u. p. Egeres.
15. **Kapus** (Nagy.-), l. sz. 450, l. Benedek Sándor, t. sz. 50, t. Jónás József; u. p. Gyalu.
l. e. *Kis Kapus*, l. sz. 320, t. sz. 25. t. Tatai Ferencz
16. **Kajántó**, l. sz. 280, l. Domján János, t. sz. 38, t. Nyirő József; u. p. Kolozsvár.
17. **Ketesd**, l. sz. 425, l. Almási László, t. sz. 65, t. Déési Lőrinc; u. p. B.-Hunyad.
l. e. *Füld*, l. sz. 12.
18. **Kolozs**, l. sz. 613, l. Borsos Sándor, t. sz. 113, t. Nagy Sámuel.
19. **Körösőfő**, l. sz. 782, l. Gillyén János, t. sz. 95, t. Brán József; u. p. B.-Hunyad.
20. **Középlak**, l. sz. 435, l. Józsa Sámuel, t. sz. 58, t. állomás üres; u. p. N.-Almás.
l. e. *Tamástalva*, l. sz. 37. *Nyérce*, l. sz. 26.
21. **Léta** (Magyar.-), l. sz. 325, l. Szakács János, t. sz. 54, t. Vitmájer Leopold; u. p. Al.-Jára.
22. **Lóna** (Bzász.-), l. sz. 776, l. Szakács István, t. sz. 110, t. Kelemen Ferenc; u. p. Gyalu.

23. **Magyarókereke**, l. sz. 237, l. Fazakas András, t. sz. 27, t. Péter Pál; u. p. B.-Hunyad.
24. **Mákó**, l. sz. 953, l. Valler József, t. sz. 120. t. Lőrinc Ferenc; u. p. Egeres.
25. **Méra**, l. sz. 890, l. Timár Lajos, t. sz. 108. t. id. Tamás Dániel; u. p. M.-Nádas.
l. e. *M.-Nádas*, l. sz. 51.
26. **Monostor** (M.-Gyerő-), l. sz. 575, l. Dobalyi Lajos, t. sz. 52. t. állomás üres; u. p. B.-Hunyad.
27. **Nyárszó**, l. sz. 290, l. Fazakas Lajos, t. sz. 48. tanítói állomás üres; u. p. B.-Hunyad.
l. e. *Sárvásár*, l. sz. 267, t. sz. 36. t. Borbély Miklós.
28. **Pata**, l. sz. 84, l. Szabó István, t. sz. 8. t. Dani Lőrinc; u. p. Kolozsvár.
l. e. *Kara*, l. sz. 50.
29. **Petri** (Kis.-), l. sz. 296, l. Viski Sándor, t. sz. 50, t. Deési Domokos; u. p. N.-Almás.
30. **Petri** (Nagy.-) l. sz. 206, l. Sófalvi Miklós, t. sz. 40. t. Antal György; u. p. N.-Almás.
31. **Szentkirály** (Kalota.-), és **Zentelke** egyesült egyházak, l. sz. Kalota.-Szt.-Királyon 539, Zentelkén 566, l. Viski Zsigmond, t. sz. 178, t. Csoma Zsigmond; u. p. B.-Hunyad.
32. **Szent-László**, l. sz. 1044, l. Domján Ferenc, t. sz. 199. t. állomás üres; u. p. Gyalu.
33. **Sztána**, l. sz. 263, l. Antal Domokos, t. sz. 39. t. Bálint András; u. p. B.-Hunyad.
34. **Szucsák**, l. sz. 435, l. Kónya József, t. sz. 45. t. Botha József; u. p. M.-Nádas.
35. **Türe**, l. sz. 458, l. Jónás Elek; t. sz. 62, t. Balázs József; u. p. M.-Nádas.
36. **Zsobok**, l. sz. 605, l. Mike Lajos, t. száma 78. tanítói állomás üres; u. p. B.-Hunyad.
37. **Jára** (Al.-), l. sz. 120, l. Balázs István, t. sz. 14, tanít a lelkész.
l. e. *Ércpataka*, l. sz. 19. *Kisbánya*, l. sz. 12.
38. **Valkó** (Magyar.-), l. sz. 641, l. Mihály Elek, t. sz. 139, ismétlő 30, idegen 10, tanítók: Bihari István, Szentgyörgyi Lajos; u. p. B.-Hunyad.
l. e. *Incsel*, l. sz. 12.

39. **Vásárhely** (Gyerő.-), l. sz. 212, l. Agoston György;
t. sz. 24, t. Meszta Lajos; u. p. Egeres.
40. **Vista**, l. sz. 952, l. Kónya János, t. sz. 102, t. ifj.
Tamás Dániel; u. p. Gyalu.

VI. Szilágy-szolnoki egyházmegye.

Fekszik Közép-Szolnok- és Krasznamegye területén.

Ez egyházmegyében 70 anya- és 12 leányegyház van;
lelkek száma: 47843, tanulók száma: 4675.

Főgondnok: b. Bánffy Albert.

Algondnokok: t. Berecki György és id. Dombi László.

Nyugalmazott esperes: Faragó József, ballai lelkész.

Esperes: Dombi Lajos, bogdándi lelkész.

Főjegyző Nagy László, sz.-somlyói lelkész.

Közügyigazgató Költő László, kr.-mihályfalvi lelkész.

Aljegyző: Kiss Albert, kémeri lelkész.

Közpénztárnok: Molnár Miklós, menyői lelkész.

Özvegy-árvai pénztárnok: Viski Pál, zoványi lelkész.

Egyházak:

1. **Ákos**, l. sz. 978, l. Kelemen Eudre, t. sz. 91. t.
Bányai József.
l. e. *Új-Németi*, l. sz. 27; u. p. Ákos.
2. **Ardó**, l. sz. 452, l. Pataki Károly, t. sz. 30. t. But-
tyán Géza; u. p. Sülelmed.
3. **Bagos**, l. sz. 1016, lelkészi állomás üres, t. sz. 87.
f. t. Somogyi Sámuel, l. t. Nagy Lajos; u. p.
Sz.-Somlyó.
4. **Balla**, l. sz. 847, l. Faragó József, t. sz. 61. t. Bar-
tha Lajos; u. p. Sz.-Somlyó.

5. **Bogdánd**, l. sz. 921, l. **Dombi Lajos**, t. sz. 72. t. Séra Ferenc; u. p. Hadad.
6. **Borzás**, l. sz. 334, l. **Nagy Zsigmond**, t. sz. 25. t. Szabó Gábor; u. p. Sz.-Somlyó.
7. **Bőősháza**, l. sz. 247, l. **Barabás György**, t. sz. 22. t. Adi József; u. p. Sz.-Cseh.
l. e. *Benedekfalva*, l. sz. 26.
8. **Bülgezd**, l. sz. 437, l. **Szilágyi Márton**, t. sz. 52. tanítói állomás üres; u. p. Sz.-Somlyó.
9. **Csaholy** (M.-), l. sz. 791, l. **Rózsa Károly**, t. sz. 65. t. Somogyi Albert; u. p. Tasnád.
10. **Cseh** (Szilágy.-), l. sz. 1681, l. **Fábián Dániel**, t. sz. 110. f. tanítói állomás üres, l. t. **Varga József**.
11. **Cégény** (Kr.-), l. sz. 87, lelkészi állomás üres, t. sz. 8. t. **Komán József**; u. p. Kir.-Daróc.
12. **Déesháza**, l. sz. 710, l. **Szabó Lajos**, t. sz. 31. t. **Balogh Dániel**; u. p. Sz.-Cseh.
13. **Diósad**, l. sz. 1249, l. **Szabó Pál**, t. sz. 107. t. **Verecs József**; u. p. Zilah.
l. e. *M.-Baksa*, l. sz. 31
14. **Doba** (Nagy-) és **Doba** (Kis-), egyesült egyházak, l. sz. az elsőben 272, a másodikban 470, l. mindkét egyházban **Botka Károly**, t. sz. az elsőben 20, t. **Barta Dániel**, t. sz. a másodikban 48. t. **Báthori György**; u. p. Sz.-Szentkirály.
15. **Egrespatak**, l. sz. 2:6, lelkészi állomás üres, t. sz. 25. t. **Berentés László**; u. p. Zilah.
16. **Goroszló** (M.-), l. sz. 469, l. **Tócsi József**, t. sz. 58. t. **Kispál Sámuel**; u. p. Zilah.
17. **Görcsön**, l. sz. 423, l. **Aracs András**, t. sz. 28. t. **Nagy György**; u. p. Zilah.
18. **Hadad**, l. sz. 898, l. **Kondor Endre**, t. sz. 96. t. ifj. **Somogyi Károly**.
19. **Horváthi-Petenye** (Kr.), l. sz. 400, l. **Szilágyi Mihály**, t. sz. 34, t. **Boros Ferenc**; u. p. Kraszna.
20. **Ilosva**, l. sz. 534, l. **Galló József**, t. sz. 52, tanítói állomás üres; u. p. Sz.-Somlyó.
21. **Ipp**, l. sz. 772, l. id. **Török Ferenc**, t. sz. 75. t. **Pál Domokos**; u. p. Zovány.

22. **Kávás** (Ér.-), l. sz. 124, l. Meszesi László, t. sz. 12.
tanítói állomás üres.
23. **Kecel** (M.-), l. sz. 460, l. Rác Péter, t. sz. 52. t. id.
Antal Ferenc; u. p. Varsolc.
24. **Kémer**, l. sz. 1980, l. Kis Albert; t. sz. 161. f. t.
községi, l. t. és ének-vezér Marosi József; ú. p. Szép-
lak. Biharmegyében.
l. e. *Zálnok*, l. sz. 52. sem iskola, sem tanító nincs.
25. **Keresztúr** (Szilágyfő.-), l. sz. 436, l. Palánki Károly,
t. sz. 33, t. Bányai Félix; u. p. Sz.-Szentkirály.
l. e. *Nyírsid*, l. sz. 54, tanító nincs.
26. **Körös** (Ér.-), l. sz. 236, l. Fogarasi László, t. sz. 27.
tanítói állomás üres; u. p. Ér.-Kávás.
27. **Kövesd** (Szilágy.-) ideiglenesen, Sarmasághoz csatolva, bé-
szolgál a sarmasági lelkész, l. sz. 8 t. sz. 12, ideiglenes
lévita id. Parlagi Elek; u. p. N.-Derzsida.
28. **Kraszna**, l. sz. 2379, l. Bakcsi Sándor, t. sz. 177.
f. t. Horváth Dénes, l. t. Balog Mihály.
29. **Kusaly**, l. sz. 303, l. Szász Ferenc, t. sz. 12, tanítói
állomás üres; u. p. Hadad.
l. e. *Erked*, l. sz. 405, t. sz. 25, t. Nagy Ferenc.
30. **Lele**, l. sz. 781, l. Kovács Sándor, t. sz. 68, t. Kap-
roncai Benő; u. p. Hadad.
31. **Lecsmér**, l. sz. 227, l. Fazakas Mihály, t. sz. 28, t.
Nagy Lajos; u. p. Széplak, Biharmegyében.
32. **Lompért**, l. sz. 534, l. Bányai Lajos, t. sz. 58, t.
Nyeszti Lajos; u. p. N.-Derzsida.
33. **Menyő**, l. sz. 378, l. Molnár Miklós, t. sz. 60, t. Vas-
ka János; u. p. Sz.-Cseh.
34. **Mihályfalva** (Kr.-), l. sz. 518, l. Költő László, t. sz.
43, t. Séra János; u. p. Ákos.
35. **Mindszent** (Ér.-), l. sz. 246, l. ifj. Török Ferenc, t.
sz. 15, t. Kecskeméti László; u. p. Ér.-Kávás.
l. e. *Ér.-Gyólt*, l. sz. 15.
36. **Mocsolya**, l. sz. 723, l. id. Biró Károly, t. sz. 69. t.
Szócs Sámuel; u. p. Derzsida.
37. **Monó**, l. sz. 460, l. Soos Károly, t. sz. 50. t. Kiss
József; u. p. Sülelmed.
l. e. *Égyrhát*, l. sz. 47. t. sz. 15. lévita Tokai Sándor.

38. **Nádasd** (Hadad.-), l. sz. 794, l. Vas Sámuel, t. sz. 58. t. Técsi László; u. p. Hadad.
39. **Nagyfalu** (Szilágy.), l. sz. 1132, l. Pungur Gyula, t. sz. 94. f. t. Jakab Zsigmond, l. t. Bethlendi András; u. p. Sz.-Somlyó.
40. **Nagymon**, l. sz. 208, l. Sebess György; t. sz. 21. t. if. Parlagi Elek; u. p. Sz.-Szentkirály.
41. **Pacal** (Nagy- és Kis.-), l. sz. 657, l. Tóth Imre, t. sz. 60. ideiglenes tanító, Gál Károly; u. p. Margita, Bihar megyében.
42. **Panith** (Szilágy.-), l. sz. 419, lelkészi állomás üres; t. sz. 40, t. Gál Jónathán; u. p. Zilah.
43. **Pele-Keszi**, l. sz. 692, l. Kis Pál, t. sz. 43. t. Rákosi Sándor; u. p. Tasnád.
44. **Péér**, l. sz. 1072, l. Surányi Gyula, t. sz. 99, f. t. Szombathi Károly, l. t. Orosz Miklós; u. p. Ér-Endréd, Szathmármegyében.
45. **Perecsen**, l. sz. 975, l. Gáspár János, t. sz. 108, l. Pap György; u. p. Sz.-Somlyó.
46. **Ráton**, l. sz. 311, l. Vas Lajos, t. sz. 32. t. Kövendi Károly; u. p. Kraszna.
47. **Récse**, l. sz. 260, l. Porcsalmi László, t. sz. 14. t. Bagosi Miklós; u. p. Varsola.
48. **Sámson** (Szilágy.-), l. sz. 853, l. Kozma Ferenc, t. sz. 72, tanítói állomás üres; u. p. N.-Derzsida.
49. **Sarmaság**, l. sz. 1115, l. Elek Károly, t. sz. 107. t. Gál Elek; u. p. N.-Derzsida.
50. **Somlyó** (Szilágy.-), l. sz. 1471, l. Nagy László, t. sz. 96, iskolája, községi, l. t. s. ének vezér Péntek József.
51. **Sülelmed**, l. sz. 78, l. Kiss Pál, t. sz. 10, tanít a lelkész. l. e. *Cikó*, l. sz. 106. t. sz. 13, ideiglenes tanító Püspök József.
52. **Szakácsi**, l. sz. 934, l. Szentkirályi László, t. sz. 52. t. Verestói György; u. p. Tasnád.
53. **Szántó** (Tasnád.-), l. sz. 210, l. Kovács Ferenc, t. sz. 22. t. Kovács Sándor; u. p. Tasnád. l. e. *Ér.-Szilvás*, l. sz. 16.
54. **Szarvad** (Tasnád.-), l. sz. 340, l. Bod László, t. sz. 33. t. Farkas Lajos; u. p. Tasnád.

55. **Szentkirály** (Ér.-), l. sz. 658, l. Kovács Károly, t. sz. 47. t. Bogdán Lajos; u. p. Kir.-Daróc, Szathmármegyében.
56. **Szentkirály** (Szilágy.-), l. sz. 185, l. Farkas Károly. t. sz. 15, tanítói állomás üres.
57. **Széér**, l. sz. 710, l. Farkas Antal, t. sz. 58. t. Érszónyes István; u. p. Hada.
58. **Szilágyseg**, l. sz. 150, l. Ferenci Gyula, t. sz. 9. t. Sarkadi Antal; u. p. Sz.-Cseh.
59. **Szodoró** (Ér.-), l. sz. 216, l. Fazakas Ferenc, t. sz. 28. t. Salánki Zsigmond; u. p. Ér.-Kávás. l. e. *Ér.-Hatvan*, l. sz. 128 t. sz. 20, t. Szabó Elek.
60. **Szödemeter**, l. sz. 75, l. Kacsó Albert, t. sz. 7. tanít a lelkész.
61. **Tasnád**, l. sz. 1387, l. ifj. Biró Károly, t. sz. 109, f. t. Vágó Sámuel, 2-ik f. t. Porcsalmi Sámuel, l. t. id. Somogyi Károly.
62. **Udvarhely** (Szamos.-), l. sz. 77, lelkészi állomás üres, l. sz. 9, tanító nincs; u. p. Zsibó.
63. **Ujlak** (Somlyó.-), l. sz. 442, l. Baló József, t. sz. 41. t. id. Szócs Károly; u. p. Sz.-Somlyó.
64. **Zilah**, l. sz. 4683, ny. l. Fogarasi István, l. Magyarósi István; t. sz. 506, kik közül a nagyobb gyermekek a helybeli ref. főtanodában, a leány-gyermekek pedig, és kisebb gyermekek a községi népiskolákban s állami képezdében tanulnak, orgonista s ének-vezér Nagy Mihály.
65. **Zovány**, l. sz. 924, l. Viski Pál, t. sz. 79, a községi iskolában f. t. Tóth János, l. t. Somogyi György.
66. **Zsibó**, l. sz. 1156, l. Kun Károly, t. sz. 93. f. t. Kis-pál Miklós, l. tanítói állomás üres.
67. **Valkó** (M.-), l. sz. 110, lelkészi állomás üres, t. sz. 20. ideiglenes t. Benyéki Áron; u. p. Sz.-Somlyó.
68. **Varsolc**, l. sz. 625, l. Kemény István, t. sz. 62. t. Beksi József.
69. **Vérvölgy**, l. sz. 603, l. Székely István, t. sz. 62. t. Pap Sámuel; u. p. Sz.-Szentkirály.
70. **Völcsök**, l. sz. 379, l. Oszvát Lajos, t. sz. 16. t. Sextin Antal; u. p. Szilágy-Cseh. l. e. *Szamos-Ujlak*, l. sz. 43, t. sz. 6. t. nincs.

VII. Déési egyházmegye.

Fekszik Doboka- Belső-Szolnok-, Kolozsmegyék és Kővárvidéke területén.

Ez egyházmegyében 28 anya-, 27 leányegyház van.

Lelkek száma: 8727, tanulók sz. 624.

Főgondnokok: b. Wesselényi Ferenc,
b. Bánffy Dániel.

Algodnokok. Pataky Gyula,
Biró Sándor.

Esperes: id. Almási Sámuel, s.-m.-berkeszi lelkész.

Jegyző: Nagy Lajos, dobokai lelkész.

Közügyigazgató: Kovács Sámuel, déési lelkész.

Egyházak:

- Babuc-Fodorháza**, l. sz. 150, l. Rigó György; t. sz. 10, a lelkész tanít; u. p. Páncélcseh.
l. e. *Solyomkő*, l. sz. 18; *M.-Ujfalu*, l. sz. 24.
- Bádok**, l. sz. 148, l. Ferenci József; u. p. Páncélcseh.
- Berkesz** (S.-M.-), l. sz. 336, l. id. Almási Sámuel;
t. sz. 40, t. Cira Endre; u. p. N.-Somkút.
l. e. *N.-Somkút*, l. sz. 60; *Remete*, l. sz. 10.
- Borsa**, l. sz. 250, l. Agyagási Gábor; t. sz. 25, kik a helybeli állam-iskolába járnak; u. p. Válaszút.
- Csomarája**, l. sz. 118, lelkészi állomás ürességben van;
t. sz. 24, kik a borsai állam-iskolába járnak; u. p. Válaszút.
- l. e. *Gyula*, l. sz. 47; *Hosszu-Macskás*, l. sz. 65.
- Déés-Akna**, l. sz. 710, l. Szabó Sándor; t. sz. 35,
t. Magyarósi János; u. p. Déés.
- Doboka**, l. sz. 84, l. Nagy Lajos; u. p. Válaszút.

8. **Domokos**, l. sz. 798, l. Szentkirályi Sándor; t. sz. 89, t. Fábrián Elek; u. p. M.-Lápos.
9. **Esztény**, l. sz. 134, l. Bántó Mihály; u. p. Válaszút. l. e. *Szarvaskend*, l. sz. 84; *Tötör*, l. sz. 25; *Kecset*, l. sz. 50; *K.-Szilvás*, l. sz. 10; *Onak*, l. sz. 10.
10. **Hidalmás**, l. sz. 152, l. Kónya László; t. sz. 13, kik a helybeli állam-iskolába járnak l. e. *Drág*, l. sz. 28. Az Almás és Egregy mentén lakó hivek is, 195, ezen egyházhoz tartoznak.
11. **Kaczkó**, l. sz. 16, l. Jónás Bálint; u. p. Déés. l. e. *Szelecske*, l. sz. 94, t. sz. 21. Most azonban a tanító-állomás ürességben van. *Al-Őr*, l. sz. 13; *Galgó*, l. sz. 97; *Blenka Polyán*, l. sz. 26; *N.-Ilonda*, l. sz. 20; *Sóósmező*, l. sz. 15; *Gugó*, l. sz. 8.
12. **Keresztur (Ördög-)**, l. sz. 56. l. Szász Gerő; u. p. Berend-Páncélcseh. l. e. *N.-Esküllő*, l. sz. 40; *K.-Esküllő*, l. sz. 55.
13. **Kérő**, l. sz. 162, l. Dózsa Inre; t. sz. 17, t. Filep Gáspár; u. p. Szamosujvár. l. e. *Dengeleg*, l. sz. 47.
14. **Kide**, l. sz. 394, l. Gáspár Sámuel; t. sz. 32, tanít a lelkész; u. p. Páncélcseh.
15. **Koltó**, l. sz. 415, l. Szabó Lajos; t. sz. 50, t. Nagy János; u. p. N.-Bánya. l. e. *Katalinfalva*, l. sz. 128, t. sz. 20; *Hosszúfalva*, l. sz. 143, t. sz. 25, t. Rác Sándor.
16. **Kozárvár**, l. sz. 185, l. Nagy Dániel; t. sz. 25, t. Horváthy Domokos; u. p. Déés.
17. **Köblös (Magyar-)**, l. sz. 129, a lelkészi állomás ürességben van t. sz. 14, t. Bartha András; u. p. Páncélcseh.
18. **Lápos (Hagymás-)**, l. sz. 183, a lelkészi állomás ürességben van; t. sz. 18, t. Debreceni Károly; u. p. N.-Bánya.
19. **Lápos (Magyar-)**, l. sz. 895, l. Mátyás Zsigmond; t. sz. 60, kik a helybeli magyar állam-iskolába járnak.
- Jegyz.* A rohi, macskamezői, csernafalvi, kis-debreceni, sztojka-falvi és l-debreki ref. hivek is, 20, ezen egyházhoz tartoznak.

20. **Lóna** (Kendi-), l. sz. 365, l. Páncél Ferenc; t. sz. 32, t. Szakács Miklós; u. p. Válaszút.
l. e. *K.-Jenő*, l. sz. 14.
21. **Macskás** (Magyar-), l. sz. 168, a lelkészi állomás ürességben van; u. p. Kolozsvár.
22. **Néma**, l. sz. 135, l. Veress Károly; t. sz. 16, t. Farkas Sámuel; u. p. Déés.
23. **Ormány**, l. sz. 72, a lelkészi állomás ürességben van; u. p. Szamosujvár.
l. e. *Girólt*, l. sz. 71.
24. **Páncélcseh**, l. sz. 186, l. Varga Ferenc; t. sz. 18, kik a helybeli magyar községi iskolába járnak; u. p. Páncélcseh.
l. e. *Magyar-Derzse*, l. sz. 98, t. sz. 7, t. Mihályi Sándor.
- Jegyzet.* Ezen egyházhoz tartoznak még a kereszturni, völcsi, kecskeházi, cs.-gorbói és vajdaházi ref. hivek 60 l. számmal.
25. **Szinye**, l. sz. 68, l. Martou András; u. p. Alparét.
l. e. *Mánya*, l. sz. 13; *Alparét*, l. sz. 5; *M. Bogáta*, l. sz. 10; *O.-Bogáta*, l. sz. 28; *Körtvélyes*, l. sz. 3; *Semesnye*, l. sz. 30; *Csernek*, l. sz. 3.
26. **Töök** (Felső-), l. sz. 82. l. ifj. Almási Sámuel; t. sz. 10, a lelkész tanít; u. p. Páncélcseh.
l. e. *Alsó-Töök*, l. sz. 168, t. sz. 22, t. Cinege Mihály.
27. **Zsombor** (Magyar-Nagy-), l. sz. 170, l. Püspöki Mihály; t. sz. 3, t. Barta Áron; u. p. Zsombor.
l. e. *Zutor*, l. sz. 7; *Kendermál*, l. sz. 12; *Dal*, l. sz. 8; *P. Szt.-Mihály*, l. sz. 46.
28. **Válaszút**, l. sz. 378, l. Balázs János, t. sz. 43, t. Nagy György.

VIII. Széki egyházmegye.

Fekszik Kolozs-, Doboka- és Belsőszolnokmegyék területén.

Ez egyházmegyében 50 anya- és 48 léányegyház van;
lelkek száma 21,118; tanulóké 1531.

Főgondnokok: b. Bánffy Dániel.
gr. Wass Albert.
mlgs. Földvári József.

Algondnokok: b. Incédi Zsigmond és
gr. Wass Ádám.

Esperes: Báthori Dániel, széki lelkész.

Jegyző: Csűrös József, bethleni lelkész

Közügyigazgatók: Köblös István rettegi-, Lénárt Samu
szt.-margitai lelkész.

Aljegyzők: Csiszár László, bálv.-váraljai-, Péter
Antal, apanyagfalusi lelkész.

Egyházak:

1. **Arpástó**, l. sz. 331, a lelkészi állomás ürességben van,
t. sz. 28, t. Bartha János; u. p. Retteg.
2. **Baca**, l. sz. 271, l. Diószegi Lajos, t. sz. 25, t. állom-
ás üres; u. p. Retteg.
l. e. *Csicsó-Mihályfalva*, l. sz. 117.
3. **Bethlen**, l. sz. 615, l. Csűrös József; t. sz. 47, t.
Fekete Gergely; u. p. Bethlen.
l. e. *Szészárma*. l. sz. 22.
4. **Bonchida**, l. sz. 520, l. Nagy Elek; t. sz. 39, t. Pé-
terfi Ferenc; u. p. Válaszút.
5. **Borzás** (Magyar-), l. sz. 241, l. Csiszár Farkas;
t. sz. 25, t. Székely János; u. p. Kékes.
l. e. *Böd*, l. sz. 14; *Dellő-Apáthi*, l. sz. 15; *Kéthel*,
l. sz. 5.

6. **Botháza**, l. sz. 78, l. Dózsa Elek; t. sz. 7, a lelkész tanít; u. p. Mocs.
l. e. *Mocs*, l. sz. 229, t. sz. 20, t. Veress Mihály.
7. **Bréte** (Szász-), l. sz. 183, l. Jakabházi Dániel; t. sz. 15, a lelkész tanít; u. p. Bethlen.
8. **Búza**, l. sz. 548, l. Balázs József; t. sz. 40, t. Bota István; u. p. Kékes.
9. **Czege**, l. sz. 140, a papi állomás üres, bészolgál a pujoni pap; u. p. Cege.
l. e. *Göc*, l. sz. 65, t. sz. 8, t. Csomor János. *Császári*, l. sz. 40; *Vasas-Szt.-Ivány*, l. sz. 5.
10. **Décse** (Magyar-), l. sz. 1470, l. Szentes István; t. sz. 120, t. Bartus György; u. p. Retteg.
11. **Devecser** (Nagy-), l. sz. 98. a noszolyi pap felügyelete alatt; u. p. Cege.
12. **Egyed** (Szent-), l. sz. 75, l. Budai Lajos; t. sz. 6, tanít a pap; u. p. Szék.
13. **Feketelak**, l. sz. 428, l. Székely József; t. sz. 41, t. Balázs István; u. p. Cege.
14. **Földvár** (Meleg), l. sz. 304, l. Beregszászi Albert; t. sz. 24, t. Vince Ferenc; u. p. Kékes.
15. **Fráta** (Magyar-), l. sz. 120, l. Finta Sámuel; a tanítói állomás üres; u. p. Mocs.
l. e. *Berkenyes*, l. sz. 120; *Mező-Záh*, l. sz. 80; *Mező-Méhes*, l. sz. 105, fogadott t. Lukács József; *Cikud*, l. sz. 15; *Báld*, l. sz. 11; *Szopor*, l. sz. 5; *Szt-Jakab*, l. sz. 9; *Tohát*, l. sz. 14.
16. **Fűzes** (Ördögös-), l. sz. 773, l. Barabás Tamás; t. sz. 67, t. Egri István; u. p. Szamosujvár.
17. **Fűzkút**, l. sz. 54, l. Lakatos Károly; t. sz. 5, tanít a pap; u. p. Lekence.
l. e. *Szt.-Mihálytelke*, l. sz. 14; *Bongárd*, l. sz. 4. *Lompérd*, l. sz. 3.
18. **Ilosva** (Alsó-), l. sz. 160, a papi állomás üres, bészolgál a kudu pap; u. p. Csicsó-Keresztur.
19. **Kamarás** (Pusztá-), l. sz. 204, l. Szathmári János; t. sz. 18, t. Csia Lajos; u. p. Mocs.
l. e. *Nagy-Sármás*, l. sz. 4; *Kis-Sármás*, l. sz. 4; *Novoly*, l. sz. 3; *Kis-Cég*, l. sz. 3.

20. **Kamarás** (Vajda-), l. sz. 499, l. Pergő Márton; t. sz. 43, t. Vince István; u. p. Mocs.
21. **Katona**, l. sz. 105, l. Nagy Elek; t. sz. 6, tanít a pap; u. p. Mocs.
l. e. *Nagy-Cég*, l. sz. 17.
22. **Kékes**, l. sz. 209, l. Sepsi Mihály; t. sz. 24, t. Veres Ferenc; u. p. Kékes.
23. **Keszű**, l. sz. 341, l. Salamon György; t. sz. 37, t. Horváth Dániel; u. p. Mocs.
l. e. *O.-Gyéres*, l. sz. 15.
24. **Kudu**, l. sz. 247, l. Szathmári Sándor; t. sz. 14, tanít a pap; u. p. Cs.-Keresztur.
25. **Légen** (Magyar-), l. sz. 89, l. Szabó József; t. sz. 5, tanít a pap; u. p. Mocs.
l. e. *Nagy-Gyeker*, l. sz. 65, tanító állomás üres.
26. **Málom**, l. sz. 562, l. Balázs József; t. sz. 45, t. Máthé Daniel; u. p. Bethlen.
27. **Margita** (Szt.-), l. sz. 237, l. Lénárd Sámuel; t. sz. 14, t. Szakács István; u. p. Retteg.
l. e. *Mikeháza*, l. sz. 4.
28. **Nagyfalu** (Apa-), l. sz. 183, l. Péter Antal; t. sz. 23, t. Tóth György; u. p. Bethlen.
29. **Nemegye** (Magyar-), l. 620, l. Csejdi István; t. sz. 59, t. László János; u. p. Bethlen.
l. e; *Virágos-Berek*, l. sz. 4; *Kőfarku*, l. sz. 41; *Középfalva*, l. sz. 39; *O.-Radna*, l. sz. 20.
30. **Noszoly**, l. sz. 154, l. Pap Sámuel; t. sz. 14, tanít a pap; u. p. Cege.
31. **Nyires** (Szász-). l. sz. 631, l. Vas György; t. sz. 55, t. Sebestyén Péter; u. p. Déés.
l. e. *Szt.-Benedek*, l. sz. 15.
32. **Őr** (Fel-), l. sz. 460, l. Veres Márton; t. sz. 45, t. Mártián Endre; u. p. Cs.-Keresztur.
l. e. *Cs.-Keresztur*, l. sz. 27; *Cs.-Hagymás*, l. sz. 5; *Négerfalva*, l. sz. 6, *Nagy-Dobrek*, l. sz. 5.
33. **Palatka** (Magyar-), l. sz. 278, l. Mooré Albert; t. sz. 25, t. Péterfi Károly u. p. Mocs.
34. **Pujon**, l. sz. 204, l. Cullya János; t. sz. 18, tanító állomás üres; u. p. Szék.

35. **Retteg**, l. sz. 510, l. Köblös István; t. sz. 57, t. Nagy Károly; u. p. Retteg.
36. **Sárvár**, l. sz. 44, l. Balog András; t. sz. 3, tanít a pap; u. p. Somkerék.
l. e. *Szász-Fellak*, l. sz. 95; t. sz. 8, t. Békési Zsigmond. *Sajó-Keresztur*, l. sz. 10.
37. **Somkerék**, l. sz. 404. l. Kovácsi Mihály; t. sz. 41, t. Mózes József
38. **Szava**, l. sz. 89, l. Balázs József; t. sz. 7, tanít a pap; u. p. Szék.
l. e. *Ombuz*, l. sz. 9.
39. **Szt.-András (Sajó-)**, l. sz. 175, l. Dohi Ferenc; t. sz. 15, tanít a pap; u. p. Somkerék.
40. **Szt.-Márton (Szép-K-)**, l. sz. 280, l. Szabó József; t. sz. 28, t. Tamás Ferenc; u. p. Szamosujvár.
l. e. *O.-Vásárhely*, l. sz. 44; *Ér-Szombattelke*, l. sz. 11.
41. **Szék**, l. sz. 2483, l. Báthori Dániel, Somkeréki Miklós; t. sz. 170, f. t. Déési Samu, l. t. Sipos József.
42. **Szaváth (Alsó-)**, l. sz. 455, a papi állomás üres, beszélgál a botházi pap; a tanítói állomás üres; u. p. Mocs.
l. e. *M.-Káján*, l. sz. 44, ideiglenesen a v.-kamarási pap felügyelete alatt; *Aranykút*, l. sz. 44.
43. **Szilvás (Viz-)**, l. sz. 41, a papi állomás üres, beszélgál a szavai pap; u. p. Szamosujvár.
l. e. *Kis-Iklód*, l. sz. 78, t. sz. 7, t. Török Károly; *Nagy-Iklód*, l. sz. 21.
44. **Udvarhely (Sajó-)**, l. sz. 114, a papi állomás üres, beszélgál a szt.-andrásai pap; u. p. Somkerék.
45. **Ujvár (Szamos-)**, l. sz. 659, a papi állomás üres, a várbeli pap felügyelete alatt.
l. e. *Sz.-Ujv.-Némethi*, l. sz. 86, t. sz. 9. t. Szentes Gyula.
46. **Zsombor (Szász-)**, l. sz. 232, l. Ujvári József; t. sz. 14, tanít a pap; u. p. Kékes.
47. **Váralja (Bálványos-)**, l. sz. 1232, l. Csiszár László; t. sz. 97, t. Bartus Elek; u. p. Déés.

48. **Veresegyház**, l. sz. 394, l. állomás üres t. sz. 39, t. Lőrinc András; u. p. Kékes.
49. **Vice**, l. sz. 624, l. Soós József; t. sz. 46, a tanítói állomás üres; u. p. Kékes.
50. **Visa**, l. sz. 320, l. Gáspár Lajos; t. sz. 31, t. Dani Lőrinc; u. p. Szék.

IX. Nagy-sajói káptalan.

Fekszik Kolozs-Doboka-, megye- és Beszterce vidéke területén.

Ez egyházmegyében 9 anya- és 23 leányegyház van;
lelkek száma: 2414, tanulók száma: 185.

Főgondnokok: id. gr. Bethlen Sándor, m. Cserényi Dániel.

Algondnok: t. Bod Károly.

Dékán: Vályi Elek, kentelki lelkész;

Jegyző: Szász János, n.-sajói lelkész.

Közügyigazgató: Varró István, sófalvi lelkész.

Egyházak:

- Balázsfalva** (Alsó.-). l. sz. 31, l. Szetkirályi Lajos; u. p. Somkerék.
l. e. *Kajla*, l. sz. 7. *F.-Balázsfalva*, l. sz. 12. *Beszterce* l. sz. 83.
- Budak** (Kis.-), l. sz. 53, bészolgál Varró István, sófalvi lelkész; u. p. Beszterce.
l. e. *Szt.-Budak*, l. sz. 11.
- Cegő** (Szász.-), l. sz. 276, l. Musnai Károly, t. sz. 34.
t. Ferenci Gyula; u. p. Lekence,
l. e. *S.-Szt.-Jakab*, l. sz. 2.
- Kentelke**, l. sz. 3, l. Vályi Elek; u. p. Somkerék.
l. e. *Kerlézs*, l. sz. 16. *Árokalja*, l. sz. 58. *S.-Magyaros*, l. sz. 10.

5. **Ős** (Sz.-Uj-), l. sz. 290, l. Albert Dániel, t. sz. 23, t. Barabás Dániel; u. p. Lekence.
l. e. *Budatelke*, l. sz. 11.
6. **Sajó** (Nagy-), l. 323, l. Szász János, t. sz. 36, t. Nagy János; u. p. N.-Sajó.
Ide tartoznak még: *Pászmos, Kusma, Bilak, Nyéc, Monor, Kis-Sajó, Berlád, Vajola* 50 lélekszámmal.
7. **Sófalva**, l. sz. 375, l. Varró István, t. sz. 31, t. Kis József; u. p. Beszterce.
l. e. *Simontelke*, l. sz. 33. *Galac*, l. sz. 44. *Harina*, l. sz. 7.
8. **Szent-Máté**, l. sz. 446, l. Nagy Mihály, t. sz. 36, t. Fodor Dániel; u. p. Lekence.
l. e. *Aranyos-Móric*, l. sz. 19. *Sz.-Ujfalu*, l. sz. 29. *Lekence*, l. sz. 5.
9. **Tacs**, l. sz. 220, l. Nagy Ábrahám; t. sz. 25, t. Péter István; u. p. Sz.-Lekence.

X. Görgényi egyházmegye.

Fekszik Torda- és Kolozsmegye területén.

Ez egyházmegyében 33 anya- és 50 leányegyház van; lélekszám: a.) magyar 17890, b.) cigány 1917 = 19807. Tanköteles gyermek: a.) magyar 3426, b.) cigány 292, összesen: 3718. Tanult ebből:

a.) az egyházmegyei népiskolákban:

1.) magyar	2375	} = 2387.
2.) cigány	12	

b.) Felsőbb iskolában:

1.) magyar	78 = 78.
------------	----------

c.) Háznál tanult:

1.) magyar	27 = 27.
------------	----------

Tanult összesen: 2492.

d.) Nem köteles magyar tanult: 18.

e.) Más felekezeti: „ 185.

Összesen; 2695.

Főgondnokok: gr. Teleki Miklós, id. gr. Teleki Domokos,
mélt. Gyárfás Domokos.

Algondnokok: br. Kemény Kálmán, mélt. Horváth Mihály,
mélt. Déézi Sándor.

Esperes: Benkő János, magyar-péterlaci lelkész.

Jegyző: Szabó József, felfalusi lelkész.

Közügyigazgató: Zilinczi Pál, m.-fűlpei lelkész.

Aljegyző: Elekes Kálmán, geryeszegi lelkész.

Közpénztárnok: Nagy Albert, beresztelki lelkész.

Özvegy-árvai pénztárnok: Szász István, m.-régeni lelkész.

Egyházak:

1. **Abafája**, l. sz. 265, l. Szabó Sámuel, tank. sz. 49, t. sz. 42, más felekezetű 5, t. Biró József; u. p. Sz.-Régen.
2. **Beresztelke**, l. sz. 687, ny. l. Nagy László, s. l. Nagy Albert, tank. sz. 145, t. sz. az iskolában 90, felsőbb tanodában 2, háznál 1, összesen 93, rendkívüli 3, tanító és orgonista Vajda Miklós; u. p. Szász-Régen
3. **Bölkény** (Magyar-), l. sz. 518, l. Dénes József, tk. sz. 108, tanult az iskolában 66, felsőbb tanodában 3, háznál 5 = 74; más felekezetű 8, t. és orgonista, Muzsai Ferenc; u. p. Görgény-Szt.-Imre.
 1. e. *Hétkülk*, l. sz. 1. *O.-Bölkény*, l. sz. 1. *Köhér*, l. sz. 3.
4. **Csinád** (Erdő-), l. sz. 636, l. Kertész József, tk. sz. 128, tanult 78, felsőbb tanodában 4 = 82, t. és orgonista Füzési Ferenc; u. p. Sáromberke.
 1. e. *Kis-Illye*, l. sz. 142, tk. sz. 34, tanult iskolában 20, felsőbb tanodában 2 = 22, más felekezetű 7, t. Sipos József. *Kis-Szederves*, l. sz. 4.
5. **Disznajó**, l. sz. 877, l. Csiki Károly, tk. sz. 164, tanult 135, f. t. jelenleg nincs, l. t. és orgonista Máthé Elek.
 1. e. *Déda*, l. sz. 79.

6. **Ercse** (Nagy-), l. sz. 167, l. Sárkány Dániel, tk. sz. 33, tanult 13, felsőbb tanodában 1 = 14, tanít a lelkész; u. p. M.-Örményes.
l. e. *Unoka*, l. sz. 180, tk. sz. 31, tanult 27, t. Simon Lajos. *Bala*, l. sz. 75, tk. sz. 18, tanult 15, más felekezetű 2, t. Nagy János. *Kis-Nyulas*, l. sz. 29. *Királyfalva*, l. sz. 7. u. p. M.-Örményes.
7. **Felfalu**, l. sz. 465, l. Szabó József, tk. sz. 91, tanult 59, felsőbb tanodában 2 = 61, másf. 10, t. és orgonista, Muzsnai Antal; u. p. Sz.-Régen.
l. e. *Alsó Idecs*, l. sz. 45.
8. **Fülpös** (Kis-), l. sz. 250, lelkészi állomás üres, tk. sz. 46, tanult 30, háznál 3 = 33, tanítói állomás üres; u. p. Sz.-Régen.
9. **Fülpös** (Nagy-Magyar-), l. sz. 412, l. Zilincki Pál, tk. sz. 76, tanult 45, felsőbb tanodában 3 = 48, t. és orgonista, Mózes Mihály; u. p. Szász-Régen.
10. **Gernyeszeg**, l. sz. 700, l. Elekes Kálmán, tk. sz. 138, tanult 109, felsőbb tanodában 2 = 111, másf. 6, t. és orgonista, László Ferenc; u. p. Sáromberke.
11. **Holtmaros**, l. sz. 418, l. Bóka György, tk. sz. 109, tanult 105, felsőbb tanodában 2 = 107, t. és orgonista, Máthé Albert; u. p. Disznajó.
12. **Keresztur** (Póka-), l. sz. 272, l. Zöld János, tk. sz. 58, tanult 54, felsőbb tanodában 1 = 55, másf. 7, ny. t. és org. Cegő Ferenc, ideiglenes s. t. Técsi Elek; u. p. Sáromberke.
l. e. *Toldalag*, l. sz. 211, tk. sz. 39, tanult 27, felsőbb tanodában 2 = 29, másf. 6, t. és orgonista Simon József.
13. **Komlód és Oroszfája**, egyesült egyházak, l. sz. Komlódon 153, tk. sz. 41, tanult 26, tanított a s. lelkész. Oroszfáján, l. sz. 204, tk. sz. 29, tanult 22, t. állomás üres; ny. l. Kis Ádám, s. l. Koronka Gábor; u. p. Teke.
l. e. *Szász-Erked*, l. sz. 94, tk. sz. 17. *Nagy-Nyulas*, l. sz. 20.
14. **Köbökút**, l. sz. 432, l. Böjthe János, tk. sz. 87, tanult 67, t. Érzsék Sándor; u. p. M.-Örményes.

15. **Körtefája**, l. sz. 816, l. Kis Lajos, tk. sz. 175, tanult 120, felsőbb tanodában 1 = 121, kiskoru 1, másf. 9, t. és orgonista Erőse János; u. p. Sz.-Régen.
l. e. *Petele*, l. sz. 8.
16. **Magyaró**, l. sz. 1200, l. Albert János, tk. sz. 232, tanult 146, felsőbb tanodában 4 = 150, kiskoru 9, másf. 3, f. t. Demeter Sámuel ifj., l. t. és orgonista Kis József; u. p. Dísznájó.
l. e. *O.-Toplica*, l. sz. 33. *Göde*, l. sz. 104. *Jod*, l. sz. 105, tk. sz. 21, tanult 10, másf. 1, t. és org. Orbán Ferenc.
17. **Ölyves** (Nagy-), l. sz. 294, l. Szabó Elek, tk. sz. 74, tanult 29, felsőbb tanodában 4 = 33, másf. 2. t. és org. Simon Karoly; u. p. M.-Örményes.
l. e. *M.-Szentmárton*, l. sz. 39, tk. sz. 7, tanult felső tanodában 1. háznál 1 = 2. *M.-Örményes*, l. sz. 44, tk. sz. 2. *M.-Szilvás*, l. sz. 74, tk. sz. 13, tanult a felsőbb tanodában 2, háznál 3 = 5. *M.-Szentgyörgy*, l. sz. 4. *Rücs*, l. sz. 27, tk. sz. 5.
18. **Péterlaka** (Magyar-), l. sz. 818, l. Benkő János, tk. sz. 153, tanult 118, felsőbb tanodában 2 = 120, másf. 3, t. és org. id. Demeter Sámuel; u. p. Sz.-Régen.
l. e. *O.-Telek*, l. sz. 20.
19. **Póka**, l. sz. 546, l. Simon Elek, tk. sz. 136, tanult 96, felsőbb tanodában 6 = 102, kiskoru 2, másf. 6, t. Gödri János; u. p. Sáromberke.
l. e. *Mojos*, l. sz. 56. *Almás*, l. sz. 15
20. **Radnótfája**, l. sz. 224, l. Gergely Lajos, tk. sz. 32, tanult 28, másf. 10, tanító halála után a lelkész-tanított; u. p. Sz.-Régen, t. és org. Mihályfalvi Sámuel.
21. **Régen** (Magyar-), l. sz. 413, l. Szász István, tk. sz. 76, tanult 42, felsőbb tanodában 4, háznál 1 = 47, kiskoru 3, másf. 27, t. és org. Szabó István; u. p. Sz.-Régen.
22. **Régen** (Szász-), l. sz. 460, l. Boc Elek, tk. sz. 60, tanult 30, felsőbb tanodában 8 = 38, kiskoru 2, másf. 3, t. Keresztes Miklós.

23. **Sáromberke**, l. sz. 760, ny. l. Garda Márton, s. l. Zoltáni Imre, tk. sz. 109, tanult 114, felsőbb tanodában 2 = 116, másf. 5, t. és orgonista Jakab Lajos.
1. e. *Erdő-Szengyel*, l. sz. 120, tk. sz. 22, tanult 20, felső tanodában 1 = 21, másf. 4, t. Mózes István.
24. **Sárpatak**, l. sz. 910, l. Szalma György, tk. sz. 169, tanult 108, háznál 2, fels. tanodában 2 = 112, másf. 6, t. és org. Zsigmond József; u. p. Sáromberke.
25. **Szent-Imre** (Görgény-), l. sz. 395, l. Székely Ferenc, tk. sz. 65, tanult 46, másf. 6, t. és orgonista Ferenc Károly.
1. e. *Üvegcsűr*, l. sz. 160, tk. sz. 34, jelenleg lévita és orgonista Török Lőrinc, mult tanszakban tanító nem volt. *Orsova* és *Dósz*, l. sz. 16. *Libánfalva*, l. sz. 8. *Adorján*, l. sz. 2. *Kásva*, l. sz. 2.
26. **Szentiván** (Vajda-), l. sz. 1072, l. Bod Sándor, tk. sz. 183, tanult 94, fels. tanodában 2, háznál 1 = 97, kiskoru 1, másf. 8, t. és orgonista Erőse Miklós; u. p. Sz.-Régen.
27. **Szentpéter** (Uzdi-), l. sz. 270, l. Vályi János, tk. sz. 44, tanult 15, háznál 4 = 19, másf. 8. t. Varró József; u. p. M.-Örményes.
1. e. *Tuson*, l. sz. 106, tk. sz. 21, tanult 18, tanító Muzsnai József. *Pagocsa*, l. sz. 115, tk. sz. 24, felsőbb tanodában 4, t. nincs. *Velkér*, l. sz. 4. *Domb*, l. sz. 6.
28. **Széplak** (Dedrád-), l. sz. 368, l. Molnár Ábel, tk. sz. 62, tanult 54, felsőbb tanodában 1 = 55, t. és org. Katona Márton; u. p. Bátos.
1. e. *Lúdvég*, l. sz. 138, tk. sz. 25 tanult 19, fels. tanodában 1 = 20, másf. 3, t. ifj. Simon József. *O.-Ujfalva*, l. sz. 12. *Dedrád*, l. sz. 45. *Bátos*, l. sz. 31.
29. **Tancs**, l. sz. 576, l. Csiki László, tk. sz. 122, tanult 61, fels. tanodában 1 = 62, t. és orgonista Kis Elek; u. p. Sz.-Régen.
1. e. *Paragó*, l. sz. 7. *Szokol*, l. sz. 9. *Kozmatelke*, l. sz. 5. *Bányica*, l. sz. 3. *Harasztos*, l. sz. 12.

30. **Teke**, l. sz. 296, l. Varga Sámuel; tk. sz. 37, tanult 22, fels. tanodában 4, háznál 3 = 29, másf. 7, t. és organista Vajda Dénes.
l. e. *Nagy-Ida*, l. sz. 155, tk. sz. 34, t. állomás üres.
31. **Ujlak** (Mező-), l. sz. 84. l. Lőrinci Miklós, tk. sz. 20, tanult 4, tanít a lelkész; u. p. M.-Örményes.
l. e. *Septér*, l. sz. 37.
32. **Jára** (Maros-), l. sz. 530, l. Henter Pál, tk. sz. 90, tanult 66, háznál 1 = 67, másf. 20, t. Bartus Elek; u. p. Sáromberke.
33. **Vécs**, l. sz. 857, l. Péterfi Ferenc, tk. sz. 180, tanult 97, fels. tanodában 4, háznál 2 = 103, t. és organista Kovács Ferenc; u. p. Dísznájó.
l. e. *Felső-Idécs*, l. sz. 49.

XI. Marosi egyházmegye.

Fekszik Tordamegye, Maros- és Udvarhelyszék területén.

Ez egyházmegyében 63 anya- és 43 leányegyház van;
lelkek száma: 39069 ; tanulók száma: 4012.

Főgondnokok: id. gr. Teleki Domokos, Nagy Sámuel.

Algondnokok: gr. Toldalagi Viktor, Bothos Kálmán.

Esperes: Vályi Pál, ny.-szentbenedeki lelkész.

Törvénykezési jegyző: Rákosi Lajos, luka-ilencfalvi lelkész.

Közigazgatási jegyző: Pap Elek, lőzincfalvi lelkész.

Igazgatók: Lőrinci János ernyei, id. Erdélyi Sámuel, karcsonfalvi lelkész.

Pénztárnok: Madaras János, szövérdi lelkész.

Egyházak:

1. **Abod**, l. sz. 419, l. Gönci János, t. sz. 35, t. Török András; u. p. Makfalva.
2. **Bánd** (Mező-), l. sz. 1200, l. állomás üres, t. sz. 90, t. Fekete Pál és a községi iskolában Bali János.

3. **Bede**, l. sz. 231, l. Zajzon Gézsa, t. sz. 22, tanít a lelkész; u. p. Nyárad-Szereda.
l. e. *Szt.-Háromság*, l. sz. 172, t. sz. 19, t. Kis Ferenc; u. p. Ny.-Szereda.
4. **Bergenyé**, l. sz. 568, l. Mihály Gergely, t. sz. 69, t. Kádár Márton; u. p. M.-Vásárhely.
5. **Bodon** (Hagymás-), l. sz. 287, l. Bőjthe Miklós, t. sz. 46, idg. t. Molnár András; u. p. M.-Vásárhely.
6. **Bőő**, l. sz. 240, l. Nagy Domokos; u. p. Ny.-Szereda.
l. e. *Moson*, l. sz. 112, t. sz. 9, idg. t. Simon József. *Vece*, l. sz. 11.
7. **Csávas** (Mező-), l. sz. 536, l. Nemes Károly, t. sz. 72. t. Gödri János; u. p. M.-Vásárhely.
l. e. *Szabad*, l. sz. 8.
8. **Cserefalva**, l. sz. 385, l. Soltész Sámuel, t. sz. 41, t. Debreceni Áron; u. p. Ákosfalva.
9. **Csejd**, l. sz. 285. l. Szalma Mihály, t. sz. 19, t. Gyepesi Ferenc; u. p. M.-Vásárhely.
10. **Csikfalva**, l. sz. 119, l. Veres Mózes, t. sz. 13, az unitárius iskolába járnak; u. p. Ny.-Szereda.
l. e. *Jobbágyfalva*, l. sz. 76, t. sz. 19. *Búzaháza*, l. sz. 81. t. sz. 16. *Vadad*, l. sz. 25, t. sz. 4. *Iszló*, l. sz. 19, t. sz. 4. *Ehed*, l. sz. 6. t. sz. 1.
11. **Csóka**, l. sz. 351; l. Málnási Károly, t. sz. 56, t. Székely József; u. p. Ákosfalva.
12. **Ernye**, l. sz. 551, l. Lőrinci János, t. sz. 43, t. Kádár János; u. p. Sáromberke.
13. **Fele**, l. sz. 504, l. Fábian Ferenc, t. sz. 55, ny. t. Bőjthe János, t. Ósz Sándor; u. p. M.-Vásárhely.
l. e. *Ménes*, l. sz. 94, t. sz. 19, t. Gidófalvi János. x
14. **Fintaháza**, l. sz. 390; l. Magyarai Dániel, t. sz. 23, t. Derzsi Albert; u. p. Ákosfalva.
15. **Galambod**, l. sz. 289, l. Veres József, t. sz. 30, t. Sebestyén József; u. p. M.-Vásárhely.
16. **Geges**, l. sz. 291, l. Orbán Elek; t. sz. 67, t. Kis Lajos; u. p. Makfalva.
17. **Gyalakuta**, l. sz. 780, l. állomás üres, t. sz. 75, t. nincs; u. p. Erdőszentgyörgy.
18. **Harasztkerék**, l. sz. 585, l. Varga György, t. sz. 47, t. Keresztési Ferenc; u. p. Ákosfalva.

19. **Havad**, l. sz. 418, l. Vas István, t. sz. 48, t. Cegő Ferenc; u. p. Ny.-Szereda.
l. e. *N.-Adorján*, l. sz. 245, t. sz. 29, t. Bordi Károly. *K.-Adorján*, l. sz. 28.
20. **Ikland**, l. sz. 123, l. Adorján János, t. sz. 10, az unitáriusoknál; u. p. M.-Vásárhely.
l. e. *Kál*, l. sz. 135, t. sz. 3.
21. **Kakasd**, l. sz. 347, l. Gál Gábor, t. sz. 55, t. Kádár József; u. p. M.-Vásárhely.
22. **Karácsonfalva (Nyárad-) Folyfálvával**, l. 651, l. id. Erdelyi Sámuel, t. sz. 74, t. Hadnagy Károly; u. p. Ákosfalva.
23. **Kebele**, l. sz. 103, l. Kis Pál; u. p. M.-Vásárhely.
l. e. *Boózs*, l. sz. 209, t. sz. 17, t. Kis Dániel. *Agárd*, l. sz. 3. *K.-Szentivány*, l. sz. 5.
24. **Kelementelke**, l. sz. 280, l. Gönci Lajos, t. sz. 50, t. Barabás Lajos; u. p. Erdő-Szentgyörgy.
25. **Kendő**, l. sz. 249, l. Málnási Ferenc, t. sz. 15. t. id. Gál József; u. p. Ny.-Szereda.
26. **Keresztur (Bere-)**, l. sz. 291, l. Gergely Lajos, t. sz. 47, t. Bartha Károly; u. p. Szereda
l. e. *Bere*, l. sz. 331, t. sz. 32, t. ifj. Gergely Lajos.
27. **Kibéd**, l. sz. 1986, l. Musnai Pál, t. sz. 149, t. Kusztos József; u. p. Makfalva.
28. **Koronka**, l. sz. 464, l. nincs, t. sz. 36, t. Tusa György; u. p. M. Vásárhely.
29. **Kölpény (Mező-)**, l. sz. 585, l. Molnár Dániel, t. sz. 39, t. Gergely József; u. p. M.-Bánd.
l. e. *Szabéd*, l. sz. 63. *Bazéd*, l. sz. 2.
30. **Kövesd (Mező-)**, l. sz. 436, l. Ravasz János, t. sz. 69, t. Vajda János; u. p. M.-Vásárhely.
l. e. *Harczó*, l. sz. 110, t. sz. 10, t. Nagy Mihály.
31. **Keresztur (Maros-)**, l. sz. 223, l. Fábrián Simon, t. sz. 34, t. nincs; u. p. Nyárádtő.
l. e. *Nyárádtő*, l. sz. 81, t. sz. 7, t. Balázs Mihály.
32. **Lőrincfalva**, l. sz. 370, l. Pap Elek, t. sz. 40, t. Bartha Lajos; u. p. Nyárádtő.
33. **Luka-Ilencfalva**, l. sz. 1063, l. Rákosi Lajos, t. sz. 163, t. Gergely Samu; u. p. Nyárádtő.

34. **Madaras** (Backa-), l. sz. 634, l. Losonci József; t. sz. 51, t. Adi László; u. p. Ákosfalva.
l. e. *Nyomáth*, l. sz. 45, t. sz. 15, tanulnak az unitáriusoknál. *Ny.-Szt.-László*, l. sz. 90.
35. **Madaras** (M.-), l. sz. 1228, l. nincs, t. sz. 103, t. Osváth Mihály, ny. t. Sükösd István; u. p. M.-Bánd.
36. **Magyarós**, l. sz. 919, l. Orbán Kárrly, t. sz. 66, t. Pataki Dénes; u. p. Szereda.
37. **Makfalva**, l. sz. 1382, l. Szilveszter János, t. sz. 149, t. Pálosi Sándor; a fiuk a Wesselényi iskolába járnak, t. Felmérí Mihály, egy hely üres.
38. **Márkod**, l. sz. 600, l. Kovács Nandor, t. sz. 80, t. Kovács Mátyás; u. p. Ny.-Szereda.
39. **Mája**, l. sz. 360, l. Péterfi Lajos, t. sz. 58, t. nincs; u. p. Ny.-Szereda.
40. **Panith** (M.-), l. sz. 1180, l. Pető György, t. sz. 136, t. Mihályfalvi József, András Lajos; u. p. M.-Vásárhely.
41. **Sámsond**, l. sz. 650, l. Vizi György, tk. sz. 70, nem tanul egy sem t. Ősz József; u. p. M.-Bánd.
42. **Székes**, l. sz. 450, l. if. Erdelyi Sámuel, t. sz. 48, t. Szabó János; u. p. M.-Vásárhely.
43. **Selye**, l. sz. 551, l. Kakasi Mihály, t. sz. 70, t. Párajdi Károly; u. p. Ny.-Szereda.
44. **Somosd**, l. sz. 853, l. Szász Ferenc, t. sz. 80, t. Kis László; u. p. Ákosfalva.
45. **Sóvárád**, l. sz. 1646, l. Tóth Márton, t. sz. 149, t. Nagy Károly és Kádár István; u. p. Makfalva.
l. e. *Szovátha*, l. sz. 125.
46. **Szent-Anna** (Ny.-), l. sz. 298, l. Tordai Sándor, t. sz. 24, t. Paizs László; u. p. Ny.-Szereda.
l. e. *Andrásfalva*, l. sz. 157, t. sz. 14, t. Madarás János. *Demeterfalva*, l. sz. 97. *Süketfalva*, l. sz. 40.
47. **Szent-Bened** (Ny-), l. sz. 251, l. Vályi Pál, t. sz. 20, t. Nagy Ferenc; u. p. Ákosfalva.
l. e. *Ákosfalva*, l. sz. 551, t. sz. 60, t. Varga Áron.
48. **Szt.-Gerlice**, l. sz. 448, l. Nagy Mózes, t. sz. 23; u. p. Ákosfalva.

49. **Szt.-Imre** (Nyárád-), l. sz. 419, l. Pataki Lajos, t. sz. 40, t. Csog Pál; u. p. Ny.-Szereda.
l. e. *Seprőd*, l. sz. 111, t. sz. 15, t. Kálmán Sámuel.
50. **Szt.-István**, l. sz. 502, l. Nemes Sándor, t. sz. 76, t. Bende Ferenc; u. p. Makfalva.
l. e. *Átosfalva*, l. sz. 238, t. sz. 44, t. Demeter Mózes. *Csókfalva*, l. sz. 205, t. sz. 16, unitáriusoknál tanulnak.
51. **Szt.-Iván** (Csitt-), l. sz. 683, t. sz. 60, t. Márton József; u. p. M.-Vásárhely.
l. e. *Malomfalva*, l. sz. 75.
52. **Szt.-György** (Erdő-), l. sz. 578, l. László Gergely, t. sz. 52, t. Szatmári Ábel.
l. e. *Havadtő*, l. sz. 445, t. sz. 52, t. Szalkai József.
53. **Szt.-Király**, l. sz. 254, l. Ráduly Sámuel, t. sz. 14, t. Barabás István; u. p. M.-Vásárhely.
l. e. *Hidvég, Remeteszeg*, l. sz. 22.
54. **Szt.-Miklós** (Káposztás-) **Csibával**, l. sz. 681, l. Dali János, t. sz. 59, t. Ösz Lázár; u. p. Ákosfalva.
55. **Szt.-Simon**, l. sz. 225, l. Kis János, t. sz. 24, t. átlomás üres; u. p. Ny.-Szereda.
l. e. *Rigmány*, l. sz. 322, t. sz. 34, t. Péter István
56. **Szereda** (Nyárád-), l. sz. 425, l. Szász Károly, t. sz. 48, t. Szabó Lajos.
57. **Szövérd**, l. sz. 461, l. Madaras János, t. sz. 65, t. Kis József; u. p. Ákosfalva
58. **Tompa**, l. sz. 202, l. Jánosi György, t. sz. 22; u. p. Ny.-Szereda.
l. e. *Ny.-Gálfalva*, l. sz. 46. *Sárd*, l. sz. 55. *Sz.-Lőrinc* l. sz. 9.
9. **Torhoszló**, l. sz. 274, l. nincs, t. sz. 32, t. Nagy József; u. p. Ny.-Szereda.
60. **Udvarfalva**, l. sz. 348, l. Bitai Mihály, t. sz. 22, t. nincs; u. p. M.-Vásárhely.
l. e. *Maros.-Szt.-Anna*, l. sz. 160, t. sz. 15, t. Szabó Ferenc. *Várhegy*, l. sz. 27, t. sz. 12, t. Makkai Dávid.
61. **Jedd**, l. sz. 584, l. Szöllősi István, t. sz. 70, t. Bencédi Mózes; u. p. M.-Vásárhely.
62. **Vadasd**, l. sz. 417, l. Péterfi Elek, t. sz. 34, t. Kovács János; u. p. E.-Szentgyörgy.

63. **Vaja**, l. sz. 680, l. Lőrinci Dénes, ny. l. Albert János, t. sz. 89, t. Balog Sándor; u. p. Ákosfalva. l. e. *K.-Görgény*, l. sz. 406, t. sz. 67, t. Gergely Mózes. *Göcs.* l. sz. 239, t. sz. 27, t. Barta Dénes.

XII. Küküllői egyházmegye.

Fekszik Küküllő-, Torda-, Alsó-Fehér-, Felső-Fehér-megyék és Medgyesszék területén.

Ez egyházmegyében 36 anya, és 58 leány egyház van;
 lelkek száma 17193, t. k. 2339, tanulók száma 1367.
 ismétlő 687.

Főgondnokok: M. Földvári Ferencz, Szilvási Sándor.

Algondnokok: Kispál Lajos, Pallos István, Thuroczi Pál.

Ésperes: Benedek Ferencz, haranglábi lelkész.

Jegyző: Tokaji János m.-bogáti lelkész.

Közügyigazgató: Bartalus Sámuel, sz.-benedeki lelkész.

Aljegyző Dali István, csávási lelkész.

Pénztárnok: Erődsdi Pál, ugrai lelkész.

Egyházak:

- Almás** (Szász-), l. sz. 204, l. nincs, ideiglenes tanító Kal Benjámint. sz. 27, tanul 24, ismétlő 12. u. p. Sz. Medgyes.
 l. e. *Medgyes.* l. sz. 186, t. sz. 22, t. nincs.
Pocstelke l. sz. 26. *Somogyom* l. sz. 78. *Balázstelke* l. sz. 16. *Darlacz* l. sz. 8.
- Balavására.** l. sz. 410, l. Orbán József, tk. sz. 48, t. sz. 40, ism. 15, t. Szalma József: u. posta N.-Kend.
- Besenyő,** 440, l. Székely Sámuel, tk. sz. 51, tanul 32. ismétlő 19, t. Kelemen Sándor: u. p. Nyárádtő.
- Bodon (Mező),** l. sz. 486, l. Bitai Mátyás, tk. 67, jár, 28. ismétlő 25. t. Ujvárosi Sándor u. p. M.-Ludas.
 l. e. *Szengyel (M),* l. sz. 35. *M.-Kapus* l. sz. 22. *Szakkál.* l. sz. 9. *M.-Sályi* l. sz. 28. *M.-Ikland.* l. sz. 30. *Tóhát.* l. sz. 32. *Keménytelke,* l. sz. 4.

5. **Bogáth** (Maros), l. sz. 890, l. Tokaji János, tk. sz. 194, jár 56, ismétlő 43, t. Pásztor Sándor; u. p. M.-Ludas. l. e. M.-Ludas l. sz. 125. tk. sz. 23. tanulnak a köziskolában.
6. **Boldogfalva**, l. sz. 146, l. Koncz György, tk. 18, ismétlő 7, tanít a lelkész. u. p. Küküllővár. l. e. Sz.-Veszszős l. sz. 92, tk. sz. 15, t. nincs.
7. **Bonyha** l. sz. 730, l. Borosnyói Simon, tk. sz. 64, tanul 52, ismétlő 31, t. Szakács Sándor; u. p. Bonyha. l. e. *Bernád*, lélek sz. 50. tk. sz. 4 Lévíta nincs.
8. **Csapó**, l. sz. 162, l. Kolozsvári Károly, tk. sz. 14. tanul 12, ismétlő 2, t. Hegedűs Gergely; u. p. Radnóth. l. e. *O.-Sályi*. l. sz. 14, tk. sz. 3.
9. **Csávás**, l. sz. 712, l. Dali István, tk. sz. 97, tanul 68. ismétlő 19, t. Belle József; u. p. Bonyha.
10. **Dányán**, (Szász), l. sz. 295, tksz. 32, tanul 26, ismétlő 8, t. Bölönyi Domokos; u. p. Bonyha.
11. **Déllő** (Magyar), l. sz. 118, l. nincs, beszolgál az ugrai lelkész, tk. sz. 35, tanul 26, t. nincs, jelenleg van köröztetés végett felküldve; ismétlő 8; u. p. Radnóth. l. e. *O.-Déllő*, l. sz. 160, tksz. 28, tanul 20, ismétlő 7; t. Simon János, *Margita* l. sz. 9, *M.-Újlak* l. sz. 2. *Sospatak* l. sz. 4. *Pete* l. sz. 8. *K.-Sz.-Pál*, l. sz. 28.
12. **Egrestő**, l. sz. 276, l. Ujvárosi János, tksz. 54, tanul 28, ismétlő 12, tanít a lelkész; u. p. N.-Kend.
13. **Erzsbethváros**, l. sz. 305, l. Révai Pál, tksz. 48, ismétlő 12, tanulnak a gimnasiunban l. e. *Sz.-Ernye* l. sz. 50. *Keresd* l. sz. 49. *Almakerék* l. sz. 18, *Bese* l. sz. 13. *Földszin*, l. sz. 17. *Sz.-László* l. sz. 7. *Sáros* l. sz. 4. *Holdvilág*, l. sz. 3.
14. **Gálfalva** (Vámos), l. sz. 793, l. Kovács Elek, betegsége miatt fizetés nélkül nyugalomba kéredzett l. Kőrösi Ferencz; tk. sz. 104, tanul 86, ismétlő 55, t. Keszeg József; u. p. *D.-Szt.-Márton*. l. e. *Pocsfalva*, l. sz. 161, tk. sz. 14, tanul 12, ismétlő 16, t. Szabó Ferencz.

15. **Gogány**, l. sz. 194, l. Eczken Sándor, tk. sz. 34, tanul 22, ismétlő 13. t. Kis János; u. p. Bonyha
l. e. *Kund*, l. sz. 25. *Sz. Sz.-Ivány*, l. sz. 2.
16. **Harangláb**, l. sz. 468, l. Benedek Ferencz, tk. sz. 64, t. 48, ismétlő 18, t. Benedek Sándor; u. p. D.-Szt.-Márton.
l. e. *Déésfalva*, l. sz. 142, tk. sz. 16, ismétlő 4, tanul 12, t. Benefi János.
17. **Herepe** (Magyar), l. sz. 62, l. Gocz Zsigmond, tk. sz. 6, tanul 2, ismétlő 2. t. Kolumbán Ferencz; u. p. D.-Szt.-Márton.
18. **Héderfája**, l. sz. 816, l. Szilágyi Károly, ny. l. Molnar György, tk. sz. 136, tanul 52, ismétlő 36, t. Benedek Ádám; u. p. Sz.-Bonyha.
l. e. *N.-Cserged*, l. sz. 16
19. **Kend** (Kis), l. sz. 260, l. Zsigmond Lajos, tk. sz. 42, tanul 36, ismétlő 14, tanit a lelkész; u. p. N.-Kend.
20. **Kend** (Nagy), l. sz. 692, l. Sámuel József, tk. sz. 104, tanul 72, ismétlő 28, t. Nagy Károly.
l. e. *Nádas*, l. sz. 24, *Czikmántor* l. sz. 16.
21. **Kiralyfalva**, l. sz. 675, l. Bátori János, ny. l. Sebestyén József; u. p. Küküllővár.
22. **Kutyfalva**, l. sz. 401, l. Nagy Domokos, tk. sz. 60, tanul 52, ismétlő 25, t. Olosz Domokos; u. p. M.-Ludas.
l. e. *Dátos* l. sz. 12. .
23. **Küküllővár**, l. sz. 200, l. nincs, tk. sz. 27, tanul 16, ismétlő 9, t. Puskás János.
l. e. *Bajom*, l. sz. 9.
24. **Medvés**, l. sz. 372, l. nincs, tk. sz. 52, tanul 40, ismétlő 12, t. Bordi János; u. p. Küküllővár.
25. **Mikefalva**, l. sz. 358, l. Ráduly Zsigmond, tk. sz. 62, tanul 34, ismétlő 16, t. Kis József; u. p. Sz.-Bonyha.
l. e. *Somostelke*, l. sz. 37. *Felső-Kápolna* l. sz. 8. *Abosfalva* l. sz. 36.
26. **Radnóth**, l. sz. 536, l. Móré Domokos, tk. sz. 60, tanul 32, ismétlő 22, t. Szabó István
l. e. *M.-Lekencze*. l. sz. 32. *Dég* l. sz. 4. *Szélkút*, l. sz. 16.

27. **Sövényfalva**, l. sz. 252, l. Barthus Dénes, tk. sz. 38, tanul 28, ismétlő 9, t. Dobolyi Lajos; u. p. Küküllővár.
l. e. *Ádámos*, l. sz. 312, tk. sz. 58, tanul 42, ismétlő 16, t. Simon Mózes.
28. **Sülye** (Magyar), l. sz. 246, l. Vas Ferencz, tk. sz. 32, tanul 26, ismétlő 9, tanít a lelkész; u. p. Küküllővár.
29. **Szt.-Benedek**, l. sz. 220, l. Bartalus Sámuel, tk. sz. 32, tanul 26, ismétlő 6, tanulnak a köz-iskolában; énekvezető Tót János; u. p. M.-Ujvár.
30. **Szt.-Márton** (Korod), l. sz. 360, l. Józsa Zsigmond, tk. sz. 60, tanul 48, ismétlő 19, t. Kali Benjámín; u. p. N.-Kend.
31. **Szt.-Miklós** (Bethlen), l. sz. 425, l. Kulcsár János, tk. sz. 43, tanul 38, ismétlő 27, t. Mihály József; u. p. Bolkán.
32. **Széplak** (Küküllő), l. sz. 300, l. Kovács József, tk. sz. 39, t. nincs; u. p. Sz. Bonyha.
l. e. *V.-Udvarhely*, l. sz. 46.
33. **Szőkefalva**, l. sz. 216, l. Fábíán Miklós, tk. sz. 27, tanul 15, ismétlő 13, t. Benefi Ferencz; u. p. D.-Szt.-Márton.
l. e. *D.-Szt.-Márton* l. sz. 206, tk. sz. 38, tanulnak a köz-iskolában, ismétlő 15, lévita Varga József. *Csiüdötelke* l. sz. 81, tk. sz. 13, ismétlők 4, ezek is *D.-Szt.-Mártonban* az állami iskolába járnak. *M.-Sáros* l. sz. 65, tk. 17, ismétlő 3, az unitárius iskolában tanulnak. *Borzás* l. sz. 5. *Bábahalma*, l. sz. 1.
34. **Teremi** (Nagy), l. sz. 268, l. Kakasi Márton, ny. l. Béres Márton, tk. sz. 21, tanul 18, ismétlő 16, t. Nagy Sándor; u. p. Nyárádtő.
l. e. *T.-Ujfalva*, l. sz. 625, tk. sz. 68, tanul 30, ismétlő 19, t. Barthus Sándor.
35. **Ugra**, l. sz. 379, l. Erőrdi Pál, tk. sz. 64, tanul 40, ismétlő 15, t. Varró Lajos; u. p. Radnóth.
l. e. *O.-Kocsárd*. l. sz. 18. *Gyulas* l. sz. 12.
36. **Váralya** (Gogány), l. sz. 446, l. Musnai Sándor, tk. sz. 72, tanul 52, ismétlő 18, t. Nagy Ferencz; u. p. Sz.-Bonyha.

XIII. Nagy-szebeni egyházmegye.

Fekszik Alsó-Fejér, - Felső-Fejér, Küküllőmegyék, Medgyes- és Szabenszék területén.

Ezen egyházmegyében 21 anya és 20 léányegyház van; lelkek száma 6028; tanulók száma 490.

Főgondnokok: M. Zeyk Károly, br. Bánffy Jenő.

Algondnokok: t. Kis Károly, t. Timár Károly.

Esperes: Ágoston Mózes, balázsfalvi lelkész.

Jegyző: Soly mosi Lajos, m.-beczei lelkész.

Közügyigazgató: Koncza László, kis-enyedi lelkész.

Egyházak:

1. **Asszonynépe**, l. sz. 90, l. nincs, t. sz. 10, t. Járai Károly; u. p. N.-Enyed.
2. **Alamor**, l. sz. 125, l. Kelecsényi Károly, t. sz. 11, a lelkész tanít; u. p. Vizakna.
3. **Balázsfalva**, l. sz. 144, l. Ágoston Mózes, t. sz. 12, t. Nemes András.
l. e. *Hosszuaszó*, l. sz. 25, t. sz. 3, t. nincs.
4. **Bénye (Magyar-)**, l. sz. 202, l. Nagy Dániel t. sz. 10. t. nincs; u. p. Balázsfalva.
5. **Becze (Magyar-)**, l. sz. 473, l. Soly mosi Lajos, t. sz. 41, t. Györfi István; u. p. N.-Enyed.
l. e. *Kis-Soly mos*, l. sz. 145, t. sz. 5.
6. **Bocsárd (Búzás-)**, l. sz. 450, l. Cseresznyés György, t. sz. 27, t. Kósa Mihály; u. p. Balázsfalva.
l. e. *Karácsonfalva*, l. sz. 50.
7. **Bolya**, l. sz. 80, bészolgál a mihályfalvi lelkész, tk. sz. 12, t. nincs; u. p. N.-Selyk.
l. e. *Rovás, Salkó, Sárdorf*, l. sz. 14.
8. **Bürkös**, l. sz. 143, l. Horváth István, t. sz. 19, t. Lőrinczi György.
l. e. *O.-Joánfalva*, l. sz. 21.
9. **Enyed (Kis-)**, l. sz. 75, l. Koncza László, t. sz. 14, a lelkész tanít; u. p. Szerdahely
l. e. *Búzd és Szerdahely*, l. sz. 14.

10. **Hari**, l. sz. 97, l. Kulcsár János, t. sz. 13, t. Sükösdi Sándor; u. p. M.-Ujvár.
l. e. *Forró*, l. sz. 16.
11. **Kövesd**, l. sz. 25, lelkészi állomás üres; bészolgál a bürkös lelkész; u. p. Bürkös.
12. **Lapád** (Magyar-), l. sz. 670, l. László Simon, t. sz. 51, t. Téglás György; u. p. N.-Enyed.
l. e. *Fugad*, l. sz. 15.
13. **Mihályfalva**, l. sz. 60, l. Lukács Ferencz. t. sz. 7, t. Musnai József; u. p. N.-Selyk.
l. e. *Vessződ*, l. sz. 42. *Selyk*, *Hidegviz*, l. sz. 22.
14. **Mikeszásza**, l. sz. 190, lelkészi állomás üres, t. sz. 21, t. Márk Antal; u. p. N.-Selyk.
15. **Örményszékes**, l. sz. 47, bészolgál az atamori lelkész; u. p. Vizakna.
16. **Péterfalva** (Magyar-), l. sz. 441, l. Nagy Elek, t. sz. 24, t. Sala Mózes; u. p. Balázsfalva.
l. e. *Szancsal*, l. sz. 37.
17. **Pókafalva**, l. sz. 98, bészolgál a kis-enyedi lelkész; u. p. Szerdahely.
l. e. *Kis-Kerék*, *O.-Bogát*, *Veresegyház*, *Preszáka*, ezekben a l. sz. 39.
18. **Szeben** (Nagy-), l. sz. 673, l. Bodrogi Sámuel, t. sz. 21, t. Horváth Miklós.
19. **Túr**, l. sz. 123, bészolgál a balázsfalvi lelkész, t. sz. 17; t. Bartók József; u. p. Balázsfalva.
20. **Ujfalú** (Oláh-), l. sz. 119, l. Jákó Mózes, t. sz. 10, a lelkész tanít; u. p. Alsó-Ucsa.
l. e. *Kercsesora*, l. sz. 26.
21. **Vizakna**, l. sz. 1031, l. Sylvester Domokos, s. l. Daboci Lajos, t. sz. 125. t. Takács Mózes, Márk Pál, Agyagási József.

XIV. Udvarhelyszéki egyházmegye.

Fekszik Udvarhelyszék, Küküllő-, Felső-fehérmegyék, Kóhalom,
és Segesvár-székek területén.

Ezen egyházmegyében 52 anya- és 39 leányegyház van ;
 lelkek száma: 34,501. ; tankötelesek száma: 3809.

Főgondnokok: id. gr. Bethlen János, m. Gyárfás Domokos,
 t. Nagy Lajos.

Algondnokok; t. Ferenczi Pál, t. Mihály Pál.

Esperesi helyettes: Solymosi István, bögözi lelkész.

Aljegyző: Görög József, bethfalvi lelkész.

Igazgató: Kölonthe József, peteki lelkész.

Egyházak:

1. **Agyagfalva**, l. sz. 769, l. Kis Károly, tk. sz. 115, feljárt 104, t. Kovács Mihály, u. p. Székely-Udvarhely.
 l. e. *Magyarós*, l. sz. 300, t. sz. 40, feljárt 27, lévita állomás üres. *Deésfalva*, l. sz. 116.
2. **Bágy**, l. sz. 570, l. Veres Ferencz, t. sz. 76, feljár 57, t. Sipos József; u. p. Sz.-Udvarhely.
3. **Bethfalva**, l. sz. 400, l. Görög József, t. sz. 59, feljárt 43, l. Kolcsár István; u. p. Székely Keresztur.
4. **Bikafalva**, l. sz. 300, l. Fejér Ferencz, tk. sz. 36, feljár. 31, t. Bándi Mózes; u. p. Sz.-Udvarhely.
5. **Bögöz**, l. sz. 1064, l. Solymosi István, tk. sz. 134, feljár 106, t. Bartalis József; u. p. Sz.-Udvarhely.
6. **Bözöd**, l. sz. 382, l. Sándor Gergely, t. sz. 44, feljár 38, t. Székely István; u. p. Erdő-Szent-György.
 l. e. *Bözöd-Ujfalu* l. sz. 38.
7. **Boldogfalva** (Felső-), l. sz. 377, l. Szabó Sámuel, tk. sz. 57, a tanító állomás üres lévén nem volt rendes iskola, most tanító lesz. if. Szentgyörgyi József; u. p. Sz.-Udvarhely.
 l. e. *Arvátfalva*, l. sz. 191, tk. sz. 38, feljár 38, lévita Barabás János.]
8. **Bun** (Nagy-), l. sz. 481, l. Nagy Mózes, tk. sz. 38, feljár. 38, tanít a lelkész; u. p. Segesvár.

9. **Csekefalva**, l. sz. 284, l. Sándor József. tk. sz. 25, feljár 25. t. nincs, tanított a lelkész; u. p. Sz.-Keresztur.
l. e. *Gagy* l. sz. 164. *Szent Ábrahám*, l. sz. 130. *M.-Andrásfalva*, l. sz. 54, ezen két utolsó lóány egyházbau ideiglenes t. Álb u Dénes, tanított 11 gyermeket.
10. **Dálya**, l. sz. 708. l. Kis Sámuel. tk. sz. 72, feljár 71, t. Kátó József; u. p. Sz.-Udvarhely.
11. **Dobófalva**, l. sz. 87, l. Kállai István; u. p. Sz.-Udvarhely.
l. e. *Vágás*, l. sz., 18. *Béta*, l. sz. 24. (ez évben a lelkész erőtlcn öregsege miatt nem volt iskola.
12. **Ége**, l. sz. 298. l. Kádár Domokos, t. sz. 22. feljár 22. t. Déák Albert; u. p. Sz.-Udvarhely.
13. **Etéd**, l. sz. 1368. l. ifj. Karácson Mózes. tk. sz. 146. feljár. 126. t. Bakó Dániel. p. helyben. (Ezen egyházban csak a kezdő fiuk tanulnak a hitfelekezeti iskolában, a nagyobbak a községiben.)
14. **Farczád**, l. sz. 440. l. László Ignác. tk. sz. 46, feljár 42, t. Makka i András; u. p. Sz.-Udvarhely.
15. **Fejéregyház**. l. sz. 108. l. állomás üres, t. a lelkész (ez évben a lelkész változás miatt nem volt iskola, itt a lelkek száma nem állandó, mert a hivek évenként változnak, többnyire szegődményes cselédek lévén a gr. Haller udvarnál) u. p. Segesvár.
l. e. *Sárpatak*, l. sz. 151. lévita László Albert, tk. sz. 20, feljár 14. *Segesvár* l. sz. 180.
16. **Fiátfalva**, l. sz. 434, l. Soos Farkas. tk. sz. 42. feljár 35, t. Bokor János; u. p. Sz.-Keresztur.
17. **Galambfalva** (Kis-), l. sz. 604. l. Jakab Albert. t. sz. 65, feljár. 64, t. Péter István; u. p. Sz.-Keresztur.
18. **Galambfalva**, (Nagy-), l. sz. 1021, l. Kelemen János, tk. sz. 130, feljár 106. t. Csomor Dénes; u. p. Sz.-Keresztur.
19. **Héjjasfalva**, l. sz. 404, l. Balázs Gergely, tk. sz. 45, feljár 27, t. nincs, tanított a lelkész; u. p. Segesvár.
l. e. *Sárd*, l. sz. 80.
20. **Héviz**, l. sz. 516, l. Petre Mózes, tk. sz. 55. feljár 46, t. Fazakas István: u. p. Kőhalom. (Ezen lelkész gondolzza Dakk, O.-Bogát, Kucsuláta és Kőhalomban lehető hiveiket is)

21. **Hodgya**, l. sz. 433. l. Zágoni Mózes, tk. sz. 55. feljár 46. t. Boncz József; u. p. Sz.-Udvarhely.
22. **Kányád-Jásfalva**, l. sz. 571. ny. l. Bodor Pál. l. Bodor József. tk. sz. 66. feljár 64. t. Miklósi János; u. p. Sz.-Udvarhely.
l. e. *Derzs*, l. sz. 50.
23. **Ketset**, l. sz. 547. l. Menyhérd András. tk. sz. 56. feljár 48. t. Mántó György; u. p. Sz.-Udvarhely.
l. e. *Kisfalud*, l. sz. 120. a tanulók a községi iskolában tanulnak.
24. **Sz.-Keresztur**, l. sz. 1672. l. id. Karácson Mózes s. l. Karácson István. tk. sz. 120. feljár 80. t. Szentgyörgyi János.
25. **Kóbor**, l. sz. 895. l. Nemes Sámuel. tk. sz. 128. feljár 115. s. l. Nemes József és t. Boér Mihály; u. p. Kőhalom.
26. **Kőrspatak**, l. sz. 831. l. Pál Balázs, tk. sz. 92. feljár 82. t. Orbán Ferencz; u. p. Erdő Szt. György.
27. **Küsmöd**, l. sz. 550. l. Karácson Sámuel, tk. sz. 46. feljár 42. t. Pálfi Mózes, u. p. Etéd.
28. **Mátisfalva**, l. sz. 367. l. Hegyi Elek, tk. sz. 43. feljár 43. t. nincs; u. p. Sz.-Udvarhely.
29. **Moha**, l. sz. 829. l. Simon Endre, tk. sz. 101. feljár 80. t. Fülöp Ferencz. u. p. Kőhalom.
(Közelebbi időben rendszeresített l. egyház *Celina*.)
30. **Muzsna**, l. sz. 632. l. Darvai Lajos, t. sz. 74. feljár 63. t. Áros János; u. p. Sz.-Udvarhely.
31. **Ocafalva**, l. sz. 182. l. Benczédi János. tk. sz. 23. feljárt 16. tanító nincs; u. p. Sz.-Udvarhely.
32. **Parajd**, l. sz. 1053. l. Csiszér Zsigmond, tk. sz. 136. feljár 69. t. nincs.
33. **Patakfalva**, l. sz. 413. l. Maksai Áron, tk. sz. 55. feljár 47. t. Balázs Sámuel; u. p. Sz.-Udvarhely.
- 34.- **Petek**, l. sz. 795. l. Köllönte József, l. sz. 92, feljár 82. t. Nagy Sándor, u. p. Sz.-Udvarhely.
35. **Rákos** (Alsó-), l. sz. 887. l. Nagy Sándor, tk. sz. 97. feljár 82. t. Gábos Lajos; u. p. Kőhalom.
36. **Rugonfalva**, l. sz. 760. l. Maksai Gyula, tk. sz. 102. feljár 85. t. Fülöp Dániel; u. p. Sz.-Keresztur.

27. **Sándorfalva**, l. sz. 159. l. Sándor Károly, tk. sz. 19. t. a lelkész; u. p. Sz.-Udvarhely.
38. **Siklód**, l. sz. 1355. l. Beke Dénes, tk. sz. 180. feljár 83. t. Kovács József; u. p. Etéd.
39. **Siménfalva**, (Alsó-), l. sz. 215. l. Baka János, tanulók az unitárius atyafiaknál tanulnak; u. p. Sz.-Keresztur. l. e. *Medesér*, l. sz. 150. *Kede*, l. sz. 146. *Szt.-Miklós* l. sz. 43.
40. **Sófalva** (Alsó-), l. sz. 1530. l. Dáné Mózes, tk. sz. 202. feljár 123. t. Bálint József; u. p. Parajd. (itt segéd tanító állomás is van, de az még eddig üres.)
41. **Sófalva**, (Felső-), l. sz. 1722. l. Györke János, tk. sz. 225. fel jár 154. t. Demeter Ákos; u. p. Parajd. (itt is segéd tanító állomás van, de ez is üres még) l. e. *Gyergyó és Korod*.
42. **Solymos** (kis-), l. sz. 183. l. Demeter Lajos, tk. sz. 37 feljár 20. t. Simo József; u. p. Sz.-Keresztur.
43. **Solymos** (Nagy-), l. sz. 807. Némethi Mihály, tk. sz. 103. fel jár 71. t. Biró János; u. p. Sz.-Keresztur. l. e. *Magyar Hídegkút*, l. sz. 167. lévitái állomás üres tk. sz. 19. feljár 19.
44. **Sükő**, l. sz. 339. l. nincs, gondolzza a farczádi, tk. sz. 26. nem volt iskola, új tanító Hodgyai Albert; u. p. Sz. Udvarhely.
45. **Szederjes**, l. sz. 488. l. Kovács Mózes, tk. sz. 48. feljár 40. t. Deák Jakab; u. p. Sz.-Keresztur.
46. **Szent Erzsébet**, l. sz. 908. l. Borbáth Lajos, tk. sz. 104. feljár 87. t. Rákosi Bálint; u. p. Sz.-Keresztur.
47. **Szent László**, l. sz. 171. l. Jakab Mózes idősb, tk. sz. 22. feljár 22. t. Molnár Dániel; u. p. Sz.-Udvarhely. l. e. *Miklósfalva*, l. sz. 184. lévita Gábor Ferencz, tk. sz. 25. feljár 25. *Ábrámfalva* l. sz. 74.
48. **Szent Márton**, (Homoród-), l. sz. a filiákkal 454. l. Bencke András tk. sz. a máterben 27. feljár 27. t. Gábori Ferencz; u. p. Homoród Oklánd. l. e. most adatott hozzá *Szent Pál* (Homoród-). l. sz. eddigi filiáival, *Oklánd Karácsonfalva*, *Ujfalva*, *Városfalva*, *Recsenyéd*, l. sz. 50. eddigi leány egyházak *H.-Keményfalva*, *Lokod*, *Kénos*, *Gyepes*.

49. **Szolokma**, l. sz. 500. l. Bőjte Sándor tk. sz. 54, feljár 46. t. id. Szentgyörgyi József; u. p. Etéd.
50. **Telekfalva**, l. sz. 418. l. Kovács Sándor. tk. sz. 54. feljár 50, tanító nincsen; u. p. Sz.-Udvarhely.
51. **Ujjszékel**, l. sz. 422. l. Kovács István, tk. sz. 55. nem volt iskola tanító hiányában, most tölt be az állomás Dénes Józseffel; u. p. Sz.-Keresztur.
l. e. *Boldogfalva* (Alsó-), l. sz. 239. tk. sz. 34, feljár 22. levita Kovács Dénes.
52. **Voldorf**, l. sz. 119. l. Fazakas Sándor, l. tk. 22. feljár 22. t. Boér József; u. p. Fogaras.
l. e. *Halmágy, Sárkány*.

XV. Erdővidéki egyházmegye.

Fekszik Udvarhelyszék és Háromszék területén.

Ezen egyházmegyében 15 anya- és 3 leányegyház van;
lelkek száma: 11091, tankötelesek száma; 1444, tanulók száma: 1070..(Toroklob miatt több helyt bévölt tiltva az iskola.)

Főgondnokok: m. Székely Gergely, m. Lázár Mihály.

Algondnokok: T. Lányi Sándor, t. Bartha Sándor.

Esperes: Lukácsfi Lajos, n.-baconi lelkész.

Espereshelyettes: Szász József, bibarcfalvi lelkész.

Jegyző helyettes: Zajzon Mihály, bardoci lelkész.

Közügyigazgató: Benkő Gergely, sz.-ajtai lelkész;

Özvegy-árvai gyámintézet pénztárnoka: Barabás Elek, n.-baconi kántor-tanító.

Egyházak:

1. **Ajta** (Közép-), l. sz. 1230, l. Biró András, tk. fiu 7, leány 59, iskolába jár fiu 70, leány 45, f. t. Molnár Albert, l. t. Darkó Mihály; u. p. N.-Ajta.

2. **Ajta** (Százaz-), l. sz. 1461, l. Benkő Gergely, tk. fiu 100, leány 95, t. sz. fiu 85, leány 96, f. t. Nagy János, l. t. Jósza Károly; u. p. Baroth.
3. **Ajta** (Nagy-), l. sz. 265, l. Péter Lajos, f. t. Pálfi Elek, iskola két év alatt a toroklob miatt nem volt.
4. **Bacon** (Kis-), l. sz. 610, l. Bartos László, tk. fiu 22, leány 24, t. sz. fiu 17, l. 15, t. Benkő Sándor, ny. t. Lőrinc Gáspár; u. p. Baroth.
5. **Bacon** (Nagy-), l. sz. 1496, l. Lukácsfi Lajos, tk. sz. fiu 102, leány 114; toroklob miatt a tanítás hivatalosan megszüntetett, f. t. Barabás Elek, l. t. Bocz Péter; u. p. Baroth.
6. **Bardoc**, l. sz. 776, l. Zajzon Mihály, tk. sz. fiu 41, leány 55, öszv. 102. t. sz. fiu 42, leány 47, öszv. 89. f. t. Gáspár László, ny. l. t. Székely Mózes; u. p. Baroth.
7. **Bibarcfalva**, l. sz. 633, l. Szász József, tk. sz. fiu 37, leány 42, öszv. 89. t. sz. fiu 37, leány 36, öszv. 73. t. Bartha József; u. p. Baroth.
8. **Bodos** l. sz. 515, l. Borbáth Márton, tk. sz. fiu 24, leány 23, öszv. 47. t. sz. fiu 15, leány 14. öszv. 29. t. Józsa Izsák.
9. **Bölön**, l. sz. 220, l. Sebestyén Károly, tk. sz. fiu 20, leány 32, öszv. 52. t. sz. fiu 17, leány 14, ösz. 31. t. János Sándor.
10. **Füle**, l. sz. 1023, l. Karácson György, tk. sz. fiu 77, leány 59, öszv. 136, t. sz. fiu 61, leány 51, öszv. 112, t. Jancsó István.
11. **Hermán** (Magyar-), l. sz. 1035, l. Pető Mózes, tk. sz. fiu 73, leány 59, öszv. 132. t. sz. fiu 71, leány 54, öszv. 125. t. Fábrián András; u. p. Baroth.
12. **Köpec**, l. sz. 877, l. Zsigmond Ferenc, tk. sz. fiu 53, leány 59. öszv. 112. t. sz. fiu 50, leány 54, öszv. 104, t. Gáspár István; u. p. Baroth.
13. **Miklósvár**, l. sz. 69, l. Ince Zsigmond, t. Gyenge András; u. p. Baroth.
 1. e. **Ürmös**, l. sz. 30. ezen két egyházban a kevés számból álló tanulók más felekezetű iskolába járnak.

14. **Olasztelek**, l. sz. 696. l. Benedek József, tk. sz. fiu 44. leány 56. összesen 100. t. sz. fiu 42, leány 54. összesen 96. a tanítói állomás jelenleg nincs betöltve. u. p. Baróth.
- l. e. Baróth. l. sz. 185. lóvita Boncz József, toroklob miatt két év óta nem volt iskola.
15. **Száldobos**, l. sz. 509. l. Bartha Imre. ny. l. Bartha András, tk. sz. fiu 39. leány 39. összesen 78. t. sz. fiu 39. leány 39. összesen 78, t. Fábíán Sámuel: u. p. Baróth.
- l. e. *Vargyas*, l. sz. 160. tk. sz. fiu 3. leány 2. összesen 5. kik az unit. iskolába járnak.

XVI. Sepsii egyházmegye.

Fekszik Háromszék, Felső-Fejérmegye és Brassóvidéke területén.

Ezen egyházmegyében 35 anya, és 5 leányegyház van;
 lelkek száma: 21,846, tankötelesek száma: 2653.
 tanulók száma; 2241.

Függődnokok: Mlts. Székely Gergely, mlts. Lázár Mihály.

Algondnokok: m. Antos Ferencz, t. Ujvárosi József.

Esperes: Csizsór Gábor, egerpataki lelkész.

Jegyző: Kisántal Sámuel, rétyi lelkész.

Aljegyző és gyámintézeti pénztárnok: Pünkösti Ferencz, uzoni lelkész.

Közügyigazgató: Nagy Sándor, hidvégi lelkész.

Egyházak:

1. **Angyalos**, l. sz. 553. l. Bodor Mózes, tk. sz. 60. t. sz. 47, t. Gocz Gábor; u. p. S.-Szentgyörgy.
2. **Árapatak**, l. sz. 527. l. Csulak Zsigmond, tk. sz. 58. t. sz. 57. t. Bibó László; u. p. Földvár.
3. **Árkos**, l. sz. 364. l. Kólcza Lajos, tk. sz. 26. t. sz. 26. t. Szöcs Dániel; u. p. S.-Szentgyörgy.

- 4 **Besenyő**, l. sz. 504. l. Nagy Áron, tk. sz. 57. t. sz. 38, t. Maksai József; u. p. Maksa
- 5 **Bikfalva**, l. sz. 966. l. Bong István tk. sz. 87. t. sz. 76. fit. Barabás József, l. t. és énekvezető Zsigmond István, u. p. Úzon.
- 6 **Bodok**, l. sz. 929. l. Zajzon Farkas, tk. sz. 133. t. sz. 113. t. Józsa Lajos; u. p. S.-Szentgyörgy.
- 7 **Bodola**, l. sz. 606. l. Szabó Ferencz. tk. sz. 69. a tanulók községi iskolába járnak, énekvezető, s egyszersmind a községi iskolában id. t. Benke József; u. p. Prásmár.
l. e. mely alakult 1873-ik évben *Hosszúfalva*, m. e. 100 lélekkel.
- 8 **Borosnyó (Kis-)**, l. sz. 537. l. Álbú Endre, tk. sz. 66. t. sz. 66. a tanulók a községi, két tanító által vezetett, iskolába járnak; énekvezető s egyszersmind id. köz. isk. t. Nagy Gergely; u. p. Nagy Borosnyó.
- 9 **Borosnyó (Nagy-)**, l. sz. 1149. l. Benedek Áron, tk. sz. 157. t. sz. 121. fit. Nagy Sándor, id. l. t. Bakcsi Domokos.
- 10 **Brassó**, l. sz. rendes, állandó 1200, változó a körben 616. l. Molnár János, tk. sz. 190. t. sz. 62. tanítói állomás ürességben van.
- 11 **Doboly (Al-)**, l. sz. 496. l. Gáspár Albert. tk. sz. 56. t. sz. 56. t. Orbán István. u. p. Ilyefalva.
- 12 **Doboly (Fel-)**, l. sz. 531. ny. l. Bartha András, s. l. Bartha Károly, tk. sz. 70. t. sz. 70, a tanulók községi iskolába járnak, énekvezető és énektanító Mátyás Mihály; u. p. N.-Borosnyó.
- 13 **Egerpatak**, l. sz. 577. l. Csiszér Gábor. tk. sz. 67. t. sz. 60. t. Gál Domokos; u. p. Nagy Borosnyó.
- 14 **Eresztevény**, l. sz. 192. l. Puskás Lajos. tk. sz. 36. t. sz. 36. a tanulók községi iskolába járnak, vallást a lelkész tanít; u. p. Maksa.
- 15 **Erősd**, l. sz. 176. l. Pálfi János, tk. sz. 25. t. sz. 25. t. Balázs Ferencz; u. p. Földvár.
- 16 **Étfalva-Zoltán** testvér egyházak, l. sz. 520. l. Kis Lajos, tk. sz. 74. t. sz. 58. t. Nagy György; u. p. S.-Szentgyörgy.

17. **Gidófalva**, l. sz. 775, l. Magyari Károly, tk. sz. 77, t. sz. 77. f. t. és énekvezető, ifj. Vas Dénes, l. t. Nagy Ferenc; u. p. S.-Szentgyörgy.
18. **Hidvég**, l. sz. 1027, l. Nagy Sándor, tk. sz. 157, t. sz. 155, fit. és énekvezető Búta József, l. t. a magyar községi iskolában Bedő Dénes; u. p. Földvár.
19. **Kálnok**, l. sz. 369, l. Vitályos János, tk. sz. 31, t. sz. 31. t. Imre Zsigmond; u. p. S.-Szentgyörgy.
l. e. *Köröspatak*, l. sz. 156, tk. sz. 15, t. sz. 15. lát-
vita Kátó András.
20. **Kilyén**, l. sz. 316, l. Vas Dénes, tk. sz. 34, t. sz. 32, a tanulók községi iskolába járnak, énektanító Orbán László; u. p. S.-Szentgyörgy.
21. **Komoló**, l. sz. 411, l. Rácz Albert, tk. sz. 52, t. Bérés János; u. p. Úzon.
l. e. *Szentiván*, l. sz. 71. *Laborfalva*, l. sz. 41.
22. **Kökös**, l. sz. 290, l. Biró Áron, tk. sz. 32, t. sz. 29. ny. t. Ferencz Gábor, tanító nincs; u. p. Úzon.
23. **Lisznyó**, l. sz. 547, l. Dénes Antal, tk. sz. 52, t. sz. 41. t. Lőrinc Sándor; u. p. Úzon.
24. **Magyarós**, l. sz. 394, l. Bod Mózes, tk. sz. 50. t. sz. 48, t. Pethő János; r. p. Uzon.
25. **Martonos**, l. sz. 313, l. Bartha Lajos, tk. sz. 52. t. sz. 39, ny. t. Csulak László, r. t. Csulak Károly; u. p. S.-Szentgyörgy.
l. e. *Fótos*, l. sz. 158. a tanulók száma az anya egyházához van adva.
26. **Málnás**, l. sz. 437, l. Benkő János, tk. sz. 61. t. sz. 59, ny. t. Kátai Zsigmond, t. Teleki Sándor; u. p. S.-Szentgyörgy.
27. **Nyén**, l. sz. 1213, ny. l. Soos Ferenc, r. l. Soos József, tk. sz. 174. t. sz. 165, t. Lőrinc Lajos; u. p. Prásmár.
28. **Óltzem**, l. sz. 669, l. Kis János, tk. sz. 80. t. sz. 47, t. Márkó József; u. p. S.-Szentgyörgy.
29. **Réty**, l. sz. 799, l. Kisantal Sámuel, tk. sz. 93. t. sz. 88, t. Szotyori József; u. p. Maksa.
30. **Szacsva**, l. sz. 293, ny. l. Albert Ferenc, r. l. nincs, tk. sz. 56. t. sz. 52. t. Czintos Ferencz; u. p. Nagy Borosnyó.

31. **Szemerja**, l. sz. 560, l. Demes Péter, tk. sz. 72. t. sz. 59, ny. t. Bartha Sámuel, t. Fejes Károly; u. p. S.-Szentgyörgy.
32. **Szentkirály**, l. sz. 263, l. Ágoston Pál, tk. sz. 32, t. sz. 26, t. Kelemen Ferenc; u. p. S.-Szentgyörgy.
33. **Szotyor**, l. sz. 321, l. Kovács József, tk. sz. 41. t. sz. 35, ny. t. Magyar István, r. t. Veres Ferenc; u. p. Ilyefalva.
34. **Úzon**, l. sz. 126, ny. l. Benedek Ignác, r. l. Pünkössti Ferenc, tk. sz. 120. t. sz. 103, ny. t. János János, fit. Mátyás Károly, l. t. és énekvezető Ősz Salamon.
35. **Zalán**, l. sz. 1001, l. Szabó Dénes, tk. sz. 171. t. sz. 108, t. Keresztei Károly; u. p. S.-Szentgyörgy.

XIII. Orbai egyházmegye.

Fekszik Háromszék területén.

Ez egyházmegyében 11 anya- és 6 leányegyház van;
lelkék száma 12285, tanulók száma: 1363.

Főgondnokok: M. Székely Gergely és M. Lázár Mihály.

Algondnok: M. Donáth József.

Esperes: Magyarosi Ferenc, teleki lelkész.

Főjegyző: Csákány József, zabolai lelkész.

Aljegyző: Péter Károly, szörcei lelkész.

Közügyigazgató: Finta István, pávai lelkész.

Egyházak:

1. **Barátos**, l. sz. 1023, l. Vékás Lajos, énekvezető, Kocsis Elek, községi iskola tanító: Bibó József, t. sz. 91; u. p. N.-Borosnyó.
2. **Czófalva**, l. s. 380, l. Barthos Mihály, t. sz. 32. t. és énekvezető Sándor Mihály: u. p. N.-Borosnyó.

3. **Kovászna**, l. sz. 2319, l. Ince György, s. l. és nagyobb fitanító Márk Mihály, t. sz. 242, énekvezető és kisebb fitanító Tamó Károly. Van ezenkívül léánynövelde 3 tanítóval.
4. **Körös**, l. sz. 627, l. Benedek Ignác, ny. l. Nagy Pál t. sz. 54. t. és énekvezető G e c s e Benjámín; u. p. Kovászna.
5. **Páké**, l. sz. 640, l. Jancsó Elek, t. sz. 90, t. és énekvezető Szabó Lajos; u. p. Kovászna.
6. **Papolt**, l. sz. 1244, l. Pál Samuel, t. sz. 180, t. és énekvezető Barabás Samuel, még van két községi iskola tanító; u. p. Kovászna.
7. **Páva**, l. sz. 584, l. Finta István, t. sz. 67, t. és énekvezető, Bartha István, l. t. Nagy Árpád; u. p. Kovászna.
8. **Szörcse**, l. sz. 607, l. Péter Károly, t. sz. 56, t. és énekvezető, Perdi Mihály; u. p. Kovászna.
l. e. *Tamásfalva*, l. sz. 365, lévita és tanító, Molnár Dániel, t. sz. 42.
9. **Telek**, l. sz. 655, l. Magyarósi Ferenc, t. sz. 43, t. és énekvezető Molnár Rafael; u. p. Kovászna.
10. **Zabola**, l. sz. 1395, l. Csákány József, t. sz. 128, t. és énekvezető Szabó János, még van két községi tanító.
l. e. *Gelence*, l. sz. 29. *Haroly*, l. sz. 3. *Imecsfalva*, l. sz. 6. *Petőfalva*, l. sz. 4. *Hiléb*, l. sz. 1. Ezeknek lélek száma bé van számítva az anya-egyházéba.
11. **Zágon**, l. sz. 2546, l. Demeter Samuel, t. sz. 340, énekvezető Jancsó Lajos, hat osztályu községi fiu és léányiskolájában tanítók: Szabó Károly, Gál Antal, Nagy Ferenc, Gáspár János, Tattiás Ferenc. Nőtanító Vadas Ilka, (Néhai kolozsvári esperes Vadas József léánya.) u. p. N.-Borosnyó.

XVIII. Kézdi egyházmegye.

Fekszik Háromszék területén.

Ez egyházmegyében 13 anya- és 6 léányegyház van; lelkek száma: 9590. tanulók száma: 821.

Főgondnokok: M. Székely Gergely, m. Lázár Mihály.
 Algondnokok: T. Kovács István, t. Bodor Zsigmond.
 Esperes: Szini János, k.-albisi lelkész.
 Főjegyző: Zajzon István, feltorjai lelkész.
 Aljegyző: Borbáth Pál, dálnoki lelkész.
 Közigazgató: Simó Sándor, k.-martonfalvi lelkész.

Egyházak:

1. **Albis**, (Kézdi) l. sz. 857, l. Szini János, t. sz. 70, f. t. Bathó János, leány iskola községi; u. p. Alsó Csernáton.
2. **Bitá**, l. sz. 452, l. Gagyi István, tanítói állomás üres jelenleg, a volt tanító eltávozta előtt iskoláztatott 38 tanonc; u. p. Maksa.
 l. e. *Várhegy*, l. sz. 77:
3. **Csernáton**, (Alsó-), l. sz. 1469, l. Kovács Károly, t. sz. 98, f. t. Bakcsi Boldizsár, l. t. Barta Pál.
4. **Csernáton** (Felső-), l. sz. 1182, l. Vitályos György, t. sz. 91. f. t. Bodor János, l. t. Cseh Izrael; u. p. Alsó Csernáton.
5. **Dálnok**, l. sz. 1502, l. Borbáth Pál, t. sz. 139, f. t. Kerestely Dávid, l. t. Cseh Mihály; u. p. Maksa.
6. **Ikafalva**, l. sz. 445, lelkészi állomás üres, t. sz. 71, t. Tusa János; u. p. K.-Vásárhely.
 l. e. *Futásfalva*, l. sz. beszámítva az anya e. lelkek száma közé.
7. **Karatna**, l. sz. 114, l. Szakács János, az iskola kötelesek a községi iskolába járnak, énekvezér Máté Barabás; u. p. K.-Vásárhely.
8. **Léczfalva**, l. sz. 1062, l. Zóltáni Elek, t. sz. 86. f. t. Kis Sándor, l. t. állomás jelenleg üres; u. p. Maksa.
9. **Maksa**, l. sz. 696, l. Jancsó Ferenc, t. sz. 79, t. Albert László, postaállomás helyt.
10. **Márkosfalva**, l. sz. 681, l. Bodola Sámuel, t. sz. 61, t. Kerestely Lázár; u. p. Alsó Csernáton.

11. **Mártonfalva** (Kézdi-), l. sz. 392, l. Simó Sándor, t. sz. 60, f. t. Mihályfalvi Ferencz, l. t. Mólnár Bonaventura; u. p. K.-Vásárhely.
l. e. *Hatojka*, l. sz. 16.
12. **Mátiszfalva** (Kézdi-), l. sz. 159, l. Csiszér Zsigmond, t. sz. 29, tanít a lelkész; u. p. Alsó Csernáton.
13. **Torja** (Felső-), l. sz. 486, l. Zaizon István, ez egyház három részből áll u. m. Fel-Torja, Fel-Volál és Fel-Karatna, t. sz. 23, t. Szotyori István; u. p. K.-Vásárhely.
l. e. *Altörja*, l. sz. 31. *Peseknek*, l. sz. 6. *Szárazpatak*, l. sz. 4, ezek bevannak számítva az anya-egyház l. számúba.

Püspöki vizsgálat alatti egyházak.

Lelkek száma — Kolozsvárt kivéve — 22,444, t. sz. 2533.

1. **Dézs**, l. sz. 2789. Főgondnokok: Dr. Szöcs Sámuel kir. tanácsos; kebli gondnok: Pataki Gyula Déézs-városi rendőrkapitány.

Lelkészek: Medgyes Lajos és Kovács Sámuel.

I s k o l á k :

- a.) Négyosztályu elemi főtanoda:

Iskolaigazgató: Szentesi Áron, tanítja a 4-ik osztályt, Debreceni István tanítja a 3-dik osztályt, Ince Ferenc tanítja a 2-ik osztályt, Budai Elek tanítja az 1-ső osztályt.

Tankötelesek száma 221. Tanulók száma 115.

- b.) Léányiskola: Léánytanító és énekvezető; Kolozsvári Miklós; munkatanítónő a délutáni órákban: Balog Amália kisasszony.

Tankötelesek száma 234. Tanulók száma 34.

- c.) Kisedővoda: kisedővó Turbuc Ferenc, egyházi és iskolai pénztárnok.

Tanulók száma vallás különbség nélkül 60—80.

Az összes tankötelesek száma fiuk és léányok: 455.

Ezek közül Dézsen és Kolozsvártt oktatásban részesül 294.

2. Nagy-Enyed. Lelkek száma: 3000.

Főgondnok; Sándor Elek. Lelkészek: Szilágyi Farkas, Fülöp Géza, énekvezető: Málnási Lajos.

- a.) A fiúk a helybeli Bethlen főiskolában tanulnak, számuk 200.
- b.) Leányiskola (kebli), két elemi osztálylyal, tanulók száma 114. Iskola igazgatók: Gáspár János tanfelügyelő ő méltósága és Szilágyi Farkas lelkész, tanítók: Málnási Lajos énekvezető és Gáspár Géza.
- c.) Vasárnapi iskola, tanulók száma 44, tanít Fülöp Géza lelkész.
- d.) Felsőbb leánynövelde 2 osztálylyal, tanítónők: Sulek Emma és Fekete Róza, rajzot tanít Nagy Károly, főiskolai rajztanár.
- e.) Kisdédóvoda, tanulók száma 150. Kisdédóvó Grohman Károly.

3. Fogaras, l. sz. 842, t. sz. 104. Főgondnok: legid. gr. Bethlen János, jogi gondnok: Köncei Gyula. gazdagondnok: Benedek Lajos.

Lelkészek: Páncél Károly, segédlelkész: Imre István, énekvezető és orgonista: Ince Ferenc.

- a.) Fitanoda hat osztálylyal, t. sz. 62, tanítók: Imre István, Goc Dénes, Pápai József.
- b.) Leánytanoda négy osztálylyal, t. sz. 32, t. Ince Ferenc.

4. Ilyefalva, lelkész: Révay Lajos.

Füiskola tanító és énekvezető: Bene Ferenc.

Leánytanító: Rákosi László.

Nyugalmazott énekvezető: Ince Mihály.

Lélekszám: 1044.

Tanulók száma: 182.

5. Kolozsvár, lásd a 65-ik lapon.

6. Szászváros, l. sz. 780.

Lelkészek: Dáné István első pap és v.-hunjad-zarándi esperes, Ince János második pap.

Főgondnok: Boc Sámuel.

Számadó gondnok: Pap Ádám.

Leánytanító és énekvezető: Vitályos József.

Női munkák tanítója: Vitályos Józsefné, Gombos Kata.

Fiutanító: Kövendi József, a ki a helybeli középtanodában az első elemi osztály tanítója, de az egyház fizeti.

Iskolakötelesek száma: 35 fiu, 30 leány, összesen: 65. Ezek közül iskolába járt 35 fiu, 28 leány, összesen 63. Leányiskola létszáma volt a vizsgakor 38.

L. e. *Felső Városvize*, l. sz. 6. *Kudzsir*, l. sz. 8.

7. **Sepsi.-Szt.-György**, l. sz. 2708, lelkész Göde Károly, segédlelkész Orbán Antal. Énekvezető Benkő János. Főgondnok: m. Dacó János. Megyebíró Bikfalvi Ferenc. Pénztárnok Sorbán János. Jegyző: Sikó József.

A fiuk a középtanodában tanulnak. A leánynövendékek a községi elemi iskolába járnak. Leánytanulók száma: 130. A vallást az elemi iskolában a lelkész, segédlelkész és énekvezér tanítják.

8. **Sz.-Udvarhely**, l. sz. 1540. Lelkészek: Zajzon Ferencz, Tolvaj Zsigmond. Kántor: Szentgyörgyi Mózes.

Fiúiskola nincs, a fiak a helybeli főtanodába járnak.

A leány növendékben a tanulók száma: 60. Vezértanítónő: Madarász Veronika kisasszony. Rendes tanító a kántor, hetenkint 10 órán, s a ref. főtanodából két segéd tanító, szintén hetenkint 10 órán. Vallást tanít az egyik pap.

- l. e. *Szombatfalva*, l. sz. 50. *Bethlenfalva*, l. sz. 16. *Kadicsfalva*, *Tibád*, *Oláhfalva*, *Lövete*, *Fenyéd*, a mely helységekben ha vagy egy református van, ide tartozik.

9. **Kézdi-Vásárhely**, l. sz. 2625, l. Székely János, segédpap Kovács István, kántor Szacsva János.

Főgondnok: Pap András.

a.) Ezen egyházban van egy iparos szakoktatással összekötött állami felsőbb népiskola, ebben a tanulók száma 16.

b.) Van községi fiu és leány — négy osztályu — elemi iskola, tanulók száma a két iskolában 340.

c.) Van kisedővő intézet, beirt gyermekek száma 227.

Hitfelekezetünkhöz tartozó tanítók a felsőbb népiskolánál: Mihály Lajos, Földes József, a községi iskolánál Baló László, Nagy Leopoldné, igazgatók. Simó Jó-

zsef, Dáné Ferenc, Demeter Róbert, Gyöngyösi István, Székely János, Kozma Dénez. Vallást tanít a három iskolában Kovács István segédpap. Énektanító Szacsya János, kántor.

1. e. *Oroszfalu, Sz.-Katalna, Nyultód, Bereck*, sat. 1. sz. 171.

10. Maros-Vásárhely. A lelkek száma 6864. Tanulók száma 700. Fiúiskola 2, két elemi osztálylyal, két helyiségben. Tanító Barabás József és Szekeres Elek. Léányiskola: 2; egyik két osztálylyal, a másik négy osztálylyal. Két osztálylyos a szentmiklós utcai, 4 osztálylyos a szentgyörgyi utcai.

Tanítók a léány iskoláknál: Nagy Antal, Szentgyörgyi István, Petri János, Ugrai Gyula, Molnár Károly, Basa Péter, Petri Jánosné, két nő segédével: Petőfi Eliza és Barabás Ninával.

Énekvezető: Erőse Mihály.

Lelkészek: Tolnai Lajos és Vas Tamás.

Egy állomás betöltetlen.

Főgondnokok: Gróf Teleki Domokos legidősb. Szentgyörgyi Imre legfőbb törvényszéki ülnök és Dr. Antal László, ez utóbbi helyettes minőségben.

Kebli gondnok: Vályi Károly.

Jegyző: Farkas Elek.

Pénztárnok: Hincz Dani.

TANINTÉZETEK.

I. Nagy-enyedi Bethlen-főtanoda.

Főgondnokok: Gr. Mikó Imre, b. Kemény István.

Algondnok: M. Zeyk Károly.

Rendes tanárok: Vajna Antal, tanvezető; Mihályi Károly, könyvtár felügyelő; Hegedűs János, Décei Károly, Garda József igazgató és a képezde ideiglenes igazgatója, ugy szintén a gazdasági ügyek ideiglenes felügyelője; Herepei Károly, muzeumőr; Dr. Kovács Ödön előljárósági gyűlések jegyzője; Makkai Domokos tanári gyűlések jegyzője.

Rendkívüli tanárok: Székely Ferenc, Lőthe Lajos, Keresztes József, Vince Dániel.

Szaktanítók: Nagy Károly, szépírás és rajztanító; Boros Gábor, műének és orgona tanító, Szuck György, zene-tanító; Schmiedt György, torna- és uszómester.

Osztálytanítók: Kolumbán János, (senior.) Juhász György, (contra); Kónya Dénes, Kövér András, Gyárfás Albert, Ceglédi János, Benedek Dénes, Földes György, (III. évi theologus).

Az ifjuság között a zenekar elnöke Kolumbán János.

Főorvos: Dr. Donogány Jakab.

Ügynök: Veres Károly.

Pénztárnok: Kis Károly.

Tanulók száma: 621.

a.) A felsőbb tanodában: 113.

1.) Théologus; harmad évi:	16.
" másod "	12.
" első "	12.
	<hr/>
összesen	40.

2.) Bölcsészek: harmad éviak:	24.
" másod	15.
" első	25.
	<hr/>
összesen	64.

3.) Tanító-képezde: harmad éviak	4.
" másod "	3.
" első "	2.
	<hr/>
összesen	9.

b.) A középtanodában: 280.

VI. gymn. oszt. 26, V. g. o. 35, IV. g. o. 43, III. g. o. 63,
II. g. o. 49, I. g. o. 64.

c.) Az elemi tanodában: 228.

VI. elemi oszt. 73, III. e. o. 77, II. e. o. 44, I. e. o. 34.

II. Kolozsvári főtanoda.

Főgondnokok: b. Bánffy Albert, m. Lészai Ferenc.

Algondnokok: Dr. Bólteky Ferenc, Gyarmathi Miklós.

Rendes tanárok: Sámi László, Szabó Sámuel tanvezető,
Sárkány Ferenc rector, Jancsó Lajos, Parádi
Kálmán, Debreceni József, Hegedűs István, ny.
r. tanár Nagy Ferenc.

Segédtanárok: Szász Domokos ref. lelkész; Geréb Márton.
8*

Német-nyelv tanára: Graf Jakab.

Szak- és osztálytanítók: Biró András püspöki titkár, Görög István, Gergely Sámuel, Dezső Béla, Benkő József tanodai ellenőr, Biró Gyula, Gönci Lajos, Pap Domokos, Régeni Ferenc, Lengyel János, Szilágyi Gyula.

Szépírást tanító: Fiedler Tamás.

Segédrajztanítók: Józsa Lajos, Ráckövi Samu.

Zene és ének-karvezetők: Kürti Sándor, Keresztely Károly.

Torna-mester: Nyárádi Lajos.

Pénztárnok és jószág felügyelő: Erdélyi Sámuel.

Tanulók száma:

a.) Felső tanodában.

II. éves bölcsészek 21; I. éves bölcs. 19 együtt = 40.

b.) Közép tanodában:

VI. osztályban	33.
V. „	32.
IV. „	24.
III. „	47.
II. „	50.
I. „	57.
	<hr/>
	együtt = 243.

c.) Elemi tanodában:

IV. elemi osztályban	47.
III. „	50.
II. „	26.
I. „	25.
	<hr/>
	együtt = 148.

A kolozsvári főtanoda egész népessége = 431.

III. Marosvásárhelyi főtanoda.

Főgondnokok: br. Bánffy János, legid. gr. Teleki Domokos.

Algondnokok: Dr. Antal László, egy hely üres.

Rendes tanárok: Mentovich Ferenc, a természettani szertár felügyelője, Bihari Sándor igazg. tanár és nyomda felügyelő. Urr György tanvezető, a zene- és testgyakorlat felügyelője. Elekes Károly könyvtár felügyelő, és terményrajzi szertár felügyelője. Horváth Gáspár előljárósági gyűlések jegyzője. Egy hely üres.

Segédtanárok: Konc József könyvtárnok és tanári gyűlések jegyzője. Hunyadi Imre németnyelvtanár. Páll Károly.

Osztálytanítók: Medgyesfalvi József senior. Pap István ellenőr. Tóke József. Keresztesi Mózes. Tavasz József. Székely Sándor. Konc István.

Szaktanárok: Péterfy Károly rajztanár. Zách Antal, műének és zenetanító. Schevassus Ferenc torna-tanító. Venger Felix francianyelv tanító.

Pénztárnok: Göldner Nándor.

Ügyvéd: Molnár Zsigmond.

Tanulók száma: 507.

a.) A felső tanodában:

II-ik bölcs. oszt. 29, I-ső bölcs. oszt. 32, együtt = 61.

b.) A közép tanodában:

VI-ik k. oszt. 33, V-ik k. oszt. 41, IV-ik k. oszt. 47,
III-ik k. oszt. 46, II-ik k. oszt. 53, I-ső k. oszt. 57.
Együtt = 277.

c.) Az elemi tanodában:

4-ik el. oszt. 56, 3-ik el. oszt. 62, 2-ik el. oszt. 51.
Együtt = 169.

b.) A közép tanodában: 134.

VI-ik oszt. 8. V-ik oszt. 20, IV-ik oszt. 20, III-ik oszt. 27, II-ik oszt. 28, I-ső oszt. 31.

c.) Az elemi tanodában: 153.

IV-ik el. oszt. 37, III-ik el. oszt. 37, II-ik el. oszt. 40, I-ső el. oszt. 39.

VI. Szászvárosi középtanoda.

Főgondnokok: Gr. Kun Kocsárd, Barcsai László, Zeyk József.

Algondnok: Nagy Ignác, egyik hely üres.

Tanárok: Dáné István és Ince János, tiszteletbeli tanárok, előbbi ideiglenes igazgató; Dózsa Dénes rendes tanár, tanvezető. Egy rendes tanári szék üres.

Segédtanárok: Sándor János, Déák Gergely, Vitus Lajos.

Változó köztanítók: Kátó Sándor, Hajdu Ferencz, Beke Márton, Kósa Mihály, Páljános Károly, Bogdán József, Kövendi József.

Tanulók száma: 165.

a.) A középtanodában 85.

VI. g. o. 2; V. g. o. 6; IV. d. o. 9; III. g. o. 13. II. g. o. 26; I. g. o. 29.

b.) Az elemi tanodában 80.

IV. e. o. 21; III. e. o. 23; II. e. o. 24; I. e. o. 12.

VII. Sepsiszentgyörgyi al-középtanoda.

Főgondnokok: gr. Mikó Imre, m. Székely Gergely, m. Gyárfás Imre.

Algodnokok: m. Donáth József, m. Lázár Mibály, m.
Forró Ferenc. m. Dacó János, t. Révay Lajos.

Tanodaigazgató: Vajna Sándor, rendes tanár.

Osztálytanítók: Málik József, Balla Árpád, Havadtői
Gergely, Albert Sándor, András Ferenc, Szücs Dezső.

Elemi póttanító: Orbán Antal, ref. segédlelkész.

Műének tanító: Zajzon Farkas, bodoki ref. lelkész.

Pénztárnok: Antal Zsigmond.

Tanulók száma: 280.

a.) A középtanodában: 162.

IV-ik g. o. 24; III-ik g. o. 34; II-ik g. o. 37; I-ső g. o. 67.

b.) Az elemi tanodában: 118.

IV.-ik e. o. 65; III.-ik e. o. 53.

Tanulók száma a fő- és középtanodákban:

I. N.-Enyedi főtanodában	621.
II. Kolozsvári „	431.
III. Marosvásárhelyi	507.
IV. Sz.-Udvarhelyi	304.
V. Zilahi	313.
VI. Szászvárosi „	165.
VII. S.-Szentgyörgyi	280.

Összesen: 2621.

A múlt évhez mérten apadás 200.

IV. Székely-udvarhelyi főtanoda.

Főgondnokok: M. Ugron János, m. Gyárfás Domokos.

Algondnokok: M. Sebesi István, m. Nagy Lajos.

Rendes tanárok: Kis Ferenc, Korondi Mózes igazgató. Patkai Pál, Szakács Mózes tanvezető.

Segédtanár: Hann Károly, mint német nyelv tanító.

Állandó szaktanítók: Zajzon Ferenc és Tolvaj Zsigmond, helybeli ref. lelkészek.

Osztálytanítók: Kесе József, Ilyés István, Szakács Károly. Kőkösi Sándor, Demeter Zsigmond, Orbán Mihály, Balázs Imre és Finta Ignác.

Írástanítók: Benkő István, Solyomosi András.

Rajztanítók: Csulak Lajos, Veres Lázár.

Tanodai pénztárnok: Kovács Domokos.

Tanodai ügyvéd: Gyarmathi Ferenc.

Tanulók száma :

a.) Felső tanodában :

Első éves bölcsész	20.
Másod	20.
	<hr/>
	összesen 40.

b.) Közép tanodában :

Hatodik osztály	17.
Ötödik	20.
Negyedik	29.
Harmad	24.
Második	38.
Első	24.
	<hr/>
	összesen 152.

c.) Elemi tanodában:

Negyedik osztályos	30.
Harmadik „	22.
Második „	27.
Első „	33.
	<hr/>
	összesen 112.

A tanoda összes népessége 304.

V. Zilahi főtanoda.

Főgondnokok: id. b. Wesselényi Ferenc, ifj. b. Wesselényi Miklós.

Algondnokok: Bereckey György, Szilveszter Lajos.

Rendes tanárok: Hiri Ferenc, Török István tanvezető, Kerékes Sándor igazgató, Bacó Gábor.

Tiszteletbeli tanárok: Fogarasi István, Magyarósi István helybeli lelkészek.

Osztálytanítók: Dobai Sándor r. állandó tanító, Ince Ferenc ellenőr és szépírás tanító, Nagy Imre, Lőrincy Lajos, Nagy András, Nemes Gyula, Márkus Samu, Tunyogi Béla, Nagy Károly.

Műének tanító: Marosi Samu, rajztanító: Gagyi Samu, torna tanító: Nagy Károly.

Tanoda ügyvédje: Késmárki Elek.

Pénztárnok; Márkus Samu.

Gazda: Asztalos Sándor.

Tanulók száma: 313.

a.) Felső tanodában:

Bölcsészek másod és első évesek 26.

Folyó szám.	Egyház- megyék.	Anyae gyház	Léányegyház	Lelkészszám	Lelkészi állomás	Betöltve	Betöltetlen	I. lelkeszi állomásra jut átlag lélek	Tanítótelek	Tanuló
1	Vajda-hunyad-zarándi .	25	86	4650	25	20	5	186	562	401
2	Gyula-fehérvári	12	16	3080	12	12	—	256	—	350
3	Nagy-enyedi .	32	40	19157	33	28	5	580	—	1637
4	Kolozsvári	1	1	8769	4	4	—	2192	—	865
5	Kolozs-kalotai	40	19	23457	40	39	1	586	—	3106
6	Szilágy-szolnoki	70	12	47843	71	65	6	674	—	4675
7	Deési	28	27	8727	28	23	5	312	—	624
8	Széki	50	48	21118	51	42	9	414	—	1531
9	Nagy-sajói	9	23	2414	9	8	1	268	—	185
10	Görgényi	33	50	19807	33	32	1	600	3718	2695
11	Marosi	63	43	39069	63	57	6	620	—	4012
12	Küküllői	36	58	17193	36	31	5	477	2339	1367
13	Nagy-szebeni	21	20	6028	22	15	7	274	—	490
14	Udvarhelyszéki	52	39	34501	53	51	2	653	3809	2889
15	Erdővidéki	15	3	11091	15	15	—	739	1444	1070
16	Sepsi	35	5	21846	35	34	1	624	2653	2241
17	Orbai	11	6	12285	11	11	—	1117	—	1363
18	Kézdi.	13	6	9590	13	12	1	738	—	821
19	Puspöki vizsgálat alatti egyházak	9	13	22444	18	16	2	1247	—	2533
Összeg		555	515	333069	572	515	57	582	—	32855

Tanító állomás	Bételeve	Bételeetlen	I tanító állomásra jut átlag			A múlt évhez mérve					
			Lélek	Tanköteles	Tanuló	növekedés			apadás		
						Lélek	Tanköteles	Tanuló	Lélek	Tanköteles	Tanuló
15	10	5	310	38	27	—	18	8	364	—	—
9	6	3	242	—	39	—	—	4	190	—	—
32	28	4	598	—	51	—	—	110	242	—	—
16	16	—	548	—	54	—	—	193	22	—	—
43	37	6	545	—	72	43	—	—	—	—	16
79	70	9	605	—	59	530	—	296	—	—	—
14	13	1	623	—	45	—	—	173	166	—	—
39	33	6	541	—	39	—	—	—	426	—	161
6	6	—	402	—	31	221	—	79	—	—	—
43	39	4	461	86	63	—	82	472	130	—	—
75	72	3	521	—	53	—	—	—	736	—	60
38	34	4	452	61	36	51	—	—	—	—	1278
15	15	—	402	—	32	mint	a	mult	évi	—	—
55	46	9	627	69	52	—	—	—	902	—	1126
19	17	2	582	76	56	—	—	—	642	—	124
40	38	2	546	66	56	—	—	30	214	32	—
13	13	—	945	—	105	—	—	322	5	—	—
17	14	3	546	—	48	—	—	1	4	—	—
34	34	—	660	—	74	196	—	—	—	—	56
602	541	61	553	—	54	—	—	—	3003	—	1133

Tanul egyházkerületünk népességének 9·86%-ja, holott tanköteles lenne körül-belől 17%-ja,
a minthogy a görögnyelvi egyházmegyében tanköteles 18·79%.

Összeállította:

BIRÓ ANDRÁS,
pálybíró titkár.

A névkönyvben előforduló egyházi és iskolai

hivatalnokok:

<table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td>Adi József</td><td style="text-align: right;">70</td></tr> <tr><td>„ László</td><td style="text-align: right;">90</td></tr> <tr><td>Adorján János</td><td style="text-align: right;">89</td></tr> <tr><td>Agyagasi Gábor</td><td style="text-align: right;">74</td></tr> <tr><td>„ József</td><td style="text-align: right;">97</td></tr> <tr><td>Albert Dániel</td><td style="text-align: right;">82</td></tr> <tr><td> Ferenc</td><td style="text-align: right;">106</td></tr> <tr><td> Imre .</td><td style="text-align: right;">58</td></tr> <tr><td> János</td><td style="text-align: right;">85</td></tr> <tr><td>„ János</td><td style="text-align: right;">92</td></tr> <tr><td>„ Márton</td><td style="text-align: right;">63</td></tr> <tr><td>„ László</td><td style="text-align: right;">109</td></tr> <tr><td>„ Sándor</td><td style="text-align: right;">121</td></tr> <tr><td>Almásai László</td><td style="text-align: right;">67</td></tr> <tr><td> Sámuel . . .</td><td style="text-align: right;">74</td></tr> <tr><td>„ Sámuel (ifj.)</td><td style="text-align: right;">76</td></tr> <tr><td>Andrád Ferenc</td><td style="text-align: right;">62</td></tr> <tr><td>András Ferenc</td><td style="text-align: right;">121</td></tr> <tr><td>„ Lajos</td><td style="text-align: right;">90</td></tr> <tr><td>Antal Domokos .</td><td style="text-align: right;">68</td></tr> <tr><td> Ferenc</td><td style="text-align: right;">71</td></tr> <tr><td> György</td><td style="text-align: right;">68</td></tr> <tr><td> László .</td><td style="text-align: right;">113, 117</td></tr> <tr><td> Zsigmond</td><td style="text-align: right;">121</td></tr> <tr><td>Antos Ferenc</td><td style="text-align: right;">104</td></tr> <tr><td>Aracs András</td><td style="text-align: right;">70</td></tr> <tr><td>Aszalos György</td><td style="text-align: right;">63</td></tr> <tr><td>Asztalos Sándor</td><td style="text-align: right;">119</td></tr> <tr><td>Ágoston György</td><td style="text-align: right;">69</td></tr> <tr><td> Mózes</td><td style="text-align: right;">96</td></tr> <tr><td>„ Pál</td><td style="text-align: right;">107</td></tr> <tr><td>Álbu Dénes</td><td style="text-align: right;">99</td></tr> <tr><td>„ Endre</td><td style="text-align: right;">105</td></tr> <tr><td>Áros János</td><td style="text-align: right;">100</td></tr> <tr><td>Bacó Gábor</td><td style="text-align: right;">119</td></tr> <tr><td>Bagosi Miklós</td><td style="text-align: right;">71</td></tr> <tr><td>Baka János .</td><td style="text-align: right;">101</td></tr> <tr><td>Bakcsi Boldizsár</td><td style="text-align: right;">109</td></tr> </table>	Adi József	70	„ László	90	Adorján János	89	Agyagasi Gábor	74	„ József	97	Albert Dániel	82	Ferenc	106	Imre .	58	János	85	„ János	92	„ Márton	63	„ László	109	„ Sándor	121	Almásai László	67	Sámuel . . .	74	„ Sámuel (ifj.)	76	Andrád Ferenc	62	András Ferenc	121	„ Lajos	90	Antal Domokos .	68	Ferenc	71	György	68	László .	113, 117	Zsigmond	121	Antos Ferenc	104	Aracs András	70	Aszalos György	63	Asztalos Sándor	119	Ágoston György	69	Mózes	96	„ Pál	107	Álbu Dénes	99	„ Endre	105	Áros János	100	Bacó Gábor	119	Bagosi Miklós	71	Baka János .	101	Bakcsi Boldizsár	109	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td>Bakcsi Domokos</td><td style="text-align: right;">105</td></tr> <tr><td>„ Sándor</td><td style="text-align: right;">71</td></tr> <tr><td>Bakó Dániel .</td><td style="text-align: right;">99</td></tr> <tr><td>Balázs Gergely</td><td style="text-align: right;">99</td></tr> <tr><td> Imre</td><td style="text-align: right;">118</td></tr> <tr><td>„ István</td><td style="text-align: right;">68</td></tr> <tr><td>„ István .</td><td style="text-align: right;">78</td></tr> <tr><td>„ János</td><td style="text-align: right;">76</td></tr> <tr><td>„ József</td><td style="text-align: right;">68</td></tr> <tr><td>„ József</td><td style="text-align: right;">78</td></tr> <tr><td>„ József</td><td style="text-align: right;">79</td></tr> <tr><td>„ József</td><td style="text-align: right;">80</td></tr> <tr><td>„ Mihály</td><td style="text-align: right;">89</td></tr> <tr><td>„ Sámuel</td><td style="text-align: right;">100</td></tr> <tr><td>Balásy Vilma</td><td style="text-align: right;">65</td></tr> <tr><td>Bali János</td><td style="text-align: right;">87</td></tr> <tr><td>Balia Ignác .</td><td style="text-align: right;">57</td></tr> <tr><td>Balla Árpád</td><td style="text-align: right;">121</td></tr> <tr><td>Baló József</td><td style="text-align: right;">73</td></tr> <tr><td>„ László</td><td style="text-align: right;">112</td></tr> <tr><td>„ Sándor</td><td style="text-align: right;">65</td></tr> <tr><td>Balog András</td><td style="text-align: right;">80</td></tr> <tr><td> Ámália</td><td style="text-align: right;">110</td></tr> <tr><td> Dániel</td><td style="text-align: right;">70</td></tr> <tr><td> Ferenc</td><td style="text-align: right;">60</td></tr> <tr><td> Károly</td><td style="text-align: right;">62</td></tr> <tr><td>„ Mihály</td><td style="text-align: right;">71</td></tr> <tr><td>„ Sándor</td><td style="text-align: right;">57</td></tr> <tr><td>„ Sándor</td><td style="text-align: right;">92</td></tr> <tr><td>Barabás Dániel</td><td style="text-align: right;">82</td></tr> <tr><td> Elek</td><td style="text-align: right;">102</td></tr> <tr><td> Elek</td><td style="text-align: right;">103</td></tr> <tr><td> György</td><td style="text-align: right;">70</td></tr> <tr><td> István</td><td style="text-align: right;">91</td></tr> <tr><td> János</td><td style="text-align: right;">98</td></tr> <tr><td> József</td><td style="text-align: right;">62</td></tr> <tr><td> József</td><td style="text-align: right;">105</td></tr> <tr><td> József .</td><td style="text-align: right;">113</td></tr> </table>	Bakcsi Domokos	105	„ Sándor	71	Bakó Dániel .	99	Balázs Gergely	99	Imre	118	„ István	68	„ István .	78	„ János	76	„ József	68	„ József	78	„ József	79	„ József	80	„ Mihály	89	„ Sámuel	100	Balásy Vilma	65	Bali János	87	Balia Ignác .	57	Balla Árpád	121	Baló József	73	„ László	112	„ Sándor	65	Balog András	80	Ámália	110	Dániel	70	Ferenc	60	Károly	62	„ Mihály	71	„ Sándor	57	„ Sándor	92	Barabás Dániel	82	Elek	102	Elek	103	György	70	István	91	János	98	József	62	József	105	József .	113
Adi József	70																																																																																																																																																								
„ László	90																																																																																																																																																								
Adorján János	89																																																																																																																																																								
Agyagasi Gábor	74																																																																																																																																																								
„ József	97																																																																																																																																																								
Albert Dániel	82																																																																																																																																																								
Ferenc	106																																																																																																																																																								
Imre .	58																																																																																																																																																								
János	85																																																																																																																																																								
„ János	92																																																																																																																																																								
„ Márton	63																																																																																																																																																								
„ László	109																																																																																																																																																								
„ Sándor	121																																																																																																																																																								
Almásai László	67																																																																																																																																																								
Sámuel . . .	74																																																																																																																																																								
„ Sámuel (ifj.)	76																																																																																																																																																								
Andrád Ferenc	62																																																																																																																																																								
András Ferenc	121																																																																																																																																																								
„ Lajos	90																																																																																																																																																								
Antal Domokos .	68																																																																																																																																																								
Ferenc	71																																																																																																																																																								
György	68																																																																																																																																																								
László .	113, 117																																																																																																																																																								
Zsigmond	121																																																																																																																																																								
Antos Ferenc	104																																																																																																																																																								
Aracs András	70																																																																																																																																																								
Aszalos György	63																																																																																																																																																								
Asztalos Sándor	119																																																																																																																																																								
Ágoston György	69																																																																																																																																																								
Mózes	96																																																																																																																																																								
„ Pál	107																																																																																																																																																								
Álbu Dénes	99																																																																																																																																																								
„ Endre	105																																																																																																																																																								
Áros János	100																																																																																																																																																								
Bacó Gábor	119																																																																																																																																																								
Bagosi Miklós	71																																																																																																																																																								
Baka János .	101																																																																																																																																																								
Bakcsi Boldizsár	109																																																																																																																																																								
Bakcsi Domokos	105																																																																																																																																																								
„ Sándor	71																																																																																																																																																								
Bakó Dániel .	99																																																																																																																																																								
Balázs Gergely	99																																																																																																																																																								
Imre	118																																																																																																																																																								
„ István	68																																																																																																																																																								
„ István .	78																																																																																																																																																								
„ János	76																																																																																																																																																								
„ József	68																																																																																																																																																								
„ József	78																																																																																																																																																								
„ József	79																																																																																																																																																								
„ József	80																																																																																																																																																								
„ Mihály	89																																																																																																																																																								
„ Sámuel	100																																																																																																																																																								
Balásy Vilma	65																																																																																																																																																								
Bali János	87																																																																																																																																																								
Balia Ignác .	57																																																																																																																																																								
Balla Árpád	121																																																																																																																																																								
Baló József	73																																																																																																																																																								
„ László	112																																																																																																																																																								
„ Sándor	65																																																																																																																																																								
Balog András	80																																																																																																																																																								
Ámália	110																																																																																																																																																								
Dániel	70																																																																																																																																																								
Ferenc	60																																																																																																																																																								
Károly	62																																																																																																																																																								
„ Mihály	71																																																																																																																																																								
„ Sándor	57																																																																																																																																																								
„ Sándor	92																																																																																																																																																								
Barabás Dániel	82																																																																																																																																																								
Elek	102																																																																																																																																																								
Elek	103																																																																																																																																																								
György	70																																																																																																																																																								
István	91																																																																																																																																																								
János	98																																																																																																																																																								
József	62																																																																																																																																																								
József	105																																																																																																																																																								
József .	113																																																																																																																																																								

Barabás Károly	65	Bándi Mózes	98
" Lajos	89	Bánffi Albert br.	69, 115
" Nina	113	" Dániel br.	74, 77
" Sámuel	67	" János br.	117
" Sámuel	108	" Jenő br.	96
" Tamás	78	Bányai Félix	71
Barcsai Ákos	60	József	62
" László	57	" József	69
" László	120	" Lajos	71
Barta András	75	" Mózes	62
" András	104	Bántó Mihály	75
" András	105	Báthori Dániel	77
" Áron	76	György	70
" Dániel	70	" János	94
" Dénes	92	Bede János	59
" Elek	62	Beke Dénes	101
" Imre	104	" Márton	120
" István	108	Bekő Mózes	63
" János	77	Beksi József	73
" József	103	Belle József	93
" Károly	89	Bence András	101
" Károly	105	Bene Ferenc	111
" Lajos	58	Benefi Ferenc	95
" Lajos	69	" János	94
" Lajos	89	Bencédi János	100
" Lajos	106	" Mózes	91
" Pál	109	Bende Ferenc	91
" Sándor	102	Benke József	105
" Sámuel	107	Benedek Ádám	94
Bartalis József	98	Áron	105
Bartalus Sámuel	92	Dénes	63
Bartók József	97	" Dénes	114
Bartos László	103	" Ferenc	92
" Mihály	107	" Gyula	63
Bartus Dénes	95	" Ignác	107
" Elek	80	" Ignác	108
" Elek	87	Jozsef	65
" György	78	Józsefné	65
" Sándor	95	József	104
Bató János	109	" Lajos	111
Basa Mihály	56, 62	" Pál	66
" Péter	113	" Sándor	67
Bágya Károly	57	" Sándor	94
Bálint András	68	Benkő Gergely ?	102
" József	101	György	59
Bán Lajos	58	István	118

Benkő János .	56	Bodor József	100
" János	83	" Lőrinc	61
" János	106	" Mózes	104
" János	112	" Pál . .	100
" József	116	" Zsigmond	109
" Sándor	103	Bodrogi Sámuel	97
Benyőki Áron	73	Boér József	102
Berecki György	69	" Mihály	100
" György .	119	Bogdán József	120
Beregszászi Albert	78	Lajos	103
Berentes László	70	Mózes	60
Bethlen János id. gr. 98,	111	Bóka György	84
Sándor gr.	81	Bokor János	99
Betlendi András	72	Bonc József	100
Békési Zsigmond	80	" József	104
Bélteki Ferenc	115	Bong István	105
Béres János	106	Borbáth Lajos	101
Bibó József	107	" Márton	103
" László	104	" Pál .	109
Bihari István	68	Borbély Miklós	68
" Sándor	117	Bordi János	94
Bikfalvi Ferenc	112	" Károly	89
Biró András	102	Borosa Ferencz	70
" András	116	" Gábor	114
" Áron	106	" Lajos	67
" Gyula	116	Borosnyói Simon	93
" István	68	Borsos Sándor	67
" János	101	Bóta István .	78
" József	83	" József	68
" Károly (id.)	71	Bothos István	65
x Károly (ifj.)	73	Kálmán	84
" Sándor	67	" Károly	70
" Sándor	74	Böjthe János	84
Bitai Mátyás	92	János	88
" Mihály	91	" Miklós	88
Boc Elek	85	" Sándor	102
" Péter	103	Bölnyi Domokos	93
" Sámuel	111	Brán József	67
Bod Károly	81	Budai Elek	110
" László	71	" Lajos	78
" Mózes	106	Butak József	106
" Sándor	86	Buttyán Géza	69
Bodola Dénes	67	Cegő Ferenc	89
" Sámuel	109	Geglédi János	114
Bodor Antal	56	Cinege Mihály	76
" János	109	Cintos Ferenc	106

Cira Endre	74	Debreceni Károly	75
Csákány Károly	64	Demes Péter	107
" Károly	67	Demeter Ákos	101
" József	107	Lajos	101
Csáki György gr.	66	Mózes	58
Cseh Izrael	109	Mózes	91
" Mihály	109	Robert	113
Csejdi István	79	Sámuel (id.)	85
Csekme József	60	Sámuel	118
Cserényi Dániel	81	" Zsigmond	118
Cseresznyés György	96	Derzsi Albert	88
Cservény Mari	65	Dezső Béla	116
Csia Lajos	78	Déák Albert	99
Csiki Károly	83	" Gergely	120
" László	86	" Jakab	101
Csiszár Farkas	77	Décei Károly	114
" László	77	Dénes Antal	106
Csiszér Gábor	104, 105	" József	83
" Zsigmond	100	" József	102
" Zsigmond	110	Dézi Domokos	68
Csog Pál	91	" Gyula	67
Csoma Péter	67	" László	65
" Zsigmond	68	" Lőrinc	67
Csomor Dénes	99	" Samu	80
" János	78	" Sándor	83
Csulak Dániel	64	Dévai Mihály	66
" Károly	106	Diószegi Lajos	77
" Lajos	118	Dobai Sándor	119
" László	106	Dobolyi Lajos	68
" Zsigmond	104	" Lajos	95
Csűrös József	77	Dohi Ferenc	80
Dabóci Lajos	97	Dombi Lajos	69
Dacó János	112	" László	69
" János	121	Domján Ferenc	68
Dali István	92	" János	67
" János	91	" Sándor	66
Dani Lőrinc	68	Donáth József	107, 121
" Lőrinc	81	Donhauser Mária	65
Darkó József	62	Donogány Jakab	114
" Mihály	102	Dózsa Elek	78
Darvai Lajos	100	" Dénes	120
Dáné Ferenc	113	" Imre	76
István	57, 111, 120	Ecken Sándor	94
" Mózes	101	Egri István	78
Debreceni Áron	88	Erdélyi Sámuel (id.)	87
" István	110	" Sámuel (ifj.)	90
" József	115	" Sámuel	116
		Elek Károly	72

Elekes György	60	Felméri Mihály	90
" Kálmán	83	Fiedler Tamás	116
" Károly	56, 60	Filep Gáspár	75
" Károly	117	" Ignác	118
Ercse Mihály	113	Finta István	107
" János	85	" István	108
" Miklós	86	" Sámuel	78
Erősi Pál	92	Fodor Dániel	82
Erszénesy István	73	Fogarasi István	73, 119
Érzsék Sándor	84	" László	71
Faragó József	69	Forró Ferenc	121
Farkas András	60	Földes György	114
" Antal	73	" József	112
" Elek	113	Földvári Ferenc	92
" Károly	73	" József	77
" Lajos	72	Fülöp Ferenc	100
" Sámuel	76	" Géza	111
Fazakas András	68	Füzesi Ferenc	83
" Ferenc	73	Füzi Sándor	64
" István (ifj.)	66	Gagyi István	109
" István (id.)	67	" Samu	119
" István	99	Galló József	70
" Lajos	68	Garda József	114
" Mihály	71	" Márton	86
" Sándor	102	Gábos Ferenc	101
Fábián András	103	" Lajos	100
" Dániel	70	Gábri Ferenc	101
" Elek	75	Gál Antal	108
" Ferenc	88	" Domokos	105
" Miklós	95	" Elek	72
" Sámuel	104	" Gábor	89
" Simon	89	" Jonáthán	72
Fábr József	57	" József (id.)	89
Fechner Amália	65	" Károly	72
Fehér György	67	" Sámuel	57
Fejes Károly	107	Gálfi István	62
Fejér Ferenc	98	Gáspár Albert	105
Fekete Gergely	77	" Géza	111
" János	64	" István	103
" Pál	87	" János	72
" Róza	111	" János	108
Ferenc Gábor	106	" János	111
" Károly	86	" Lajos	81
Ferenci Gyula	73	" László	103
" Gyula	81	" Sámuel	75
" József	74	Gecse Benjámín	108
" Pál	98	Geréb Márton	115

Gergely József	89	Hegedüs Lajos	62
Lajos	85	Hegyi Elek	100
Lajos	89	Henter Pál	87
Lajos (ifj.)	89	Herceg Sándor	58
Mózes	92	Herepei Gergely	65
Samu	89	" Károly	114
" Sámuel	116	Hincs Dani	113
Gergelyfi György	63	Hiri Ferenc	119
Gidófalvi János :	88	Hodgyai Albert .	101
Gilyén János	66	Horváth Dániel	79
Góc Dénes	111	" Dénes	71
" Gábor	104	Domokos	76
" Zsigmond	94	Gáspár	117
Gombos Kata	112	István	96
Göde Károly	112	Mihály	83
Gödri János	85	Miklós	97
" János .	88	Samu	63
Göldner Nándor .	117	" Sándor	62
Gönci János	87	Hunyadi Imre	117
Lajos	89	Ignác Károly	67
" Lajos	116	Ilyés István	118
Görög István	116	Imre István	111
" József	98	Ince Ferenc	110
Graf Jakab .	116	Ferenc	111
Grohman Károly	111	Ferenc	119
Gruzda Domokos	61	György	108
Gulya János	79	János	111
Gyarmathi Miklós	56, 115	János	120
Ferenc	118	Mihály	56
" Sámuel	56	Mihály .	111
Gyárfás Albert	114	" Zsigmond .	103
Domokos	56, 83, 98, 118	Incédi Zsigmond	77
" Imre	120	Jakab Albert .	99
Gyenge András	103	Benjámín	58
Gyepesi Ferenc	88	Dénes	57
Gyöngyösi István	113	" Lajos	86
Györbiró Dániel	61	" Mózes	57
Györfi István	96	" Mózes	101
Györke János	101	" Sándor .	61
Hadnagy Károly	89	" Zsigmond	72
" Péter .	61	Jakabházi Dániel	78
Hajdu Ferenc	120	Jancsó Elek	108
Hann Károly	118	" Ferenc	109
Havadtői Gergely	121	" István	103
Hegedüs Gergely	93	" Lajos	65, 115
" István	115	" Lajos	108
" János	114	Jákó Mózes	97

János Albert	58	Kelemen János	99
" János	107	Pál	58
" Sándor	103	Sándor	92
Jánosi György	91	Kemény Ferenc br.	56
" József	59	Gábor br.	56
Járai Károly	96	István br. 60. '61,	114
Jónás Bálint	75	István	73
" Elek	68	" Kálmán br.	83
" József	67	Kerekes József	56
Józsa Izsák	103	" Sándor	119
Károly	103	Keresztei Károly	107
" Lajos	105	Keresztely Dávid	109
" Lajos	116	Károly	116
Sámuel	67	" Lázár	109
" Zsigmond	95	Keresztes József	114
Juhász György	114	" Lajos	63
Kacsó Albert	73	" Miklós	85
Kakasi Márton	95	Keresztesi Ferenc	88
" Mihály	90	" Mózes	117
Kali Béni	64	Kertész József	83
" Benjámín	92	Kese József	118
" Benjámín	95	Keszeg József	93
Kaproncai Benő	71	Késmárki Elek	119
Karácson György	103	Kirényi Lajos	57
" István	100	Kis Albert	69
" Mózes (ifj.)	99	Ádám	84
" Mózes (id.)	100	Dániel	89
" Sámuel	100	Elek	86
Katona Márton	86	Ferenc	88
Kádár Domokos	99	Ferenc	118
István	90	János	91
János	88	János	94
József	89	János	106
" Márton	88	József	71
Kákai László	67	József	94
Kálai Sándor	64	Károly	96
Kállai István	99	Károly	98
Kálmán István	67	Károly	114
" Sámuel	91	Lajos	85
Kátai Zsigmond	106	Lajos	88
Kátó András	106	Lajos	105
József	99	László	90
" Sándor	120	Mózes	59
Kecskeméti László	71	" Pál	72
Kelecsényi Károly	96	Pál	72
Kelemen Endre	69	Pál	89
Ferenc	67	Sámuel	99

Kis Sándor . . .	109	Kovács Károly	73
Kisantal Sámuel	104	" Károly	109
Kispál Lajos	92	" Mátyás	90
" Miklós	73	" Mihály	98
" Sámuel	70	Kovács Mózes	101
Kocsis Dénes	64	Nándor	90
" Elek	107	" Ödön dr.	56, 114
Kolca Lajos . .	104	Sámuel	74
Kolozsvári Antal	66	" Sámuel	110
József	65	Sándor	71
Károly	93	" Sándor	72
Miklós	110	" Sándor	102
" Sándor dr.	56	Kovácsi Mihály	80
Kolumbán Ferenc	94	Kéblös István	77
" János	114	Köncei Gyula	111
Kómán József	70	Kökösi Sándor	118
Konc György	93	Kölönte József	98
" István	117	Költő László	69
" József	117	Köröksi Ferenc	93
" Sándor	56	Kövendi Károly	72
Konca József	57	" József	112
" László	96	" József	120
Kondor Ferenc	70	Kövér András	114
Kónya Dénes	114	Kulcsár István	98
János	69	János	95
József	68	" János	97
László	75	Kun Károly . .	73
Korondi Mózes	118	" Kocsárd gr.	57, 120
Koronka Gábor	84	Kusztos József	89
Kósa Mihály	96	Kürti Sándor	116
" Mihály	120	Lakatos Károly	78
Kozma Dénes	113	Lányi Sándor	102
Ferenc	72	László Albert	99
" István	66	" Ferenc	84
Kovács Dénes	102	Gergely	91
Domokos	118	" Ignác	99
" Elek	93	" János	79
" Ferenc	72	" Simon	97
" Ferenc	87	Lázár Mihály	102, 104, 107,
" István	102		109, 121
" István	109	Lengyel János	116
" István	112	Lénárt Samu	74
" János	64	Lészai Ferenc	56, 66, 115
" János	91	" Lajos	66
" József	95	Losonci József	90
" József	101	Löfi Pál	62
" József	107	Lörinc András	81

Lörinc Ferenc	68	Máté József .	65
Gáspár	103	Mártián Endre	79
Lajos	106	Márton András	76
Lörinc Sándor	106	József .	91
Lörinci Dénes	92	Mátyás Boldizsár	67
György	96	György	67
János	87	Károly	107
János	88	Mihály	64
Lajos	119	Mihály .	105
Miklós	87	Zsigmond	75
Lőthe Lajos .	114	Medgyes Lajos .	110
Lukács Antal	57	Medgyesfalvi József	117
Ferencz	97	Mentovich Ferenc	117
József	78	Menyhérdt András	100
Lukácsfi Lajos	102	Meszési László	71
Madaras János	87	Meszta Lajos	69
János .	90	Mezei András	61
Madarász Veronika	112	Mihálcó Elek	68
Magyari Dániel	88	Mihály Gergely	88
Károly	106	Lajos	112
Magyarósi Ferenc	107	Pál .	98
István	73, 119	József .	95
János	74	Mihályfalvi Ferenc	110
Makkai András	99	József	90
Dávid	91	Sámuel	85
Domokos	114	Mihályi Károly	114
Márton	64	Sándor	76
Maksai Áron	100	Mike Lajos	68
Gyula	100	Miklós Sándor	63
József	105	Miklósi János	100
Marosi József	71	József	64
Samu	119	Mikó Imre gr. 56, 114,	120
Málik József	121	Molnár Abel	86
Málnási Ferenc	89	Albert	60
Károly	88	Albert	102
Lajos	111	András .	88
Mánó György	100	Bonaventura	118
Márk Antal	97	Dániel	89
Mihály	108	Dániel	101
Pál .	97	Dániel	108
Márkó József	106	Ferenc	62
Márkus Samu	119	János	105
Samu	119	Károly	113
Máté Albert	84	Márton	64
Barabás	109	Miklós	69
Dániel	79	Rafael	108
Elek	83	Samu	63

Molnár Zsigmond	117	" Károly	90
Moré Albert	79	" Károly	94
Domokos	94	" Károly	111
" Károly	62	" Károly	114
Mózes István	86	" Károly	119
József	80	" Károly	119
" Mihály	84	" Lajos	69
Muzsnai Antal	84	" Lajos	71
Ferenc	83	" Lajos	74
" József	86	" Lajos	98
" József	97	" Lajos	118
Károly	81	" László	69
Pál	89	" László	83
" Sándor	95	" Leopoldné	112
Nagy Antal	113	" Mihály	73
" Albert	83	" Mihály	82
" András	119	" Mihály	89
" Árpád	108	" Mózes	90
" Ábrahám	82	" Mózes	98
" Áron	105	" Pál	108
" Benedek	67	" Péter	56, 64
" Dániel	75	" Sámuel	67
" Dániel	96	" Sámuel	87
" Domokos	88	" Sándor	95
" Domokos	94	" Sándor	100
" Elek	77	" Sándor	100
" Elek	79	" Sándor	104
" Elek	97	" Sándor	105
" Ferenc	67	" Sándor	106
" Ferenc	71	" Tamás	60
" Ferenc	90	" Zsigmond	70
" Ferenc	95	Nemes András	96
" Ferenc	106	" Gyula	119
" Ferenc	108	" József	100
" Ferenc	115	" Károly	88
" Gergely	105	" Sámuel	100
" György	70	" Sándor	91
" György	76	Némethi Márton	62
" György	105	" Mihály	101
" Ignác	120	Nyárádi Lajos	116
" Imre	119	Nyesti Lajos	71
" János	75	Nyirő József	67
" János	82	" Lajos	67
" János	84	" Sámuel	67
" János	103	" Lasz Domokos	94
" József	91	Orbán Antal	112
" Károly	80		

Orbán Antal	121	Pálfi Mózes .	100
" Elek	88	Páljános Károly	120
" Ferenc	85	Pálosi Sándor	90
" Ferenc	100	Páncél Ferenc	76
" István	105	" Károly	111
" József	63	Pápai József	111
" József	92	Pásztor Sándor	93
" Károly	90	Perdi Mihály	108
" László	106	Pergő Márton	79
" Mihály	63	Pethő András	90
" Mihály	118	" János	106
Orosz Miklós	72	" Mózes .	103
Ozsvát Lajos	73	Petőfi Eliza	113
" Mihály	90	Petre Mózes	99
Ösz József	90	Petri János .	113
" Lázár	91	" Jánosné	113
" Salamon	107	Péntek József	72
" Sándor .	88	Péter Albert	59
Paizs László	90	" Antal	77
Palánki Károly	71	" István	82
Pallós István	92	" István .	91
Pap András	112	" István	99
" Ádám	111	" József	61
" Dávid	63	" Károly	107
" Domokos	116	" Károly	108
" Elek	87	" Lajos	103
" György	72	" Pál	68
" István	117	Péterfi Elek	91
" Jánosné	64	" Ferenc	77
" Sámuel	73	" Ferenc	87
" Sámuel	79	" Károly	79
" Parajdi Károly	90	" Károly	117
Parádi Kálmán	65, 115	" Lajos	90
Parlagi Elek	71	" László	61
" Elek (ifj.)	72	Pogány György	56, 61
Pataki Dénes	90	Porcsalmi László	72
" Gyula	74, 110	" Sámuel	73
" Károly	69	" " Gyula	72
" Lajos	91	Puskás János	94
" Pál	118	" Lajos	105
Pál Balázs	100	Pünkösti Ferenc	104
" Domokos	70	Püspök József	72
" Károly	117	Püspöki Mihály	76
" Sámuel	108	Radó Mózes	59
Pálfi Elek	103	Ravasz János	89
" János	105	Rác Albert	106

Rác Péter	71	Sóra Elek	64
„ Sándor	75	Ferenc	70
Ráckövi Samu	116	János	71
Ráduly Sámuel	91	Sikó József	112
„ Zsigmond	94	Simó József	101
Rákosi Bálint	101	József	112
Lajos	7	Sándor	109
László	111	Simon Elek	85
Sándor	72	Endre	100
Régeni Ferenc	116	János	93
Réthi János	58	József (ifj.)	86
Révai Lajos	111, 121	József	88
Pál	93	Károly	85
Rigó György	74	Lajos	84
Rózsa Károly	70	Mózes	95
Sala Mózes	97	Sipos József	80
Salamon György	79	József .	83
Salánki Zsigmond	73	József .	98
Sarkadi Antal	73	Sófalvi Miklós	68
Sámi László	115	Soltész Sámuel	88
Sámuel József	94	Solymosi András	118
Sándor Elek	111	István	98
Gergely	98	Lajos	96
János	62	Somkeréki Miklós	80
János	63	Somogyi Albert	70
János	120	Károly (ifj.)	70
József	59	Károly (id.)	73
József	99	Sámuel	69
Károly	101	Sorbán János	112
Mihály	107	Sós Farkas	99
Sárkány Ferenc	56, 115	Ferenc	106
Dániel	84	József	81
Sárközi Károly	66	József	106
Sármási Áron	58	Károly	71
Schevassus Ferenc	117	Sulek Emma	111
Schilling Ottó	56	Surányi Gyula	72
Schmiedt György	114	Sükösd Ferenc	63
Sebesi István	118	István	90
Sebess György	72	Sándor	97
Sebestyén Ferenc	67	Szabó Ádám	56
József	88	Dónes	107
József	94	Elek	73
Károly	103	Elek	83
Péter	79	Ferenc	63
Sándor	63	Ferenc	91
Sepsi Mihály	79	Ferenc	93
Sextin Antal	73	Ferenc	105

Szabó Gábor	70	Szász Károly	91
" István	65	" Lajos	65
" István	85	Szegedi Miklós	57
" István	94	Szekeress Elek	113
" János	90	Szentes Gyula	80
" János	108	" István	78
" József	79	Szentesi Áron	110
" József	80	Szentgyörgyi Imre	113
" József	83	" István	113
" Károly	108	" János	100
" Lajos	70	" József (ifj.)	98
" Lajos	75	" József (id.)	102
" Lajos	91	" Lajos	65
" Lajos	108	" Lajosné	65
" Mihály	67	" Lajos	68
" Pál	62	" Mózes	112
" Pál	70	Szentiványi Ferenc	66
" Sámuel	83	Szentkirályi Lajos	81
" Sámuel	98	" László	72
" Sámuel	115	" Sándor	75
" Sándor	74	Szentpéteri János	64
Szacsva János	112	Székely Dani	62
Szakács István	66	" Elek	63
" István	79	" Ferenc	86
" János	67	" Ferenc	114
" János	109	" Gergely	101, 104, 107, 109
" Károly	118	" Gergely	120
" Miklós	76	" György	63
" Mózes	118	" István	73
" Pál	66	" István	98
" Sándor	92	" János	77
Szalkai József	91	" János	112
Szalma György	86	" János	113
" József	92	" József	78
" Mihály	88	" József	88
Szathmári Ábel	91	" László	61
" János	78	" Lehel	58
" Sándor	79	" Mózes	103
Szász Béla	56	" Sámuel	92
" Domokos	64, 115	Szigeti Sándor	117
" Ferenc	71	" István	64
" Ferenc	90	Szijj Elek	59
" Gerő	56, 64	Szilágyi Farkas	111
" Gerő	75	" Gyula	116
" István	83	" Károly	94
" István	85	" Márton	70
" József	81		
" József	102		

Mihály	70	Tolvaj Zsigmond	112, 118
" Pál	62	Tordai Sándor	90
Szilvási Sándor	92	Toroekai Miklós gr.	62
Szilveszter Domomokos	97	Toth Imre	72
" János	90	György	79
" Lajos	119	János	95
Szini János	109	" Márton	90
Szombathi Károly	72	" Mózes	62
Szotyori István	110	" Tamás	65
" József	106	" Tamásné	65
Szőcs Dániel	104	Tőkés József	117
Dezső	121	Aörök András	87
Károly (id.)	73	" Ferenc	61
Sámuel	71	" Ferenc	70
" Sámuel (dr.)	110	" Ferenc (ifj.)	71
Szőllösi István	91	István	63
Szuck György	114	István	119
Takács József	60	Károly	80
" Mózes	97	" Lőrinc	86
Tamás Dániel (id.)	68	Tötös János	73
Dániel (ifj.)	69	Tulogdi István	66
" Ferenc	80	Tunyogi Gyula	119
Tamó Károly	108	Turbuc Ferenc	110
Taukó Ferenc	58	Tusa György	89
" József	60	" János	109
Tatai Ferenc	67	Ugrai Gyula	113
Tattias Ferenc	108	" János	118
Tavaszi József	117	Ujvárosi János	93
Teleki Domokos gr. (id.)	83, 87	" József	80
	113, 117	" József	104
" Miklós gr.	83	" Sándor	92
" Sándor	106	Urr György	117
Téglás György	97	Zakariás Dániel	57
" István	62	Zajzon Farkas	105, 121
Técsi Elek	84	" Ferenc	112, 118
" József	70	Géza	88
" László	72	István	109
Thuroci Pál	92	József	62
Timár Károly	96	" Károly	63
" Lajos	66	" Mihály	102
Tisza László	61	Zaturecki Károly	63
Tokaji János	92	Zách Antal	117
" Sándor	71	Zágoni Mózes	100
Tokos Sándor	60	Zeyk József	120
Toldalagi Viktor gr.	67, 87	" Károly	96, 114
Tolnai Lajos	113	Zilinecki Pál	83

Zoltáni Elek	109	Vályi Károly	113
" Imre	86	" Pál	87
Zöld János	84	Vásárhelyi Mihály	62
Zsigmond Ferenc	103	Vengor Felix	117
István	105	Veres Ferenc	79
József	86	Ferenc	98
Lajos	94	Ferenc	107
Vadas Ilka	108	József	88
Póli	65	József	70
Zsuzsánna	65	Kálmán	66
Vajda Dénes	87	Károly	76
János	89	Károly	114
Miklós	83	Lázár	118
Vajna Antal	114	Márton	79
" Áron	63	Mihály	78
" Sándor	121	Mózes	88
Valler József	68	Sándor	61
Varga Áron	90	Verestói György	72
Ferenc	76	Vékás Lajos	107
György	88	Vén Mihály	60
József	70	Vilmos Sándor	57
József	95	Vince Dániel	114
Sámuel	87	Ferenc	78
Varró István	81	István	79
József	86	Viski József	66
Lajos	95	" Pál	69
Vass Albert gr.	77	Sándor	68
Ádám gr.	77	Zsigmond	68
" Dénes (ifj.)	106	Vitályos János	103
Dénes	106	György	109
Ferenc	95	József	111
György	78	Józsefné	112
István	89	Vitmájer Leopold	67
Sámuel	72	Vitus Lajos	120
" Tamás	113	Vizi György	90
Vaska János	71	Wesselényi Ferenc br.	74
Vágó Sámuel	73	Ferenc br. (ifj.)	119
Vályi Elek	81	Miklós	119
János	86		

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület

egyházai.

Abafája	83	Átosfalva	91
Abod .	87	Ajta (Közép)	102
Abosfalva	94	Ajta (Nagy)	103
Ábrahámfalva	101	Ajta (Száráz)	103
Abrudbánya	60	Ajton .	66
Abucsa	58	Bábahalma	95
Adámos	95	Bábolna	59
Adorján .	86	Bábhony	66
Adorján (K.)	89	Babuc	74
Adorján (N.)	89	Bácsi	57
Agárd	89	Baca	77
Agyagfalva	98	Bacalár .	59
Ákos .	69	Bacon (Kis) .	103
Ákosfalva	90	Bacon (Nagy)	103
Alamor	96	Bádok	74
Albis (K.)	109	Bagó	62
Almakerék	93	Bagos	69
Almás .	85	Bágy	98
Almás (K.)	59	Bágyon .	62
Almás (N.)	66	Baksa (M.)	70
Almás (Sz.)	92	Bala .	84
Al-Ör .	75	Balavására	92
Alparét	76	Balázsfalva	96
Altörja	110	Balázsfalva (Alsó)	81
Andrásfalva .	90	Balázsfalva	81
Andrásfalva (M.)	99	Balázstelke	92
Angyalos . .	104	Báld	78
Apáti (Dellő)	77	Balla .	69
Arany	59	Bánd (Mező)	87
Aranykút .	80	Bánpatak	59
Aranyos (Móric)	82	Bánya (Kis)	68
Árapataka	104	Bányabükk .	64
Ardó	69	Banyica (Sz.)	86
Árkos	104	Bár	57
Árokalya	81	Barátos .	107
Árpástó	77	Barcsa (K.)	59
Árváthfalva	98	Barcsa (N.)	59
Aszszonynépe	96	Bardoc	103

Baróth	104	Bodos	103
Batiz	57	Bogártelko	67
Bátos	86	Bogát (Maros)	93
Bazód	89	Bogát (O.)	97
Bajesd	58	Bogát (Olt)	99
Bajom	94	Bogáta (M.)	76
Bece (M.)	96	Bogáta (O.)	76
Bede	88	Bogdánd	70
Béld	63	Bokaj	58
Bencsuc	58	Boldogfalva (Örallya)	57
Benedek	60	Boldogfalva	93
Benedekfalva	70	Boldogfalva (Alsó)	102
Benedek (Sz.)	79	Boldogfalva (Felső)	98
Bénye (M.)	96	Bolya	96
Bere	89	Bonchida	77
Bereck	113	Bongárd	78
Beresztelke	93	Bonyha (Szász)	93
Berek (virágos)	79	Boos	59
Berekszó	58	Borbánd	61
Bergénye	88	Borbátviz	57
Borkenyés	78	Borberek	60
Borkesz (S.-M.)	74	Borosnyó (Kis)	105
Borlád	82	Borosnyó (Nagy)	105
Bornád	93	Borsa	74
Berve	61	Borzás	70
Beso	93	Borzás (Magyar)	77
Besenyő (Buzás)	92	Forzás	95
Besenyő	105	Botháza	78
Beszterce	81	Bozs	89
Béta	99	Böd	77
Bethfalva	98	Bögöz	98
Bethlen	77	Bölkény (Magyar)	83
Bethlenfalva	112	Bölkény (Oláh)	83
Bibarcfalva	103	Bölön	103
Bikafalva	98	Bőb	88
Bikal (Magyar)	66	Bősháza	70
Bikfalva	105	Bözöd	98
Bilak	82	Bözöd-Ujfalu	98
Bitá	109	Brád	57
Blenke-Poján	75	Branyicska	58
Bocsárd (Buzás)	96	Brassó	105
Bocsárd (Boros)	61	Brázova	59
Bodok	105	Bréte (Szász)	78
Bodola	106	Brettye (Maros)	58
Bodon (Hagymás)	88	Brettye (Magyar)	58
Bodon (Mozd)	92	Brettye (Oláh)	58

Buda (B.-O.)	66	Czelina	100
Budak (Kis)	81	Czég (N.)	79
Budak (Szász)	81	Czég (K.)	78
Budatelke	82	Czege	78
Bun	98	Czegóny (Kr.)	70
Bujtur	58	Czegő (Szász)	81
Búza	77	Czelna	61
Búzaháza	88	Czikó	72
Buzd	96	Czikhántor	94
Bükkös	62	Czikud	78
Bülgezd	70	Czintos	63
Bükkös	96	Czofalva	107
Csaholy (M.)	70	Czakk	99
Csapó	93	Daal	76
Csán (M.-N.)	62	Dálnok	109
Császári	78	Dálya	99
Csávás (Mező)	88	Damos	66
Csávás (Szász)	93	Dányán (Szász)	93
Cseh (Szilágy)	70	Darlacz	92
Csekefalva	99	Darocz	67
Csekelaka	62	Dátos (M.)	94
Csorefalva	88	Debrek (Nagy)	79
Csorged (Nagy)	94	Déce (Magyar)	73
Csernek	76	Déce (Maros)	62
Cserna-Korosztur	59	Déda	83
Csernáton (Alsó)	109	Deдрád	86
Csernáton (Felső)	109	Dedács	59
Cseszve (Al-)	74	Déés	110
Csejd	88	Dég	94
Csiba	91	Déllő (Apáthi)	77
Csicsó-Hagymás	79	Déllő (Magyar)	93
Csicsó-Korosztur	79	Déllő (O)	93
Csikfalva	88	Demeterfalva (Süket)	90
Csinád (Erdő)	85	Densus	59
Csóka	88	Dengoleg	75
Csekefalva	91	Derzs	100
Csolnakos	58	Derzse (M.)	76
Csomafája	74	Désfalva	94
Csombord	62	Dézsfalva	98
Csongva	64	Detrehem (Al.)	62
Csopea	58	Detrehem (Fel.)	62
Csóra	61	Dézsakna	74
Csúcs	50	Dézháza	70
Csúcs	62	Déva	58
Csula	58	Derecsér (N.-)	75
Csüdőtelke	95	Diód	61

Djós	66	Farkadin	58
Diószad	70	Farnas	67
Disznajó	83	Fehérvár (Gy.-)	60
Doba (Kis-)	70	Fehérvíz	58
Doba (Nagy-)	70	Feketelak	78
Dobofalva	99	Felfalu	84
Doboka	74	Fele	88
Doboly (Al-)	105	Fellak (Szász-)	80
Doboly (Fel-)	105	Fel-Ör	79
Dobra	58	Feltorja	110
Domb	86	Fenes (O.-)	67
Domokos	79	Fenyéd	112
Dosz	86	Fejéregyház	99
Drág	75	Fejérd	67
Drassó	61	Fiátfalva	99
Ége	99	Fintaháza	88
Egerbegy	62	Fodorháza	75
Égerhát	71	Fogarás	111
Egerpatak	105	Folt	59
Egeres	67	Folyfalva	89
Eprespatak	70	Tótos	106
Egrestő	93	Forró	97
Egyed (Szt.-)	78	Földszin	93
Ehed	88	Földvár (Meleg)	78
Enyed (Fel-)	62	Földvár (Székely)	63
Enyed (Kis-)	96	Fráta (Magyar)	78
Enyed (Nagy-)	111	Fugad	97
Ércse (Nagy-)	84	Futásfalva	109
Érepatak	68	Füld	67
Eresztevény	105	Füle	103
Ér-Hatván	73	Fülpös (Kis-)	84
Ér-Girólt	71	Fülpös (Nagy-)	84
Ér-Szilvás	72	Füzes (Ördögös)	78
Erked	71	Főzkút	78
Erked (Szász-)	84	Gagy	99
Ernye (Nagy-)	88	Galac	57
Ernye (Szt.-)	93	Galac	82
Erösd	105	Galgó	75
Erzsébetváros	93	Galambod	88
Esküllő (K.-)	75	Galambfalva (K.-)	99
Esküllő (N.-)	75	Galambfalva (N.-)	99
Eszmény	75	Gáld (Alsó-)	61
Étfalva-Zoltán	105	Gálfalva (Nyárad-)	91
Etéd	99	Gálfalva (Vámos-)	93
Faragó	86	Goges	88
Farcád	99	Gelence	108

Gérend	63	Havad	89
Gernyeszeg	84	Havadtő	91
Gezse	63	Hátszeg	58
Gidófalva	106	Héderfája	94
Girbó	61	Henningfalva	61
Girólt (Ér-)	71	Herpe (Magyar-)	94
Girólt	75	Hermán (Magyar-)	103
Gogány	94	Héttükk	83
Gombás	63	Héjasfalva	99
Gonzága	58	Héviz	99
Goroszló (Nagy-)	70	Hidalmás	75
Göcs	92	Hidegkút (M.-)	101
Göc	73	Hidegviz	97
Göde	85	Hidvég	91
Görcsön	70	Hidvég	106
Görgény (Kis-)	92	Hilib	108
Guraszáda	58	Hodgya	100
Gyalakúta	88	Holdvilág	93
Gyalmár	58	Holtmaros	84
Gyalu	67	Hosszrauszó	96
Gyeke (Nagy-)	79	Hosszszufalu	105
Gyepos	101	Hosszszufalva	75
Gyergyó	101	Horváthi-Pelénye (Kr.-)	70
Gyertyános	59	Hosdát	58
Gyéres (Oláh-)	79	Hunyad (Bánffy-)	67
Gyéres (Aranyos-)	63	Hunyad (Vajda-)	53
Gyógy (Alsó-)	58	Ida (Nagy-)	87
Görgyfalva	67	Idec (Alsó-)	84
Gyula	74	Idec (Felső-)	87
Gyulas	95	Igen (Magyar-)	61
Gugó	75	Ikafalva	109
Hadad	70	Ikland (M.-)	92
Hadrév	63	Ikland	89
Hagymás (Csicsó-)	79	Iklod (K.-)	80
Halmágy	102	Iklod (N.-)	80
Halmágy (N.-)	59	Ilenfalva	89
Halmágy (K.-)	59	Ilonda (N.-)	75
Harangláb	94	Ilye (Kis-)	83
Harasztos	63	Ilye (Maros-)	58
Harasztos	86	Ilyefalva	111
Harasztkerék	88	Ilosva (Alsó-)	78
Haroly	108	Ilosva	70
Hari	97	Imecsfalva	108
Harcó	89	Inaktelke	67
Harina	82	Inakfalva	62
Haró	58	Incsol	68
Hatolyka	110	Ipp	70
Hatvan (Ér-)	73		

Ispánlaka	63	Kercsed	63
Istvánháza	63	Keresztur (Cs.-)	59
Iszló	88	Keresztur (Sajó-)	80
Kackó	75	Keresztur (Szilágyfő-)	71
Kadicsfalva	112	Keresztur (Ördög-)	75
Kakasd	89	Keresztur (Csicsó-)	79
Kamarás (Pusztá-)	78	Keresztur (Maros-)	89
Kamarás (Vajda-)	79	Keresztur (Bere-)	89
Kápolna (Felső-)	94	Keresztur (Székely-)	100
Kapud	63	Keresztur (Pókn-)	84
Kapus (Nagy.)	67	Keresztur (Gerend-)	63
Kapus (M)	92	Kercsesora	97
Kapus (K.-)	67	Keresd	93
Kara	68	Kerlés	81
Karatua	109	Kernyesd	59
Karácsonfalva	89	Keszü	79
Karácsonfalva	96	Kékes	79
Karácsonfalva	101	Kémend	59
Kaszabánya	58	Kémer	71
Kásva	86	Kénos	101
Kajla	81	Kérő	75
Kajántó	67	Ketesd	67
Katalinfalva	75	Kéthel	77
Katona	79	Kibéd	89
Katolna (Sz.-)	113	Kide	75
Kaál	89	Kilyén	106
Káptalan	63	Királyfalva	84
Kálnok	106	Királyfalva	94
Kályán (Magyar-)	80	Kisbánya	68
Kányád-Jásfalva	100	Kisfalud	100
Kávás (Er-)	71	Kis-Kerék	97
Kobele	89	Kitid	59
Kecset	75	Klopotiva	59
Kecset	100	Kobor	100
Kecskedága	60	Kocsárd (O.-)	95
Kecze	63	Kocsárd (Székely-)	63
Keczel (M.-)	71	Kook	62
Kede	101	Kolozs	67
Kolomentalke	89	Kolozsvár	65
Keményfalva	t 101	Koltó	75
Komónytelke	92	Komolló	106
Kend (Szarvas-)	75	Komlód	84
Kend (K.-)	94	Komjatszög	64
Kend (N.-)	94	Koppánd	62
Kendermál	76	Korond	101
Kendő	89	Koronka	89
Kentelke	81		

Koslárd	61	Lekence (Sz.-)	82
Kozárvár	75	Lekence (Magyar-)	94
Kozmatelke	86	Lele	71
Kovácszna	108	Lesuyek	58
Köblös (M.-)	75	Lécfalva	109
Köbölkút	84	Légen (Magyar-)	79
Kőfarka	79	Léta (Magyar-)	67
Kőhalom	97	Libánfalva	86
Kőhér	83	Lindzsina	58
Kökös	106	Lisznyó	106
Kölpény (Mező-)	89	Livadia	57
Köpec	103	Lompérd	78
Körispatak	100	Lompért	71
Körös (Ér.-)	71	Lóna (Ar.-)	63
Körös	108	Lokod	101
Körösbánya	59	Lóna (Kendi-)	76
Körösfe	67	Lóna (Szász-)	67
Köröspatak	106	Lozsád	59
Körtefája	85	Lőrincfalva	89
Körtvélyes	76	Lőrincréve	63
Középfalva	79	Lövete,	112
Középlak	67	Ludas (Maros-)	93
Kövend	62	Ludvég (Szász-)	86
Kövesd	97	Luka-Ilencfalva	89
Kövesd (Sz.-)	71	Lunka	59
Kövesd (M.-)	89	Macskás (Hosszszu-)	74
Krakkó	61	Macskás (Magyar-)	76
Kraszna	71	Maced	58
Kucsuláta	99	Madaras (Backa-)	90
Kndu	79	Madaras (Mező-)	90
Kudzsir	112	Magyaró	85
Kutyfalva	94	Magyarós	90
Kund	94	Magyaros	98
Krisesor	59	Magyarós	106
Kuzsma	82	Magyaros (S.-)	81
Kusaly	71	Magyaróskereke	68
Küküllővár	94	Makfalva	90
Küsmöd	100	Mákó	68
Laborfalva	106	Maksa	109
Lak (Nagy-)	63	Málnás	106
Lapád (O.-)	63	Malom	79
Lapád (M.-)	97	Malomfalva	91
Lápos (Hagynás-)	75	Malomviz	59
Lápos (Magyar-)	75	Mánya	76
Lándor	62	Margita	93
Leesniér	71	Margita (Szt.-)	79

Márkod	96	Nagylak	63
Márkosfalva	109	Nagymon	72
Marospart	61	Nagysomkút	71
Martonos	106	Nalác	58
Martinesd	59	Nalác-Vád	58
Mártonfalva (K.-)	110	Négerfalva	79
Mátisfalva	100	Néma	76
Mátisfalva (K.-)	110	Nemegye (Magyar-)	79
Mája	90	Németi (Szamos-Ujvár-)	80
Medesér	101	Németi (Maros-)	58
Medgyes (Sz.-)	92	Németi	69
Medvés	94	Noszoly	79
Megykerélt	63	Novaj	78
Méhes (Mező-)	78	Nyárádtő	39
Ménes	88	Nyárszó	68
Menyő	71	Nyéc	82
Méra	68	Nyén	106
Mihályfalva	97	Nyérce	67
Mihályfalva (Kr.-)	71	Nyires (Szász-)	79
Mihályfalva (Cs.-)	77	Nyírsid	71
Mikefalva	94	Nyomáth	90
Mikeháza	79	Nyulas (K.-)	84
Mikos	64	Nyulas (N.-)	84
Mikeszásza	97	Nyújtod	113
Miklósvár	103	Ócfalva	100
Miklósfalva	101	Oklánd	101
Mindszent (Tr.-)	71	Oláhfalú	112
Miriszló	63	Olosztelek	104
Mocs	78	Oltszem	106
Mocsolya	71	Ombuz	80
Mogyoros	106	Onak	75
Moha	100	Orbó	63
Mou (Nagy-)	72	Ormány	76
Monó	71	Oroszfalu	113
Monor	82	Oroszfája	84
Monostor (Gyerő-)	68	Orsova	86
Moson	88	Osztró (N.-)	59
Moric (Aranyos-)	82	Ozd	63
Mojos	85	Ólyves (N.-)	85
Muzsna	100	Ör (Al.-)	75
Nádas	94	Ör (Fel-)	79
Nádas (M.-)	67	Örmónyes (M.-)	85
Nádasd (Alsó-)	58	Örmónyeszékou	97
Nádasd (Hada-)	72	Ós (Sz.-Uj-)	82
Nagyfalu (Apa-)	79	Pacal (Nagy-)	72
Nagyfalu (Szil.-)	72	Pagocsa	86
Nagyida	87	Palatka (Magyar-)	79

Papolt	108	Ráton	72
Panit (Mező-)	90	Rea	58
Panith	72	Rocsonyéd	101
Parajd	100	Remetete	74
Pata	68	Remeteszeg	91
Patakfalva	100	Retteg	80
Páké	108	Récse	72
Páncólcseh	76	Régen (Magyar-)	85
Pászmos	82	Régen (Szász-)	85
Páva	108	Réty	106
Péér	72	Ribice	57
Pele-Keszi	72	Rigmány	91
Pereszen	72	Röd	63
Peselnek	110	Rovás	96
Petes (Al)	59	Rudabánya	57
Petos (Fel-)	59	Rugonfalva	100
Pestény (Nagy-)	59	Rus	58
Pete	93	Rusor	58
Petek	100	Rücs	85
Petele	85	Saldorf	96
Péterfalva	59	Salkó	96
Péterfalva (M.-)	97	Sarmaság	72
Péterlaka (M.-)	85	Sajó (Kis-)	82
Péterlaka (O.-)	63	Sajó (Nagy-)	82
Petőfalva	108	Sályi (O.-)	93
Petri (K.-)	68	Sályi (M.-)	92
Petri (N.-)	68	Sámsond (Mező-)	90
Petrozsény	57	Sámson (Sz.-)	72
Piski	59	Sárd	61
Pocsfalva	93	Sárd	91
Pocstolko	92	Sárd	99
Póka	85	Sándorfalva	101
Pókafalva	97	Sárpatak	86
Poklisa	59	Sárpatak	99
Ponor	57	Sárkány	102
Polyán (Aranyos-)	64	Sármás (K.-)	78
Polyán-Blenko	75	Sárnás (N.-)	78
Preszáka	97	Sáros	93
Pujon	79	Sáros (M.-)	95
Puj	57	Sáromberko	86
Radna (O.-)	79	Sárvár	80
Radnótfája	85	Sárvásár	68
Radnoth	94	Segesvár	99
Rákos (Ar.-)	62	Selye	90
Rákos (Alsó-)	100	Selyk	97
Rákosd	59	Semcsnye	76
Rápolc	59	Seprőd	91

Serély	57	Szelecske	75
Septér	87	Szemerja	107
Siklód	101	Szempál	66
Siménfalva (Alsó-)	101	Szengyel (Erdő-)	86
Simontelke	82	Szengyel (M.-)	92
Sófalva	82	Szerdahely	96
Sófalva (Alsó-)	101	Szerda (Nyárad-)	91
Sófalva (Felső-)	101	Szeszárna	77
Solymos (Kis-)	96	Szt.-Ábrahám	99
Solymos (Kis-)	101	Szt.-András (Sajó-)	80
Solymos (Nagy-)	101	Szt.-Anna (Maros-)	91
Solymos (Maros-)	60	Szt.-Anna (Nyárad-)	90
Solyomkő	74	Szt.-Benedek (Nyárad-)	90
Somkerék	80	Szt.-Benedek	79
Somkút (N.-)	74	Szt.-Benedek	95
Somlyó (Sz.-)	72	Szt.-Erzsébet	101
Somosd	90	Szt.-Gerlice	90
Somogyom	92	Szt.-György	59
Somostelke	94	Szt.-György (Erdő-)	91
Soosmező	75	Szt.-György (Sepsi-)	112
Sóspatak	93	Szt.-György (Válya-)	59
Sóvárad	90	Szt.-György (Torockó-)	62
Sövényfalva	95	Szt.-György (M.-)	85
Süketfalva	90	Szt.-Háromság	88
Sülelmed	72	Szt.-Ivány (Kébsle-)	89
Sülye (Magyar-)	95	Szt.-Ivány (Csitt-)	91
Sükő	101	Szt.-István	91
Szabad	88	Szt.-Imre (Maros-)	61
Szabéd	89	Szt.-Imro (Nyárad-)	91
Szacsva	106	Szt.-Ivány	106
Szakácsj	72	Szt.-Ivány (Sz.-)	94
Szakál	92	Szt.-Ivány (Vasas-)	78
Szamosfalva	65	Szt.Imro (Görgény-)	86
Szamosujlak	73	Szt.-Iván (Vajda)	86
Szancsal	97	Szt.-Katoina	113
Szarvad (T.-)	72	Szt.-Király	107
Szarvaskend	75	Szt.-Király (Er-)	73
Szava	80	Szt.-Király (Maros-)	91
Száldobos	104	Szt.-Király (Kalota-)	68
Szálláspataka (F.-)	58	Szt.-Király (Gyéres)	63
Szántó (T.-)	72	Szt.-Király (M-)	64
Szárzspatak	110	Szt.-Király (Szil.-)	73
Szászsebes	61	Szt.-László	68
Szászváros	111	Szt.-László (Ny.-)	90
Szeben (Nagy-)	97	Szt.-László	93
Szederjes	101	Szt.-László	101
Szoderjos (K.-)	83	Szt.-Lőrinc	91

Szt.-Márton (Dicső-)	95	Szováth (Alsó-)	80
Szt.-Márton (Kóród-)	95	Szödemetér	73
Szt.-Márton (Sóos-)	63	Szökefalva	95
Szt.-Márton (Homorod)	101	Szörce	108
Szt.-Márton (M.)	85	Szövörd	91
Szt.-Márton (Sz.-K.)	80	Sztána	68
Szt.-Máté	82	Szuliget	60
Szt.-Mihály (P.)	76	Szucsák	68
Szt.-Mihályfalva	64	Tacs	82
Szt.-Mihálytelke	78	Tamásfalva	67
Szt.-Miklós (Bethlen-)	95	Tamásfalva	108
Szt.-Miklós (Káposztás-)	91	Tancs	87
Szt.-Miklós	101	Tasnád	73
Szt.-Pál (Homorod-)	101	Telke	87
Szt.-Pál	66	Telek	58
Szt.-Pál (K.-)	93	Telek	108
Szt.-Péter (Uzdi-)	86	Telek (O.-)	85
Szt.-Simon	91	Telekfalva	102
Szt.-Jakab	78	Teremi (N.-)	95
Szt.-Jakab (Sz.-)	81	Tibód	112
Szt.-Jakab	63	Tóhát	78
Széér	73	Tóhát	92
Szék	80	Toldalag	84
Székes	90	Tomesd	59
Szélkút	94	Tompa	91
Széplak (Küküllő-)	5	Tompaháza	64
Széplak (Dedrád-)	86	Toplica (O.-)	85
Szilágyszeg	73	Torboszló	91
Szilvás (Alsó-)	58	Torda (Ó.-)	64
Szilvás (Ér-)	72	Torda (Új-)	64
Szilvás (K.-)	75	Tordos	60
Szilvás (M.-)	85	Torja (Al-)	110
Szilvás (Felső-)	58	Torja (Felső-)	110
Szilvás (Viz.-)	80	Toroczló	62
Szilvás (O.-)	64	Tótesd	58
Szind	64	Tóti (Kis-)	59
Szinyo	76	Tóti (Nagy-)	59
Szodoró	73	Töök (Alsó-)	76
Szokol	86	Töök (Felső-)	76
Szolokma	102	Tőtör	75
Szombatfalva	112	Tövis	61
Szombattelke (Ér.-)	80	Tur	64
Szopor (Mező-)	78	Tuson	86
Szotyor	107	Tustya	58
Szováta	90	Tűr	97
		Tüte	68

Udvarfalva . . .	91	Zentelke	68
Udvarhely (Sajó-) .	80	Zejkfalva	58
Udvarhely (Szamos-)	73	Zilah	73
Udvarhely (Székely-)	112	Zoltán	105
Udvarhely (Vámos-)	95	Zovány	73
Ugra .	95	Zutor	76
Uncsukfalva	59	Zsilbó	73
Unoka	84	Zsobok	68
Ujfalu . . .	64	Zsonfior (Magyar-)	76
Ujfaiu (M.)	74	Zsombor (Szász-)	80
Ujfalu (B.-) .	98	Zadad	88
Ujfalu (Oláh-)	86	Vadasd	91
Ujfalu (O.-)	101	Valkó (M.-)	73
Ujfalu	97	Valkó (Magyar-)	68
Ujfalu (Sz.-)	82	Vargyas	104
Ujfalu (Teremi-)	95	Varsolc	73
Ujlak (M.-) .	93	Vaja	91
Ujlak (Mező-)	87	Vajdaszög	63
Ujlak (Somlyó-)	73	Vajasd	61
Ujlak (Szamos)	73	Vajola	82
Ujszékkel	102	Váca .	59
Ujvár (Felső-)	64	Vád-Nalác	58
Ujvár (Maros-)	64	Vágás	99
Ujvár (Szamos-)	80	Válaszút	76
Uzon	107	Váradja (Alsó-)	61
Ürmös	103	Váralja (Bálványos-)	80
Úvegesür	86	Váralja (Gógány)	95
Űrkötélke	66	Várfalva	62
Jára (Al-)	68	Vármező	66
Jára (M.-)	87	Várhegy .	91
Jásfalva	100	Várhegy	109
Jedd .	91	Várhely	59
Jenő (K.-)	76	Városfalva	101
Jobbágyfalva	88	Városvize (Felső-)	112
Jod	85	Vásárhely (Győr-)	69
Joánfalva (O.-)	96	Vásárhely (K -)	112
Zabola	108	Vásárhely (M.-)	113
Zágon . . .	108	Vásárhely (Oláh-)	80
Záh (Mező-)	78	Vécs	87
Zalán	107	Vecs	88
Zalathna	61	Velkér	86
Záluok	71	Veresegyháza	81
Zalasd	59		
Zám	58		
Zajkány	59		

Veresgyház	97	Vinc (Fel)	64
Veresmart	64	Vingárd	61
Verespatak	60	Virágos-Berek	79
Vérvölgy	73	Visa	81
Veszsződ	97	Vista	69
Veszszős (Szász-)	93	Vizakna	97
Vice	81	Voldorf	102
Vinc (Al-)	61	Völesök	73

